

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid

Õpetussõnad

Jacques Doukhan

jaanuar, veebruar, märts
2015

Originaali tiitel:
Jacques Doukhan
Proverbs

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverentsi alluvuses olev täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide osakond. Õppetükkide ettevalmistamist suunab otseselt hingamispäevakooli väljaannete nõukogu, mis on hingamispäevakooli õppetükkide kirjastaja – Peakonverentsi Administratiivkomitee (ADCOM) – alakomitee. Trükitud õppetükid kajastavad ülemaailmse hindamiskomitee poolset osa ja hingamispäevakooli kirjastusnõukogu heakskiitu ega esinda seega ainuliselt või tingimata autori(te) kavatsust.

Jacques Doukhan
Õpetussõnad

Tõlge: AKEL 2014
Tõlkija: Mall Kaaver
Toimetajad: Toivo Kaasik, Ly Kaasik
Kujundaja: Indrek Ploompuu

Trükkis: Vali Press

Sissejuhatus

Tarkuse sõnad

Kui paljud raamatud Piiblis on täis sügavaid vaimulikke ja teoloogilisi tõdesid, siis Õpetussõnade raamat on täis praktilisi ja jalad-maas nõuandeid igapäevaseks eluks. Lühikesed, tasakaalukad, poeetilised, maalähedased ja sageli humoorikad õpetussõnad on kõikehaaravad, jäävad kergesti meelde ja tabavad hästi märki – mõnikord isegi tõhusamalt kui sõnaosavad kõned ja täpne põhjendamine.

Näiteks: “Mine sipelga juurde, sina laisk, vaatle tema viise ja saa targaks” (Õp 6:6). Või: “Parem on elada kõrbemaal kui riiaka ja pahura naisega” (Õp 21:19). Või: “Kui su vihamehel on nälg, anna temale leiba süüa, ja kui tal on janu, anna temale vett juua, sest nõnda sa kogud tuliseid süsi tema pea peale ja Issand tasub sinule selle eest!” (Õp 25:21, 22). Selliseid kujundeid ju ei unusta, eks?

Õpetussõnade raamat annab tunnistust tarkusest, mida on kogunenud põlvkonnast põlvkonda. Seda kirja pannud inimesed on viidanud kuningas Saalomonile (Õp 1:1 – 9:18; 10:1 – 22:16; Õp 25. ptk – 29. ptk); nimepidi nimetamata “targale mehele” muistsest Lähis-Ida maailmast (Õp 22:17–24:22; 24:23–34); ja mitte-iisraellasest Agurile (Õp 30:1–33). Raamat nimetab ära ka kuninga Hiskija panuse toimetajana (Õp 25:1). Mõnel juhul kumavad sellest raamatust läbi vana-aja Lähis-Ida tekstid, eriti vanast Egiptusest pärinevad.

Ometi on Õpetussõnad Jumala Sõna, sest selle autorid panid materjalid kokku jumaliku inspiratsiooni mõjul. Kuigi Jumalat mainitakse neis salmides harva otseselt, on Tema alati kohal: oleme siis turuplatsil või räägime parajasti, sööme, joome, töötame, ostame, müüme, suhtleme ja armastame – Issand on kohal. Õpetussõnade raamatu Jumal pole jumalateenistuste Jumal (olgu siis preestrite või kirikupingis istuvate jumalakummardajate oma). Siin on Jumalal (jumalakartusel) seljas tööriided.

Õpetussõnade raamat õpetab ka seda, mida tähendab *karta Jumalat* (Õp 1:7; 31:30), mitte üksnes kirikus, vaid läbi argipäeva minnes, sest see, mismoodi me elame, räägib kõvemini kui see, mismoodi jutlustame, palvetame või ohverdame (Õp 28:9; 15:8).

Õpetussõnades ilmneb “tarkus” selles, et tunnend Issanda ära “kõigil oma teedel” (Õp 3:6); see tähendab, et tarkus elab usus ja sõnakuulmises. Just seda tähendab inimesena elamine Looja Jumala ees. Õpetussõnade raamatust saame teada, kuidas olla tark, kuid olla seda praktilisel moel.

See raamat vastab küsimustele Kuidas ma peaksin oma lapsi kasvatama? Kuidas saan olla õnnelik ja edukas? Miks on mul rahaprobleemid? Kuidas saada ametialast kõrgendust? Kuidas panna vastu suguelulistele kiusatustele? Kuidas taltsutada oma viha või keelt?

Tarkus pole ju tingimata intellektuaalne. Vastupidi, inimene, kes toetub oma mõistuse jõule, on kõige suuremas narriksjäämise ohus, kuna ka kõige targem inimene teab vähe. Keegi võib mõelda, et ta on juba tark ega vaja seepärast rohkem teadmisi. Tarkuse eelduseks on aga hoopis alandlikkus, oma vajaduse äratundmine ja siis tarkuse palumine.

Õpetussõnade raamat on sügav ja rikkalik ning käsitleb paljusid teemasid. Piiratud mahu juures on meil tulnud langetada valik ja noppida välja, millist materjali kasutada. Me ei saa kõike läbi käia, kuid kõik see, mis meil on, väärrib tõepoolest meiepoolset palvemeelset uurimist.

Jacques B. Doukhan on heebrea keele ja Vana Testamendi eksegeesi õppejõud ning Juutkristlaste Uuringute Instituudi juht Seitsmenda Päeva Adventistide Teoloogilises Seminaris Andrews Ülikoolis. Prantsuse kodanikuna (sündinud Alžeerias) omandas Doukhan doktorikraadi heebrea keele alal Strasbourgi Ülikoolis ning teoloogiadoktori kraadi Andrews Ülikoolis.

Tarkuse kutse

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp esimesed kolm peatükki; 1Ms 1:1; 2Ms 19:16; 20:20; Õp 11:30; 13:12; 15:4.

Meelespeetav tekst: “Issanda kartus on tunnetuse algus, meeletud põlgavad tarkust ja õpetust” (Õp 1:7).

Eedenist alates on inimtragöödia juureks olnud valed valikud. “Inimene kaotas kõik, sest ta valis pigem kuulata petist kui et Teda, kes on Tõde, kellel üksi on mõistmine. Kurja segamine heaga on ajanud segadusse tema meele.” – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 25.

Õpetussõnade raamat ongi selleks, et aidata meil langetada õigeid valikuid, valida Jumala tee ja mitte petise oma. Isa või ema, kes oma pojaga räägib, hoiatab teda valede valikute eest, kuid samas julgustab ka langetama õigeid. See on väga tähtis, sest valikud, mida teeme, on otseselt elu ja surma küsimus.

Õpetussõnade kolm esimest peatükki esitavad ilmekalt seda kasvatusmeetodit. Kui raamatu kirjapanija on selgitanud selle raamatu eesmärki: “Tarkuse ja õpetuse tundmaõppimiseks,” (Õp 1:2) ning püstitanud raamatu moto: “Issanda kartus on tunnetuse algus” (Õp 1:7; võrdle Õp 9:10), siis liigub ta edasi-tagasi, hoiatades meid kuulamast rumalust ning õhutades vastama taevase tarkuse kutsele.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 3. jaanuariks.

Õp 1:1–6 sissejuhatavad sõnad “Saalomoni, Taaveti poja... õpetussõnad” (Õp 1:1) seostavad selle õpetussõna 1Kn 3. peatükiga, salmidega 5–14. Kuningate raamatus (nagu ka Õpetussõnade raamatus) kujutatakse Saalomoni pojana, kes otsib tarkust Jumalalt. Lisaks sellele, et mõlemas viidatakse Saalomonile kui “Taaveti pojale”, kasutatakse neis kahes tekstilõigus märkimisväärselt samu sõnu: “mõistma”, “tark”, “kohut mõistma”. Need paralleelid (kuid mitte ainult need) kinnitavad, et Saalomon oli selle raamatu koostamise taga, ning näitavad sedagi, et Õpetussõnade raamatul on tegemist inimese otsinguga Jumalalt saadava tarkuse järele.

Loe Õp 1:7. Mis on tarkus? Mis on “Issanda kartus”? Kuidas need kaks mõistet teineteisega seostuvad?

“Tarkust” peetakse siin *religioosseks* ehk *usuliseks* kogemuseks. See on seotud Issanda kartusega. See heebrea religiooni tähtis arusaam on Õpetussõnade raamatu võti. See mõte kordub siin-seal ja annab tegelikult kogu raamatule raamid (Õp 1:7; 31:30).

Issanda kartusel pole mingit pistmist ebauskliku ja lapsiku hirmuga jumaliku karistuse ees. Issanda kartust tuleb hoopis mõista Jumala isikliku kohalolu pakilise tajumisena igal ajal ja kõikjal. Issanda kartust väljendas rahva reaktsioon Jumala ilmutuse aegu Siinailt (2Ms 19:16; 20:20), samuti selgitas seda ka nende pühendumine olla ustav ja armastada Jumalat vastusena Tema lepingule nendega (5Ms 10:20).

Kokkuvõtlikult: karta Jumalat tähendab olla Jumalale truu ja armastada Teda.

Fraas “Issanda kartus on tunnetuse *algus*” tähendab, et tarkus põlvneb sellest “kartusest”. Heebrea sõna “alguse” kohta (*reshit*) osutab esimesele sõnale, mis juhatab sisse loomisloos (1Ms 1:1). Tarkuse esimene õppetund hõlmab mõistmise, et Jumal on meie Looja, Tema, kes annab meile elu ja õhu, ning et Tema – armastuse, õigluse ja pääste Jumal – on alati kohal (Jh 3:16; Ps 89:15; Hb 9:12).

Meil kästakse armastada Jumalat ja ka karta Teda. Kuidas need kaks mõistet sinu kogemuses Issandaga seostuvad?

Loe Õp 1:8–19. Millised kaks vastanduvat “kasvatuseviisi” neis salmides esitatakse? Mis on siinne põhisõnum mitte ainult lapsevanematele, vaid igale inimesele, kes Issandat kardab?

Kasvatus on eelkõige perekonna asi ja õige kasvatus tuleb eeskätt lapsevanematelt. Neis salmides nimetatakse seda kasvatust “õpetuseks” ja “juhatuseks”. Heebreakeelne sõna “seaduse” kohta, *torah*, tähendab “suunda/juhtimist/juhatust/”. Lapsevanematel tuleb näidata oma lastele kätte õige suund. Teistlaadset “kasvatust” seevastu ei täpsustata, sellele ei anta nime. Seda teadvustatakse ainult patuste kutsena, mis viib vales suunas.

Sõnu “mu poeg” ei tule võtta soolise kitsendamisena; neid korratakse palju kordi ja need rõhutavad vanemlikku juhatust. Mõlemad vanemad – “oma isa”, “oma ema” – esinevad selgesti ainsuslikuna ja toovad sisse konkreetse isiku mõiste, samas kui vastasleer on anonüümne mitmus, “patused”.

“Issand on oma tarkuses seadnud nii, et perekond on kõikidest kasvatusteguritest kõige suurem. Lapse kasvatus algab kodust. Siin on tema esimene kool. Siin, kus lapsevanemad on tema juhendajad, tuleb tal õppida õppetunde, mis juhivad teda läbi elu... Kodu kasvatuslikud mõjud on otsustavaks jõuks hea või kurja poole... Juhul, kui last siin õigesti ei juhendata, kasvatab Saatan teda tema poolt valitud tegurite kaudu.” – Ellen G. White, *Adventkodu*, lk 182.

Parim tõend perekonna kasvatusel on selle tulemused. Nendeks on iseloomu sügavad omadused, mis on nagu ilupärg peas ja kee ümber kaela. Lähis-Ida kultuuris andsid lapsevanemad väärtusliku pärandina oma lastele edasi kallihinnalised võrud ja keed. Kasvatus on aga tähtsam kui materiaalne varandus. Lastele jaoks on nendega veedetud aeg palju väärtuslikum kui meie äritegevus. Vihjamine peale ja kaelale (millest igauks on oma nägu) annab mõista ka seda, et kasvatus kujundab poja/tütrega isiksuse. Rumalate või patuste kasvatuseviisist kõneldes mainitakse ainult jalga (Õp 1:15), justkui oleks isemeelne poeg kaotanud oma isikupära.

Kuidas õppida vastu seisma kiusatustele, mida kultuur, ühiskond, sõbrad, isegi pereliikmed võivad meie teele lükata?

Loe Õp 1:20, 21. Kuidas siin tarkust esitletakse? Mida meile öeldakse?

Samal ajal kui patused “varitsevad” ja “luuravad” (Õp 1:11, 18), “hüüab” tarkus “tänavail”/ “hüüab suure häälega” (Õp 1:20), “kisendab lärmakates paikades”/ “hüüab rahvarikastes, käidavates kohtades” (Õp 1:21) ja “kõneleb oma sõnu” (Õp 1:21). Siin kujutatakse tarkust isikuna, kes esitab oma pakkumise meestele ja naistele tänavail. See on igapäevse jaoks tõeline eluküsimus, eluline tehing. Keset kaubaküllust ja paljude müüjate kisa-kärra peab tarkuse kutse olema kõvahäälnene; vastasel juhul ei kuuldaks teda nii paljude muude häälte lärmis.

Loe Õp 1:22–32. Mis on tarkuse põlgamise tulemus?

Põhjusel, miks inimesed põlgavad tarkust, pole midagi tegemist tarkuse endaga, sel on tegemist tarkuse põlgajate iseloomuga. Neid kirjeldatakse hoolimatute ja põlastajatena (Õp 1:25; võrdle 30. salmiga), justkui teaksid nemad paremini. Nad annavad mõista, et tarkus on lihtsameelsete ja kohtlaste jaoks. Ja ometi on need, kes tarkuse põlgavad, ise lihtsameelsed ja kohtlased; nad on rumalad, kes “vihkavad teadmist” (Õp 1:22; võrdle 29. salmiga).

Need, kes põlgavad tarkuse ära, lõikavad oma põlgamise vilja. Olles keeldunud valimast Issanda kartust, on nad enesega rahul; nad “küllastuvad oma kavatsustest” (Õp 1:31). Kui me hülgame ülalt pärineva tarkuse, lõpetame sageli kujutlustes ja valedes, mida me ise loome, või kujutlustes ja valedes, mida teised meie jaoks loovad ja mida me nii hõlpsasti vastu võtame. Sel moel asendame Jumala ebajumalatega. Hale on see, et need, kes põlastavad religiooni ning pilkavad inimesi, keda nad kohtlasteks ja lihtsameelseteks peavad, on sageli omamoodi ebausklikud, kes omistavad väärtust vägagi üürikestele ja kasututele asjadele, mis ei saa lõpuks iialgi rahuldada südame põhivajadusi.

Loe Õp 1:33. Milline töotus ja lootus leidub siin meie jaoks varasemat konteksti silmas pidades? Kuidas avaldub see töotus meie enda kogemuses?

Tarkuse tulu

Loe Õp 2:1–5. Millised tingimused on “Issanda kartuse” mõistmiseks? Milliseid valikuid tuleb meil sel puhul teha?

Selles kirjakohas tuuakse kolm korda sisse sidesõna “kui”, tähistades nii kasvatused asjaoluks kolme järku. Esimene “kui” avab passiivse kuulamisjärgu; see tähendab olla lihtsalt tarkusesõnadele vastuvõtlik ja tähelepanelik (Õp 2:1, 2). Teine “kui” alustab aktiivset tegutsemist – tarkuse järele hüüdmist ja selle otsimist (Õp 2:3). Kolmas “kui” alustab kirglikku tarkuse otsimist ja püüdmist seda leida (nii nagu püütakse leida “peidetud varandust”; Õp 2:4).

Loe Õp 2:6–9. Millistel tingimustel saadakse õigusest aru? Missuguse kohustuse võtab Jumal tarkuse omandamise puhul?

Pööra tähelepanu asjaolule, et 6. salmi fraas “Issand annab” vastab 5. salmi fraasile “siis sa... leiad Jumala tunnetuse”. Tarkus, nagu ka pääste, on Jumala and. Nii nagu esimene lõik kirjeldas inimlikku protsessi, nii kirjeldab see lõik jumalikku tegevust: Tema annab tarkuse; Tema talletab tarkuse ning Tema kaitseb ja valvab targa radu.

Loe Õp 2:10–22. Mis juhtub siis, kui tarkus leiab lõpuks südames koha?

“Sest siis tuleb tarkus su südamesse,” tähistab uskutuleku viimast järku. Me tunneme rõõmu Issanda tundmisest, kuid enamgi veel – see on meeldiv kogemus meie hinge (Õp 2:10). Samuti päästab see meid kurjalt teelt (Õp 2:16) ning me käime õigete radu (Õp 2:20).

Loe Õp 2:13, 17. Mis on esimene samm kurjuse suunas ja kuhu see viib?

Ehkki oleme patused, ei pea me kurja tegema hakkama. Keegi, keda kujutatakse valel teel olevana, on pidanud kõigepealt õigelt rajalt lahkuma. Õelust mõistetakse siin eelkõige ustavuse puudumisena. Patt algab peenelt ja süütult, kuid ei lähe kuigi kaua, kui patune teeb kurja ja ka naudib seda.

Mida peaks sulle endast rääkima see – taevas hoidku –, kui sulle meeldib kurja teha? Või veelgi halvem, mida ütleb see, kui sa ei pea kurja enam isegi kurjaks?

Loe Õp 3:7. Milline lõks peitub selles, kui keegi on iseenese silmis tark?

Iseenese silmis tark olemine loob illusiooni, et tark olemiseks pole Jumalat vaja. Selline olukord on lootusetu. “Siis on albil enam lootust kui tormal” (Õp 26:12). Veelkord, tarkust kirjeldatakse siin usulise kohustusena. Tark olemine tähendab Jumala käskude pidamist (Õp 3:1), “helduse ja tõe” esiletoomist (Õp 3:3) ning Issanda peale lootmist (Õp 3:5). Tarkus tähendab väga lähedast suhet Jumalaga. Märkad korduvat viidet südamele (Õp 3:1, 3, 5), asukohale, kus me Jumala mõju isiklikult vastu võtame. (Südant nimetati juba Õp 2:10 kohana, kuhu tarkus peaks sisenema.)

Loe Õp 3:13–18. Milline kasu kaasneb tarkuse anniga?

Tarkus seostatakse elu ja tervisega (Õp 3:2, 8, 16, 18, 22). Üks mõtteid äratav kujund on “elupuu” (Õp 3:18), sama töötust korratakse selles raamatus mitmel korral (Õp 11:30; 13:12; 15:4). Selline sõnakujund vihjab Eedeni aiale. See töötus ei tähenda, et tarkuse *omandamine* tagab igavese elu; mõte on hoopis selles, et teatud määral on võimalik saada tagasi seda elukvaliteeti koos Jumalaga, millest tundsid rõõmu meie esivanemad Eedenis. Siis, kui elame koos Jumalaga, saame sellest pisut aimu, saame vihjeid Eedenist; ja mis veel parem – me õpime lootma selle kaotatud riigi töötatud tagasisaamisele (vaata Tn 7:18).

Loe Õp 3:19, 20. Miks on tarkust väga vaja?

Ootamatu viitamine loomisloole näib kontekstist väljuvat. Ometi viitab loomisel avaldunud tarkuse kasutamine 18. salmi väidet, mille puhul seostatakse tarkus elupuuga. Kui Jumal kasutas tarkust selleks, et luua taevad ja maa, siis ei ole tarkus mingi tühine teema. Tarkuse ulatuspiir on kosmiline, ületab kaugelt meie maise eksistentsi piirid. Tarkus on tähtis meie igavese elu jaoks. Sellise õppetunni annab meile viide elupuule, Eedeni aia meeldetuletajale. Sellist lähenemisnurka sisaldab ka töötus, mis võtab käsitluse all oleva lõigu kokku: “Targad pärivad au” (Õp 3:35).

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust *Kristuse tähenda-missõnad* peatükki "Peidetud varandus", lk-d 111–114; raamatust *Kuulutus noortele* peatükki "Õnnistus kodus", lk 334; raamatust *Kasvatus* peatükki "Füsioloogia-alased õpingud" lk-d 197, 198; koguteosel *Piibli kommentaarid*. SPA poolt välja antud, 3. kd, Ellen G. White'i märked lk 1156.

"Noored peaksid õppima mõistma sügavat tõe, mis peitub Piibli väites, et Jumala "juures on eluallikas" (Ps 36:10). Tema on kõige ellukutsuja, kuid enamasti veel – Tema on kõige elusoleva elu. See on Tema elu, mida saame päikesepaistest, puhtast meeldivast õhust, toidust, mis taastab meie keha ja säilitab meie jõu. Tema elu tõttu me elame iga tundi, iga silmapilku. Kõik tema annid on eluks, terviseks ja rõõmuks (välja arvatud see, mille on moonutanud patt)." – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk-d 197, 198.

"Paljud kannavad südames muljet, et pühendumine Jumalale on tervist kahjustav ning seltskondlike suhete rõõmsameelset õnne kahjustav. Need aga, kes käivad tarkuse ja pühaduse teel, leiavad, et "jumalakartusest on kasu kõigeks ning selle tööotus on praeguse elu jaoks ja selle elu jaoks, mis tulemas on". Nad tunnevad rõõmu elu tõelistest naudingutest." – Ellen G. White märked koguteosel *Piibli kommentaarid*. SPA poolt välja antud, 3. kd, lk 1156.

Küsimused aruteluks:

1. Milline erinevus on tarkuse ja teadmise vahel? Kuidas saab olla nii, et kellelgi on palju teadmisi, aga mitte tarkust? Pole vist kedagi, kes ei teaks mõnda väga asjatundlikku inimest – või poleks mõnest sellisest vähemalt kuulnud –, kellel ei tundu tarkust olevat.

2. Peatu veel mõtte juures "Issanda kartus". Kui "armastuses ei ole kartust" (1Jh 4:18), kuidas saame karta Issandat ja Teda ikkagi armastada? Kuidas lepitate õiguse ja armastuse vahelise pinge "Issanda kartuses"?

3. Miks on "iseenese silmis tark olemine" niivõrd ohtlik olukord, eriti pidades silmas seda, kui allakäinud on inimese süda ja kui kergesti seletame mõistusega ära igasuguse käitumise, mida tahame? Mõttele neile, kes on ära seletanud oma kõige hullemagi käitumise. Kuidas tagada, et me ise sama ei teeks?

Humptulipsist Aleknagikisse

Elu Washingtoni lääneosas, Humptulipsi-nimelises linnakeses, oli 1930. aastatel karm. Linnakene, mis paiknes Humptulipsi jõe ääres Olümpia poolsaarel, oli pakkunud kalameestele, kes üritasid oma püügiga ennast ära elatada, paremaid päevi.

Üks perekond, Moody, leidis, et elu Humptulipsis läks liiga raskeks, ning pereema Moody venna eeskujul otsustasid nad minna Alaskale, kus oli venna sõnade kohaselt hea kala püüda ja võis rohkem raha teenida. Kuueliikmeline perekond pakkis asjad ja rändas 2500 miili Humptulipsist Kanada piirini, siis läbi Briti Columbia ja Yukoni, enne kui võttis suuna läände, Dillinghami-nimelisse piirilinnakesse Alaskal. Dillinghamist suundusid nad Woodi jõe pidi üles ning jõudsid lõpuks Aleknagiki järve inimitühjadele randadele.

Kuigi *Aleknagik* on jupiki-keelne sõna, mis tähendab “vale tee koju”, leidis Moody pere järve läheduses hea koha, kuhu elama asuda, ja ehitas sinna väikese tarekese. Pereisa Moody ja pere vanim poeg viisid oma suure kalapaadi Bristol lahte, maailma suurimasse punase lõhe leiukohta, pereema Moody kandis samal ajal kodus hoolt kolme väiksema lapse eest.

Mõni kuu pärast enda sisseseadmist uues kodus tabas Moody perekonda kahjuks tragöödia. Siis, kui isa ja pere vanim poeg jõe mööda Dillinghamist tulema hakkasid, sattusid kaks meest veekeerisesse ja uppusid. Emal tuli üksi üles kasvatada kaks nooremat poega ja tütar.

Kuna tegemist oli uskliku perekonnaga, kogus ema iga päev lapsed kokku hommiku- ja õhtupalvustele ning hingamispäeviti kohtusid nad onu ja tema perega. Nädala jooksul toimetas pereema koos oma kahe noorema poja, Lloyd (14) ja Roland (13) abiga perekonna kalastusäri.

“Me kasvasime kiiresti suureks,” meenutab Roland. “Meil tuli aidata ema ja oma nooremat õde.”

Selleks, et aidata perekonnal elus püsida, polnud Lloydil ja Rolandil kuigi palju aega koolis käia, sest nad töötasid kalapüüdjatena oma kodu lähedal. Selleks ajaks, kui nad teismeaastatest välja olid kasvanud, polnud kaks noort meest veel külakooli lõpetanud. Igal varahommikul süütas Roland, kes oli saanud juba 20-aastaseks, kooli ahjus tule, et koolituba oleks õpilaste tulekuks soe.

Nendel varastel hommikutundidel küttis Roland klassiruumi, kuid vähe sellest – tal oli ka võimalus õppida tundma kooli noort õpetajannat, neiu Jackiet. Aasta pärast nad abiellusid ja rajasid kodu Aleknagiki järve äärde.

Jätukub

Kõrvadest jalgadeni

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 4. ptk; 1Kn 3:9; Mt 13:44; Õp 5. ptk; 1Kr 10:13; Õp 6:1–19.

Meelespeetav tekst: “Pane tähele oma jala suunda, siis on kõik su teed kindlad! Ära kaldu paremale ega vasakule, hoia oma jalga kurjast!” (Õp 4:26, 27).

Teadus on päevavalgele toonud, et kuulmine mõjutab seda, kuidas me käime, ning sellel, kui hästi me kuuleme, on mõju lausa tasakaalule. Seega on juhendamisel ehk kasvatamisel – sellel, mida kuuleme – ülitähtis osa selles, kuidas me elame. “Tarkus on peamine,” ütleb Õp 4:7. Ometi pole küllalt sellest, kui hea on juhis, vaid õpilane peab sellele tähelepanu pöörama. Üks vana-aja egiptuse õpetaja märkis (ja mitte ilma irooniata), et “poisi kõrv on tema seljal; ta kuulab siis, kui talle vitsa antakse”. (Egiptuse kunstis kujutati õpilast sageli nii, et tema seljal oli suur kõrv.)

Pole küllalt sellest, kui me lihtsalt *teame*, mis on õige ja mis vale; meil on vaja teada, *kuidas valida* õige ja mitte vale. Tarkuse taotlemine koosneb kohaste juhiste kuulamisest ning nende järgi tegemisest ja sellele kuuletumisest, mida oleme teada saanud. Siis ei leia me end lõpuks vales suunas astumas.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 10. jaanuariks.

Loe läbi Õp 4. peatükk. Missuguse praktilise tõe siit leiad ja kuidas rakendada see oma ellu siis, kui püüame elada Jumalale truuks jäädes?

“Kuulamise” tegu tähendab esimest sammu kasvatuses. Heebrealased mõtlesid, et tarkuse või arukuse asukoht asub kõrvades, mitte ajus. See annab mõista, et enne, kui püüame plaani paika panna või mõnda probleemi lahendada, on meil vaja sellest kõigepealt kuulda. See tähendab, et meil tuleb kuulata. Siis, kui Saalomon tarkust palus, soovis ta eriliselt “kuulavat südant” (1Kn 3:9, *otsesõnaline tõlge*).

Nii et tarkuse esimeseks teoks on “kuulata”, mis tähendab, et tarkus tuleb välisest allikast (antud juhul lapsevanematelt). Me ei suuda tarkust ise üles leida. Piibelliku tarkuse mõttes on võimatu ennast ise üles töötada. Tarkus on eelkõige midagi sellist, mida me omaks võtame, mitte midagi sellist, mida oma meisterlikkusega kujundame või oma mõttetaravuse ja põhjaliku arutlemisega “urust päevavalgele ajame”. Suutlikkus “tähele panna” (heebrea keeles “südamesse panna”) annab mõista, et sellesse on haaratud süda. Tarkuse taotlemine ja otsimine ei ole ju mingi külm, eba-isiklik ettevõtmine. Süda kui isiksuse südamik ja (heebrealaste mõtlemises) emotsioonide asukoht, võtab tarkuse otsimisest osa.

Loe Mt 13:44 ja Jr 29:13. Millise seose leiad sina nende salvide ja Õp 4. peatükis väljendatud tarkuse otsimise vahel?

Emotsioonid, tundeelamused, etendavad olulist osa meie inimeseks olemises ja seetõttu ei saa ega peakski neid Jumalaga suheldes vältima. Kuidas õppida tundma emotsioonide õiget kohta ja väärtust meie vaimulikus elus? Kuidas on sinu tundeelamused tüürinud sind õiges (või vales) suunas ja mida oled sellistest kogemustest õppinud?

Kui otsustame käia tarkuse teel, vajame ometi suurt ettevaatust, sest kohtame tee peal tõkkeid (vaata 1Pt 5:8). Üks suurim oht, mis meie ees seisab, puudutab meie perekonda – elu kõige hinnalisemat, tundlikumat ja lähedasemat valdkonda.

Loe läbi Õp 5. peatükk. Milliste ohtude suhtes peame valvel olema?

Esimene oht saab alguse meist endist; see peitub meie oma sõnades. Meil tuleb jälgida oma keelt, tagamaks, et see, mida ütleme, ei edastaks ebakohast ega segast sõnumit. Meie huuled peavad olema kooskõlas meie teadmise ja peegeldama meie vaimulikke vaateid.

Teine oht tuleb teise naise või teise mehe poolt (ehkki kirjakoht osutab “võõra naise” poolt tulevale ohule, peab öeldut mõistma “üldise nimetuse-na”; kiusatus võib tulla nii mehe kui ka naise poolt), kes segab end perekonda vahele. Ka abielunaise võib ära võrgutada nii, et ta astub abielutööstusest üle. Kes poleks näinud või kogenud, kui hävitav see patt on?

Kirjakoha põhjal on sellistele kiusatustele (mis algavad sageli meelitavate sõnadega) vastu panemise parimaks viisiks tarkuse sõnade kuulamine. Inspireeritud juhiseid silmas pidades ja neile kuuletudes jääme palju tõenäolisemalt olulisema tähtsusega asjade juurde ning oleme niimoodi kaitstud abielurikkumise või mistahes muu kiusatuse eest, mis meie teele tuleb.

Mõistagi tuleb meil hoida ennast abielurikkumise eest, kuid vähe sellest – meil tuleb vältida ka sellistesse kohtadesse minemist, kus “ahvatlejanna” seisab (Õp 5:10); kindlasti ei tohiks me ligineda tema uksele (Õp 5:8). Igasuguse kiusatuse vastu armastada teist meest või naist on lõpuks ehk kõige paremaks kaitseks järgmine nõuanne: armasta lihtsalt oma abikaasat, “oma noorpõlve naist/meest” (Õp 5:18). Koguja raamat ühtib selle nõuandega: “Naudi elu naisega, keda sa armastad, kõigil oma tühise elu päevil, mis sulle on antud päikese all” (Kg 9:9). Ole tänulik selle eest, mis sul on, ja sa ei vaata kuhugi mujale.

Loe 1Kr 10:13. Seda töötust silmas pidades mõtle, milliseid otsustavaid ja praktilisi samme oleks sul vaja astuda just praegu selleks, et kaitsta ennast kirgede eest, mis võivad sinus välja ilmuda?

Keegi on kord öelnud: “Issand, kaitse mind mu sõprade eest; oma vaenlastega tulen ma ise toime.” Õpetussõnade raamat muretseb sõpruse kaitsetuse pärast; see annab meile nõu, kuidas sõpru hoida ja kuidas vajadusel ennast nendegi eest kaitsta. “Sõpra” tähistav heebreakeelne sõna tähendab ka “naabrit”, kedagi, kes on meie lähedal, kedagi, kes on juba sõber või võib sõbraks saada. Piibellik tarkus väärtustab inimsuhted ning kutsub neis suhetes üles järelemõtlikkusele ja lugupidamisele.

Loe Õp 6:1–5. Missugusele probleemile Saalomon siin osutab ja milline on lahendus? Missuguse olulise vaimuliku põhimõtte me siit ühtlasi leiame?

Siis kui Toora õhutab inimesi aitama vaeseid ja laenama neile raha ilma liigkasu (intresse) võtmata (2Ms 22:24), hoiatab tarkus meid lähimõtlematu rahalise toetuse eest sõbrale, kes on võlgades. Heategevuskohustus ei välista õigusemõistmise kohustust (2Ms 23:2, 3). Kuigi meil on vaja olla helded siis, kui saame, oleks targem tagada, et meie heldus ei lõpeks luhtaminekuga (võrdle Õp 22:27).

Seepärast antakse meile selles õpetussõnas tarka nõu. Esimene hoiatus käib meie sõnade kohta. Väga tähtis on see, et hindaksime olukorda ja teeksime kindlaks, et me saame oma sõbrale abi pakkuda. Kui nii, siis alles ütle ja anna lubadus. On tõsi, et meie sõpruse soojus või hetke-emotsioon võib meid paisata kohustusse, mida me pärast võib-olla kahetseme.

Asjalood pole selles, kui head kavatsused sul olla võisid; ülitähtis on, et sa mõtleksid enne, kui tegutsed ja seod ennast kohustusega, mida sa täita ei saa. Asjalood on selles, et juhul, kui oleme seotud, tuleb meil olukorra joondeajamiseks teha seda, mida saame, sealhulgas ka ennast alandada, oma viga tunnistada ja armu paluda.

Kuidas seada tasakaalu soovitus kanda üksteise koormaid (Gl 6:2) ja selles õpetussõnas esitatu?

Loe Õp 6:6–8. Mida saame sipelgalt õppida?

Sipelgad töötavad kõvasti (rohkem kui inimesed, kui võrrelda koormaid, mida nad kannavad, nende koormatega, mida inimesed oma keha-kaalule vastavalt kanda suudavad), kuid sipelgad tegutsevad sõltumatult ega vaja ülevaatomist. Nende kõva töö peamiseks põhjuseks on tulevik. Nad “näevad ette” hädaaega (talve) ja valmistavad ennast selle vastu. Sipelgas õpetab meile tulevikule mõtlemise tarkust siis, kui teeme plaane või asume mingisuguse tegevuse kallale. “See on küsimus, mille üle peaks järele mõtlema iga lapsevanem, iga õpetaja, iga õpilane – iga inimene, olgu noor või vana. Ükski tegevusala või eluplaan ei saa olla mõistlik ega terviklik, kui see hõlmab ainult käesoleva elu põgusaid aastaid ega paku ettevalmistust lõpmatu igaviku jaoks.” – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 145.

Loe Õp 6:9–11. Mida saame laisa käest õppida?

Laisal on ju sipelgalt midagi õppida, mitte vastupidi: “Mine sipelga juurde, sina laisk, vaatle tema viise ja saa targaks!” (Õp 6:6) Sel ajal, kui sipelgad tegutsevad, laisk magab. Siis, kui sipelgad koguvad lõikusajal oma toiduse, pikutab laisk ristas kätega, mis tähendab lodevust. Sipelgad ületavad ennast, kui kannavad endast raskemaid koormaid ja valmistuvad tulevikuks; laisk elab olevikus ja tegeleb ainult iseendaga.

Kuigi siin mõistetakse hukka loidus ja laiskus, tuleb meil meeles pidada, et elu koosneb rohkemast kui vaid tööst ja rahateenimisest. Kuidas aitab hingamispäev tööädala kontekstis leida meil seda kohast tasakaalu?

Olles hoiatanud meid konkreetse kurja eest, mis ähvardab meie elu kolme valdkonda – perekonda, seltskondlikku läbikäimist ja tööd – esitab Õpetussõnade raamat meile öela inimese portree. See on pilklikkust ja teraseid psühholoogilisi tähelepanekuid täis satiir. Kaks poeemi (Õp 6:12–15 ja 16–19) on paralleelsed ning väljendavad sama poeetilise seitsmikrütmiga samu motiive. Öela inimese siseelu kirjeldatakse millenagi, mida mõtleb süda; samas avaldub kõik selles, mida ta väliselt teeb.

Loe Õp 6:14, 18 ja Mt 15:19. Missugune tähtis mõte siin esile tuuakse?

“Kui sa tunned mõnu tühistest ettekujutustest, lubad oma mõtetel peatuda ebapuhastel teemadel, oled sa samavõrra süüdi Jumala ees, justkui oleksid oma mõtted teoks teinud.” – Ellen G. White, *Adventkodu*, lk 334.

Millised hoiatused antakse Õp 6:12–19?

Kujundlik keel on irooniline. Kõndiv kõlvatu tuleb pärast laiska logar-dit. Need kaks suhtumist näivad olevat erinevad, aga edastavad ometi sama õppetunni. Mõlemad tegelevad iseendaga. Kumbagi ei huvita neist väljastpoolt tulevad juhtnöörid. Mõlemad teevad oma tarkuse ja oma kalduvuste järgi. Laisad magavad ning nende kõrvad ja jalad on jõude; öelatel töötavad ainult nende jalad ja suu, mitte aga kõrvad. Tulemus on sama: mõlemad suunduvad hävingusse.

Kõrvalepõikena – kurjusel on kaks toimet. See kahjustab isikuid, kelle vastu patustatakse, ning ka patuseid endid. Valetajad usuvad lõpuks ise oma valedesse. Märkimist väärib seegi, et kurjuse lõppsaaduseks on lahk-heli ja vastuolu, mis mõjutab ka ühiskonda. Tõepoolest piirduvad patu mõjutused harva, kui üldse, üksnes patustajatega. Mõju ulatub ka kaasini-mesteni ja tavaliselt sünnib sellest ainult halba.

Kuidas on kaasinimeste patud kahjustanud sinu elu? Kahtlemata väga palju. Millise õppetunni saad siit selle kohta, kui hoolikas on sul vaja olla, et sinu teod ei teeks kaasinimestele haiget?

Edasiseks uurimiseks: Loe Ellen G. White'i raamatust *Adventkodu* peatükki "Moraalinormid", lk-d 326–339; raamatust *Tervise teenistuses* peatükki "Teistega suhtlemine", lk-d 489–491; raamatust *Kasvatus* peatükki "Teisi näiteid", lk-d 117–120.

"Piiblit tundma õppivaid inimesi peaks õpetama lähenema Piiblile õpilase meelsusega. Meil tuleb uurida selle lehekülgi selleks, et teada, mida ütleb Jumal, mitte selleks, et tõestada oma seisukohti..."

Vaimse saamatuse ja kõlbelise nõrkuse üheks peamiseks põhjuseks on keskendumise puudumine... Lõputu raamatute vool, mis pidevalt kirjutustest välja tuleb, kujundab nii noortes kui ka vanades kiirustava ja pinnapealse lugemise harjumuse ning mõistus kaotab jõu mõelda seostatult ja sügavalt." – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 189.

"Harjumused, mida sipelgad esile toovad, näitavad osavust ja püsivust. Nad toimetavad edasi ainult ühte viljaterakest korraga, kuid usinuse ja püsivusega saadavad nad korda imesid.

Saalomon suunab meid sipelga juurde, mis on noomituseks neile, kes raiskavad oma tunde jõudeolekus või harrastades seda, mis laastab nende hinge ja ihu. Sipelgas valmistub ette saabuvaks aastaajaks, kuid paljud mõttejõuga õnnistatud inimesed ei tee ettevalmistusi tulevase surematu elu jaoks." – Ellen G. White, *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, lk 190.

Küsimused aruteluks:

1. Peatu veelkord mõttel, kuidas aidata kaasinimesi kas või endale maksmamineku hinnaga. Kuidas vaatame seda, mida käesoleva nädala õppetükk õpetas, sealjuures justkui vastandudes salmle: "Ei ole olemas suuremat armastust kui see, et keegi annab elu oma sõprade eest" (Jh 15:13)?

2. Milliseid õppetunde saame veel loodusest, mida oma ellu rakendada? Mõistes aga, et see maailm on langenud, miks peaksime olema ettevaatlikud õppetundidega, mida siit esile toome?

3. Loe läbi seitse vihkamisväärset asja Õp 6:16–19. Mida sa arvad, miks need Jumala silmis nii halvad on?

Polarise laager – täht, mis juhtis

Pärast abiellumist hakkasid Roland ja Jackie rääkima omavahel sellest, mismoodi jõuda Alaska põlisrahvasteni, kes nende ümber elasid, ning otsustasid oma maatükile järve äärde ehitada seitsmenda päeva adventistide kooli. Nad panid sellele nimeks Misjonikool ja see andis haridust 1.–8. klassini. Õpilastel ja lapsevanematel oli hea meel ning lapsi tuli ka nii kaugelt, nagu näiteks Normest, et misjonikoolis käia. Selleks, et õpilasi majutada, ehitati kaks öömaja. Lisaks sellele panid Moodyd aluse sealsele adventkogudusele ja ehtasid Aleknagiki esimese seitsmenda päeva adventistide kiriku.

Sedamööda, kuidas kool kasvas, tahtsid Roland ja Jackie pakkuda oma õpilastele rohkemat ning rajasid laagripaiga. “Meil lihtsalt polnud kohta, kus lapsed saanuks olla ja toimetada,” meenutas Roland, “ning lastele meeldib ringi liikuda.” Nad nimetasid selle uue koha “Polarise laagriks” – Põhjatahe suunda andva valguse järgi.

Roland Moody ostis Crick Canneryst mitu vana hoonet, mida enam ei kasutatud. Ta laevatas hooned üle Bristolilahe Aleknagikki ja sealt järve pidi 12 miili Polarise laagrisse. Nüüd, rohkem kui kuuskümmend aastat hiljem, on need vanad hooned endiselt kasutuses; Lääne-Alaska lapsed tulevad siia igal suvel.

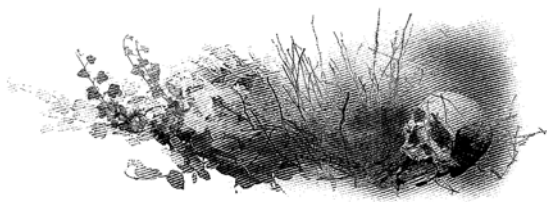
Aastakümneid tundsid Roland ja Jackie Moody rõõmu laste majutamisest ning pargasega mööda järve laagrisse transportimisest. Igal aastal, laagri viimasel hingamispäeval, valmistas kogu Aleknagiki kogudus laste jaoks pidusöögi ja tegi poolteisttunnise laevareisi Polarise laagrisse, kus tunti koos laagristega rõõmu erilisest hingamispäevast järve ääres. Pärast Jackie surma abiellus Roland Beverlyga, kes aitas jätkata Polarise laagri traditsiooni.

Aastate pikku on laager olnud Lääne-Alaska noortele eluliseks tunnistajaks. Paljud lastest, kes laagrist osa võtavad, ei tule pehmelt öeldes just ideaalsetest kodudest – nad tulevad vaesusest, alkohoolikute peredest ja kodudest, kus kuritarvitamine on sageli normiks. Nad ütlevad tihtilugu, et laagrisse tulemine on nende jaoks aasta tippsündmus, sest see on koht, kus nad tunnevad, et neid armastatakse, võetakse omaks ja nende eest hoolitsetakse.

Kuigi Roland ja Beverly peavad juba pensionipõlve ja on kolinud Walla Wallasse, Washingtoni osariiki, jätkub Polarise laagri tegevus. Sinagi saad osa võtta Alaska laste teenimisest, kui annetat selle veerandaasta kolmeistkümnenda hingamispäeva annetuse.

Et kohtuda mõne lapsega Polarise laagrist, loe nende lugusid veebiaadressilt www.adventmission.org/resources.

Elu ja surma küsimus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Mt 5:21–30; Õp 6:21; 7:3; Õp 6:23; 7:2; 6:24; 6:30, 31; Õp 7:26, 27.

Meelespeetav tekst: “Sest käsk on lamp ja õpetus on valgus, ja korrale-kutsuvad manitsused on elutee” (Õp 6:23).

Kaks vennakest jäid üksi koju, kuid ema andis neile selge korralduse mitte süüa kooki, mida ta oli just küpsetanud. Tagamaks, et poisid sõna kuulavad, ähvardas ema neid karistusega.

Siis ema lahkus ja poistel kulus vaid mõni minut, otsustamaks, et nad söövad kooki ikkagi. “See ei ole elu ja surma küsimus,” arutlesid nad. “Meie ema ei tapa meid iialgi ära, nii et sööme!”

Õpetussõnade õpetaja jaoks on aga teema, millest ta räägib, tõepoolest elu ja surma küsimus. Tema sõnad on jõulised ja ilmekad. Jah, Jeesus kasutas ka ise väga jõulist keelt, kui Ta rääkis igavese elu ja surma küsimusest (vaata Mt 5:21–30). Mis siin imestada. Lõpuks oleneb meie lõplik saatus, meie igavene saatus (mis saaks aga olla sellest veel tähtsam?) valikutest, mida me siin praegu teeme. Niisiis peaksime selle jõulise keele vajalikkust tingimata hindama.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 17. jaanuariks.

Loe Õp 6:21 ja 7:3. Kuidas tuleks meil mõista neis kirjakohdades kasutatud kehaosi kui kujundeid suhtumises Jumala käsku?

Nagu varasemas õppetükis nägime, kujutab *süda* Õpetussõnade raamatut tunnete ja mõtete asupaika. Kui meil palutakse siduda käsk südame külge (Õp 6:21), peab õpetaja silmas seda, et peaksime olema alati käsuga tihedalt seotud. Ei ole silmapilku, mil võiksime käsuga seotusest lasta lahti, sest käsk on see, mis selgitab, mis on patt (Rm 7:7). Õpetaja nõuab kindlalt sedagi, et käsk saaks kirjutatud südamelauale (Õp 7:3), just nagu Jumal kirjutas kümme käsku kivilaudadele (2Ms 24:12).

Südamesse kirjutatud käsust rääkides peab ta silmas tõsiasja, et käsk ei ole meile kaela määratud väliste seaduste kogum. Käsk peab läbistama meie ajendid, meie salajasimad kavatsused ja olema nii osaks meie sisimast minast. Siin kirjutatu sõnastas Paulus töötusena, et “Kristus teie sees, kirkuse lootus” saaks elus reaalsuseks.

Käsu mähkimine enesele ümber kaela tähendab, et peaksime seda tihedalt endaga hoidma. Vana-aja inimestel oli kombeks siduda oma kallisajad endale ümber kaela. Kael on koht, mille kaudu õhk rändab kopsudesse, võimaldades hingata ja elada – see on mõtteside, mida heebreakeelne sõna *nephesh* (“hing”) kinnitab; *nephesh* osutab “elule” ning on tuletis sõnast, mis tähendab “kõri” ja “hingamine”.

Käsu sidumine enesele *sõrmede* ümber tähendab käsu toomist tegevusse. Õpetaja pöörab tähelepanu sõrmedele, andmaks mõista, et see puudutab kõige delikaatsemaid ja intiimsemaid tegevusi. Käsk peab mõjutama meie suuri valikuid, kuid sama hästi ka pisimaid (vaata Lk 16:10).

Ehkki piibellik plaan nende kujunditega oli puhtalt sümboolne, väärib märkimist, et juutide, kristlaste ja moslemite traditsioonis on neid sümboloid võetud sõna-sõnalt. Seda näitab tõsiasi, et juudid kannavad *tephillinit* ümber pea ja sõrmede, kristlased ristikesi ümber kaela ja moslemid (ning kristlased) roosikrantse ümber sõrmede.

Sümbolid võivad abistada, kuid miks peaksime olema ettevaatlikud, et me ei ajaks sümbolit segi tegelikkusega, mida see esindab?

Loe Õp 6:23. Kuidas seostada käsku “valgusega”?

Piiblis on Jumala sõna ehk Tema käsku võrreldud valgusega: “Sinu sõna on mu jalale lambiks ja valguseks mu jalgteel” (Ps 119:105). Heebrea mõtelaadis on mõisted “käsk” ja “valgus” seotud. Just nii, nagu lamp valgustab rada, millel käime, aitab käsk meil püsida rõõpas; see tähendab, et kui seisame silmitsi kõlbeliste valikutega, aitab käsk meil teada, milline on õige valik, isegi siis, kui põhjendus või isiklik soov kiusab meid mõnikord käsust mitte hoolima.

Missuguseid näiteid leiad sa Piiblist inimeste kohta, kes valisid täita Jumala käsku, vaatamata võimsatele põhjendustele seda mitte teha? Mida me nende sõnakuulmisest õppida saame? Millistel puhkudel, kui üldse mingitel, näisid nende valikud ustavaks jääda olevat inimlikust vaatenurgast valed?

Loe Õp 6:23 kõrvale Õp 7:2. Miks on käsk viidud ühendusse “eluga”?

Pattulangemisest alates ei peitu meie lootus igavesele elule käsus, vaid ainult usus Kristusesse. Ometi etendab sõnakuulmine käsule ja põhimõtetele, mida see esindab, jätkuvalt kesket osa usuelus (vaata Mt 19:17; Ilm 14:12). Me kuulame sõna sellepärast – nagu Issand Iisraelile tuhandeid aastaid tagasi ütles –, et “mina olen Issand teie Jumal” (3Ms 18:4, 5 NKJV). Jumala käsk on seotud “eluga” lihtsalt seetõttu, et Jumal on meie elu allikas. See põhimõte esindab õiget vaimulikkust: me usaldame Jumalat ja Tema töotusi oma käesoleva elu jaoks just samuti, nagu me usaldame Tema töotusi igavese elu jaoks.

Jeesus ütles: “Mina olen maailma valgus. Kes järgneb mulle, ei käi pimeduses, vaid tal on elu valgus” (Jh 8:12). Kuidas oled Issandaga käies kogenud selle imelise töotuse reaalsust?

Nagu äsja nägime, seostab Õp 6:23 kirjutaja valguse ja elu Püha Vaimu inspiratsiooni mõjul otseselt Jumala käsuga. Järgmises salmis annab ta hea näite sellest, kuidas käsk – valguse ja eluna – saab meile pakkuda võimsat vaimulikku kaitset.

Mille eest meid Õp 6:24 hoiatatakse? Lisaks ilmsele, missugune öhkõrn hoiatus siin veel antakse?

Uskliku inimese kiusatustest suurim on leida religioosne põhjendus ülekohtu õigustamisele. Kasutada Jumalat halva käitumise põhjendamiseks on jumalapilke kohutav vorm, kuid vähe sellest – see on võimas pettus. Juhul kui keegi mõtleb, et “Jumal on minuga”, siis mida saad sa vastuseks öelda? Seda juhtub ka abielurikkumise korral. “Jumal on näidanud mulle, et see [mees/naine] on tema, kellega ma peaksin olema.” Juhul, kui nad nii usuvad, siis kes või mis saab käia välja paremat trumpi selle vastu, mida “Jumal” neile näidanud on?

Märkad siin salmis sedagi, et külgetõmbejõuks ei ole ainult füüsiline ilu. Temake kasutab sõnu, meelitavaid sõnu, et ohver oma võrku püüda. Kui sageli juhitakse mehi ja naisi kompromiteerivatesse olukordadesse peente ja võrgutavate sõnadega, mis on mõnikord peidetud lausa religioossesse keelde? Õpetussõnade raamatu kirjanija püüab meid hoiatada sellise pettuse eest.

Käsk on täiuslik vastumürk võrgutava naise “libeda keele eest”. Ainult käsu tungiv nõue ja sõnakuulmise kohustus aitavad meil panna vastu tema meelitavatele sõnadele, mis võivad kõlada nii tõeselt ja kenasti. Loomulikult leiab ahvatleja, et sa oled nägus ning veel ka tark ja sarmikas. Ta võib isegi esile tuua oma vaimulikud vajadused; ja küüniliselt, ohtlikult, võib “Jumala armastamine” hakata õigustama pattu.

Mõtle sellele, kui kergesti saab meid panna õigustama, isegi usu sildi all, igasuguseid valesid tegusid, mitte üksnes abielurikkumist. Miks on täielik Jumala seadusele andumine meie ainus tegelik kaitse isegi meie enda meelte ja nende vingerpusside vastu, mida meeled meile visata võivad?

Kohe pärast abielurikkumise eest hoiatamist (Õp 6:24–29), hakkab kirjapanija kõnelema veel ühest patust: varastamisest (salmid 30, 31). Seos kahe käsu (varastamise ja abielurikkumise) vahel näitab, kuidas sõnakuulmatus ühele käsule mõjutab meie kuulekust teistele käskudele. Järeleandev suhtumine, Jumala käsu suhtes väljanoppeid tegev hoiak võib olla veel ohtlikum, kui käsule täielikult sõnakuulmatu olemine. “Pahede ja kurjuse võimsaimaks kantsiks siin maailmas ei ole mandunud patuse või ühiskonnaheidiku õel elu; selleks on hoopis elu, mis paistab kõigiti vooruslik, austusväärne, õilis, kuid milles hellitatakse üht pattu, andutakse ühele pahele... Inimene, kes on varustatud kõrgete põhimõtetega elu, tõe ja au kohta, kuid kes siiski tahtlikult astub üle Jumala käsu ühest pühast eeskirjast, on oma õilsad anded andnud patu meelituse teenistusse.” – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 150.

Loe Õp 6:30, 31. Mida räägivad need salmid sellest, mida lausa meeleheitel aetud inimene teeb?

Vaesus ja vajadused ei õigusta varastamist. Varas on süüdlane isegi siis, kui “tal on nälg” (30. s). Kuigi nälgivat varast ei tule põlata, tuleb tal ikkagi seitsmekordselt korvata see, mida ta on varastanud; see näitab, et isegi tema olukorra meeleheitlikkus ei õigusta pattu. Teisest küljest rõhutab Piibel, et meie kohus on rahuldada vaeste vajadused, nii et nad ei oleks sunnitud hinge sees hoidmiseks vargile minema (5Ms 15:7, 8).

Eks ole huvitav, et nüüd, kui kirjapanija on läinud abielurikkumise teemalt varastamisele, pöördub ta uuesti tagasi abielurikkumise juurde (Õp 6:32–35). Need kaks pattu on tõepoolest kuidagi sarnased. Mõlemal juhul võtab keegi ebaseaduslikult, lubamatult teisele kuuluvat. Väga oluline erinevus varastamise ja abielurikkumise vahel peitub tõsiasjas, et esimesena nimetatud patt puudutab ainult mingi asja kaotamist, samas kui teisena nimetatu hõlmab palju rohkemat. Mõnel juhul saab inimene, olles midagi varastanud, seda hüvitada; abielurikkumise puhul – eriti, kui asjasse on segatud lapsed – on kahju palju tõsisem.

“Sa ei tohi abielu rikkuda! See käsk keelab lisaks ebapuhastele tegudele meelelised mõtted ja ihad või nende ükskõik millisel viisil üleskütmise... Kristus, kes selgitas Jumala käsu sügavale ulatuvaid nõudeid, ütles, et patune mõte või pilk on samavõrra patt nagu ülekohtune tegugi.” – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 308.

Enamik inimesi ei mõtle surmale siis, kui nad pattu teevad; neil mõlgub mõttes muu, tavaliselt viivitamatu rahuldus ja nauding, mida nad oma pattust saavad. Ei aita ka see, et üldine arvamus ülistab sageli abielurikkumist ja muid pahesid. Õpetussõnade raamat seab patu õigesse valgusesse, vaatenurka, mille Paulus sõnastas palju aastaid hiljem niimoodi: “Patu palk on surm” (Rm 6:23).

Loe Õp 7:22, 23. Mis seab abielurikkuja surmaohtu?

Seda, kes läheb “temale järele”, kirjeldatakse kellenagi, kes on kaotanud oma isiksuse ja tahte. Ta ei mõtle enam. Sõna *äkitselt* annab mõista, et ta ei anna endale aega pikemalt aru pidada. Teda võrreldakse härjaga, “keda viiakse tappa”, meeletuga, kes saab karistuseks “jalarauad”, linnuga, “kes tõttab võrku”. Keegi neist ei tea, et see maksab talle elu.

Loe Õp 7:26, 27. Mis teeb ebamoraalse naise surmavaks?

On võimalik, et siinkirjeldatud naise all mõeldakse rohkemat kui “vaid” abielurikkujat. Tõsiasia on, et ta esindab tarkusele vastupidiseid väärtusi. Saalomon kasutab seda võrdlust, et hoiatada oma õpilast *igasuguse* kurjuse eest. Risk on suur, sest selline naine üksnes ei haava; ta tapab ning tema võim on selline, et ta on maha löönud isegi kõige tugevama inimese. Võib öelda ka nii, et teised inimesed enne sind, sinust tugevamad, ei ole tema käte vahel ellu jäänud. Selle lõigu kõikihaarav sõnastus annab selgesti mõista, et piibellik kirjutaja räägib inimkonnast üleüldiselt. (Selles kirjakohas oleval heebrea sõnal *sheol* ei ole mingit pistmist “põrguga” tava-mõistes; see märgistab kohta, kus on surnud: hauda.)

Lõpuks tõstetakse esiplaanile tõsiasia, et patt, olgu selleks abielurikkumine või miski muu, viib hävinguni. See on vastand igavesele elule, mille Jumal tahab meile kõigile Jeesuse Kristuse kaudu anda.

Pole ime, nagu me hingamispäevases sissejuhatavas osas ütlesime, et “kõne on kõva” – me tegeleme otseselt elu ja surma küsimusega.

Mõtle mõnele “tugevale” inimesele, kes on “kõrgelt kukkunud”. Miks peaks see panema sind enda pärast värisema? Mis on sinu ainus kaitse?

Edasiseks uurimiseks: “Saatan pakub inimestele selle maailma kuningriiki juhul, kui nad alistuvad tema ülemvõimule. Paljud teevad seda ja ohverdavad taeva. Parem on surra kui et pattu teha; parem vajaka olla kui et pettuse teel teiselt ära võtta; parem nälgida kui et langusele viidud saada.” – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 4. kd, lk 495.

“Vali vaesus, etteheide, sõpradest mahajätmise, igasugune muu kannatus, kuid mitte ära määri oma hinge patuga. Iga kristlase juhtlauseks peaks olema: pigem surm kui autu käitumine ehk Jumala käsust üle astumine. Inimestena, kes tunnistame end olevat usu-uuendajad, Jumala sõna pühalikemate, puhastavate kallihinnaliste tõdede talletajad, peame me tõstma väärtuste taseme palju kõrgemale kui see kaasajal on.” – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 5. kd, lk 147.

Küsimused aruteluks:

1. Kuidas saame võtta tõsiselt patu tõsidust, langemata fanatismi lõksu? Kuidas saame olla sõnakuulelikud Jumala käsule ilma käsumeelsusesse langemata?

2. Loe 2Ms 20:1–17. Kuidas on kõik kümme käsku üksteisega seotud? Miks astume siis, kui ühe käsu vastu avalikult mässame, tõenäoliselt ka teistest käskudest üle? (Vaata Jk 2:11.) Milliseid näiteid leiad selle kohta, kui ühest käsust üleastumine viis üleastumisele ka teistest?

3. Peatu pikemalt mõttel, et inimesed võivad kasutada religiooni oma valede tegude õigustamiseks. Seda polegi raske teha, eriti siis, kui sul on kalduvus pidada vale ja õige vaheliseks lõplikuks mõõdupuuks “armastust”. Mõtleski kõigele sellele halvale, mida tehakse “armastuse” ettekaändel. Kuidas toimib käsk jätkuvalt sellena, mis inimesi kaitseb – nii nende endi kui ka kaasinimeste eest –, kes vastasel juhul pattu juhitaks?

4. Vaata veelkord pühapäevase osa lõpus olevat küsimust, mis räägib tegelikkust ekslikult edasi andvatest sümbolitest. Kuidas meie seda teha võime? Kuidas saab näiteks ebajumalateenistus olla üks viis seda teha? Milliseid traditsioone, mis on vaimulike tõdede sümbolid, võib segi ajada vastavate tõdede endiga?

“See ei ole Yogi karu!”

Paola, kes on pärit troopilisest riigist nimega Puerto Rico, ei osanud unistadagi sellest, et ta jõuab otsaga Alaska laantesse. “See ei tulnud mõttessegi,” ütleb Paola. “See on üks sellistest kohtadest, kuhu keegi iialgi ei lähe, sellepärast, et see on nii kaugel.”

Aga siis, kui värbamismeeskond Alaska Liidust tuli Walla Walla Ülikooli Washingtoni osariigis, et otsida suvelaagrisse abilisi, otsustas Paola end kirja panna. Ta võeti vastu ja suvel leidis ta end turvavalvurina Aleknagiki järve rannal Polarise laagris.

“Midagi sellist ma küll ei oodanud!” nendib Paola. “Ma kujutasin ette lund ja jääonne, aga siin on suurepärane loodus ja rohelus!”

Lisaks looduslikule ilule koges Paola ka muid üllatusi. Orienteerumise ajal hoiatati töötajaskonda, et laagri ümbruses luusivad karud. “Meid õpetati, et need karud ei ole Yogi karud (laste multifilmidest tuntud sõbralikud tegelased),” meenutab Paola. “Aga ehkki meid hoiatati, mõtlesid paljud meist, et ah, need on ju vaid karud.”

Ühel päeval märkas Paola karu laagri poole tulemas. Soovides looma pildistada, rabas Paola fotoaparaadi ja jälgis, kuidas karu järve äärde suundus. Üles vaadates ta järsku tardus – otse tema ees oli grisli!

“Kõik peatus. Ma ei kuulnud midagi. Keegi oli väravavahimajakeses; mitte keegi ei näinud mind. Ka karu tardus. Minu ainus mõte oli – “See ei ole Yogi!”

Järsku suundus grisli prügikonteineri juurde ning Paola lipsas kiiresti vahimajakesse. “Mõnikord sa ei tea, kui õudne miski on, enne kui sa sellega silmitsi seisad,” ütleb tüdruk.

Laagris töötamine avas tema silmad mitmeti, nendib Paola. “Ma taipasin, et ma ei ole enam laps. Nemad on nüüd lapsed, ja minul tuleb nende eest hoolt kanda.”

Mõnikord kompas Paola autoriteedi maksmapaneku piire. “Ma õppisin lastega asju ajama, ilma et nad oleksid ennast tundnud soovimatute või tõrjututena. Me töötasime koos nendega nii, et nad nägid ise, et neil on vaja oma pahur tuju lõpetada ja pöörduda tagasi teiste juurde, kellel oli tore olla.

Selleks on vaja teatud annust lugupidamist, et nemad teaksid, et sa oled autoriteet, kuid tunneksid ennast siiski hästi, kui neil tuleb mõne murega – eriti vaimuliku probleemiga – sinu juurde tulla. Polarise laagris läbib kõike vaimulikkus.”

Jumalik tarkus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 8:1–21; Mt 16:26; Õp 8:22–31; 1Ms 1:31; Õp 8:32–36; Õp 9:1–18.

Meelespeetav tekst: “Issand lõi mind oma töö alguses, esimesena oma töödest muistsel ajal” (Õp 8:22).

Siinkohal ilmub tarkus Õpetussõnade raamatus uuesti (vaata Õp 1:20, 21) ning selle nädala salmidest on selge, et tarkus on tõde – Tõde, nagu see on Jumalas. Kogu tõe algallikas.

Selline rõhk tõe “absoluutsele” laadile vastandub teatud kaasaegsele mõtlemisele, eriti läänelikule, mille puhul nähakse tõe suhtelisena, võimalikuna, kultuurilisena, ühe inimese tõe kellegi teise omast erinevana.

Selline arusaam pole aga piibellik. Minu tõe peab olema sama, mis sinu oma, lihtsalt sellepärast, et “tõde” on universaalne, üldine, kõikeharrav. Kas kogu inimkond seda tunnustab või mitte, kuulub see kogu inimkonnale, mitte eriliselt ühele või teisele indiviidile.

Huvitav on, et Pilaatuse tuntuks saanud küsimus Jeesusele: “Mis on tõde?” (Jh 18:38) oli reageering Jeesuse ütlusele: “Igaüks, kes on tõe seest, kuuleb minu häält” (Jh 18:37). Tõde, absoluutne tõde eksisteerib ja see lausa kõnetab meid; meie osaks jääb kas seda kuulata ja sellele kuuletuda, mida tõde ütleb, või siis mitte.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 24. jaanuariks.

Loe Öp 8:1–21. Mis on nende salmide põhjal tarkuse väärtus?

Tarkus on nii tähtis, et see peab jõudma iga inimeseni. Jumal lõi kogu inimelu ning Kristus suri meist igaühe eest. Seega on tarkus, Jumala tundmine ja pääste, mida Ta pakub, iga inimolevuse jaoks.

Vaata sõnu, millega kirjeldatakse tarkuse kohalolemise häält: “hüüab”, “tõstab häält”, “kisendab”, “mu hääl kõlab”, “mu huuled on avatud”, “mu suulagi toob kuuldavale”, “mu huultel”, “mu suu sõnad”. Kuidas keegi neid kujundeid ka mõistab, selge on üks – tarkus peab sidet, suhtleb; seda kuulavad kõik, kes kuulavad. Nagu me ka möödunud nädalal nägime, on tarkuse öeldu elu ja surma küsimus.

Kaheksa korda räägib tarkus oma sõnade usaldatavusest. Tarkuse siinne kirjeldus on huvitaval kombel paralleelne Issandast loodud pildiga 5Ms 32:4. Selline paralleel ei peakski olema üllatav, kuna Jumal on kõige Loojana (vaata Jh 1;1–3) kogu tõe alus.

Loe Öp 8:10, 11. Mida räägivad need salmid tarkuse kohta?

Nii palju inimesi on elanud ning elab praegu teadmatuses, rumaluses ja pimeduses. Paljud elavad üldse ilma lootuseta või valelootustega. Selle kurva olukorra teeb veel kurvemaks tõsiasi, et tarkus ja tõde on nii ime-lised, täidetud lootuse ja töotusega paremale elule praegu ning kindlustundega igavesele elule uues taevas ja uuel maal – kõike seda tänu Jeesuse ohvrile. Kogu maailma rikkus ei maksa midagi (vaata Kg 2:11–13) Jumala tundmisega võrreldes.

Loe Mt 16:26 ja küsi endalt, kui hästi peegeldab sinu elu nende sõnade väga olulist tõde.

Loe Õp 8:22–31. Kuidas on tarkus seotud loomisega?

Neis salmides seotakse tarkus mõistatuslikult Issanda kui Loojaga. Selles luuletuses on palju samu sõnu, mida kasutatakse 1Ms 1. ja 2. peatüki loomisaruandes, ning see kajastab isegi loomisaruande kirjanduslikku ülesehitust, koondudes kolme põhielemendi – taeva, vee ja maa – ümber. Sellise paralleeli mõte on tuua esile tarkuse algne volitus: kui Jumal ise kasutas tarkust selleks, et luua, kui tarkus on vanim tööriist, vanem kui universum ise ja oma olemasolemises nii fundamentaalne, siis peaksime meie kõik kasutama tarkust palju rohkem kõiges, mida elus teeme.

Samuti pannakse tugev rõhk tarkuse jumalikule päritolule. Selle luuletuse esimeseks sõnaks on Issand, *Jahve*, kelle kohta öeldakse, et Tema “lõi” (teine sõna) tarkuse. Heebreakeelse sõna *qanah*, mida tõlgitakse “lõi”, kaastähenduseks on pigem “ilmale toomine” kui “tekitamine” (vaata 5Ms 32:6; 1Ms 4:1). Järgmine sõna on oskussõna, mis seostub Moosese 1. raamatu loomislooga, *reshit* (“oma töö alguses”), ja selle leiame 1Ms 1. peatüki esimesest salmist: “Alguses lõi Jumal taeva ja maa.”

Ometi kasutatakse Õp 8:22 sõna “alguses” veidi teistmoodi kui 1Ms 1. peatükis. 1Ms 1:1 seostub see sõna loomise kui sellisega, Õp 8:22 seostub see sõna Jumalaga, Tema teguviisiga (*derek*), mis tähendab Tema olemust. Niisiis on tarkus Jumala enda olemuse osa.

Järelikult paikneb tarkus ajas juba universumi loomise eel. Tarkuse olemasolu ajal, mil oli ainult Jumal, viib tarkuse jäljed väljendisse “igavikust alates”.

Nii et tarkus ei pärine *meist*, vaid on hoopiski meile avalikuks tehtud; see on midagi, mida tundma õpime, midagi, mida meile õpetatakse; see ei ole miski, mida me enda seest esile kutsume. Meie iseenda valgel käimine tähendab pimeduses käimist. Meile öeldakse, et Jeesus on “tõeline valgus, mis valgustab iga inimest” (Jh 1:9). Iga inimene vajabki seda valgust.

1Ms 1. peatükis näeme, et loomise iga samm lõppeb sama kordamisega: “Ja Jumal nägi, et see oli hea” (vaata 1Ms 1:4, 10, 12, 18, 21, 25, 31). Viimane samm (31. s) lisab veel juurde: “See oli väga hea”. Heebreakeelne sõna “hea” sisaldab mõttevarjundit nauditav ja vihjab ka sõprusele. Kogu loomisenädala lõpul peatub Jumal selleks, et oma loomistööd täiega nautida (1Ms 2.1–3). Seda pausi, hingamispäeva, Ta õnnistab. Sarnaselt sellele võtab kõnealune luuletus kokku mõtte: tarkus naudib, tunneb rõõmu loomisest.

Loe Õp 8:30, 31. Miks tarkus rõõmustas?

Tarkuse rõõmustamine peegeldab Jumala rõõmustamist loomisel. Rõõmustamine toimub “igal päeval”, loomise igas järgus, kuid veel enam – rõõmustamine kroonib loomistööd siis, kui loomine (maa peale elu loomine) lõpetati.

Õp 8. peatükis leiame tarkuse rõõmustamisele põhjuse: “Tundsin rõõmu inimlastest” (31. s). Loomisenädala lõpul, hingamispäeval, astus Jumal sõprusesse inimestega. Seda jumaliku peatumise ja rõõmustamise otsest avaldust pärast nädalatööd annab kaasata inimese kogemusse hingamispäeval: “Looja eeskuju järgides võib ka [inimene] vaadata rõõmuga, naudinguga ja rahuloluga tagasi oma lõpetatud tööle. Sel moel saab inimene rõõmu tunda nii Jumala loomistööst kui ka talle usaldatud valitsejaks olemisest, milles pole loodu omahuvilist ärakasutamist.” – Gerhard F. Hasel, Kenneth A. Strandi raamatus *The Sabbath in Scripture and History* (Review and Herald Publishing Association, 1982), lk 23.

Loe Kl 1:15–17; 2:3; Ilm 3:14 ja Jh 1:1–14. Mida räägivad need salmid Jeesuse osast loomisel? Miks on Tema osa Loojana niivõrd tähtis selleks, et mõista Tema osa meie Lunastajana?

Osa selle õpetussõna viimaseid salme suundub isikliku elupraktika juurde: mida tähendab see, et sul on tarkus. Kõrvutuseks, intellektuaalne teadmine tarkuse enne-eksisteerimisest, tarkuse kohalolust loomisel on kindlasti põhjalik. Kuid Piiblis tuleb tõel alati minna ühes ja teises kohas alla inimese tasandile ning vaadata, kuidas vastame sellele, mida meile Jeesuses antakse.

Loe Õp 8:32–36. Milline elu ja surma sõnum siin antakse?

Heebreakeelne sõna, mida tõlgitakse “õnnis”, tähendab “õnnelik”. Selles lõigus kasutatakse sõna “õnnis” kahes plaanis. Esimene kirjeldab tegevust: “Õndsad on need, kes hoiavad minu teed” (32. s). Samu sõnu kasutatakse Ps 119:1, 2 seaduse kohta: “Õndsad on need, kelle elutee on laitmatu, kes käivad Issanda Seaduse järgi! Õndsad on need, kes peavad tema tunnistusi.”

Teine plaan kirjeldab hoiakut: “Õnnis on inimene, kes kuulab mind” (34. s). Mõlemal juhul eeldab vajalik tingimus kehtvat jõupingutust. Ei ole küllalt, kui avastame õige tee; meil tuleb seda “hoida”. Ei ole küllalt, kui kuulame Jumala sõna; meil tuleb “päevast päeva valvata” ja teha selle järgi, mida teame. Või, nagu Jeesus ütles: “Jah, õndsad on need, kes Jumala sõna kuulevad ja seda järgivad” (Lk 11:28).

“Kas soovitud õnn peaks leiduma füüsika- ja moraaliseadustele mittekuuletumises ja neist üleastumises? Kristuse elu osutab õnne tõelisele allikale ja sellele, kuidas selleni jõuda... Selleks, et olla tõesti õnnelikud, otsigu nad rõõmu kohustuste tööpostil olemisest, tehku tööd, mis parandab neile truuduse, viib nende südame ja elu kooskõlla täiusliku eeskujuga.” – Ellen G. White, *My Life Today*, lk 162.

Õnnelikkus saab olla raskesti tabatav; mida enam me seda kätte saada püüame, seda raskem näib olevat seda saada. Miks peaks ustavus Jumalale (justkui vasupidine õnne tagaajamisele) olema meie esimeseks valikuks? Mis toodab lõpuks kõige tõenäolisemalt õnne (ja miks): kas õnne otsimine või esmalt Jumala riigi otsimine?

Tarkuse kutsele järgnedes õhutab Õpetussõnade 9. peatüki kirjutaja nüüd oma kuulajaskonda langetama otsust kahe elustiili vahel: tarkuse ja rumaluse vahel. Peatüki esimesed kuus ja viimased kuus salmi (Õp 9:1–6, 13–18) on sümmeetrilised ja toovad esile erinevuse kahe vastasleeri vahel.

Võrdle omavahel Õp 9:1–6 ja Õp 9:13–18. Mis vahe on tarkuse ja rumaluse vahel?

1. Tarkus on suure kasuteguriga ja kaasatud loomisse: tema tegevuse kirjeldamiseks loomisel kasutatakse seitset tegusõna (s-d 1–3). Seitse sammast, mis ta on raiunud (1. s), viitavad seitsmele loomispäevale. Rumalus seevastu istub ega tee midagi, lihtsalt üritab olla keegi, kuid tegelikult “rumalus ei tunne midagi” (13. s).

2. Kuigi tarkus ja rumalus pöörduvad sama kuulajaskonna poole (märkad ühesuguseid salme 4 ja 16), on see, mida nad pakuvad, täiesti erinev. Tarkus kutsub oma külalisi sööma leiba ja jooma jooki, mida ta on valmistanud (5. s). Rumalus ei paku midagi süüa ega juua; ta vaid kelgib varastatud moonaga (17. s).

3. Tarkus kutsub meid üles loobuma rumalusest ja järelikut elama. Rumalus on tolerantsem, sallivam; ta ei nõua meilt millestki loobumist, kuid tulemuseks on surm. Need, kes järgnevad tarkusele, liiguvad edasi; nad käivad “arukuse teel” (6. s). Need, kes järgnevad rumalusele, ei liigu ja nad “ei teagi” (18. s).

Loe Õp 9:7–9. Kuidas vastab tarkuse juhistele tark mees ja kuidas rumal mees? Mis teeb targa mehe rumalast mehest targemaks?

Tarkuse juurde viiv võti on alandlikkus. Tark mees on inimene, kes võtab õppust ning reageerib juhistele avatud meeltega. Targaks saab ainult see, kes tunneb lapse kombel vajadust kasvada. Just seepärast õpetas Jeesus väljendusrikkalt, et “kui te ei ... saa kui lapsed, ei pääse te taevariiki” (Mt 18:3).

Edasiseks uurimiseks: “Universumi valitseja ei teostanud oma suurepä-rast tööd üksi. Tal oli lähedane kaaslane, kes oskas hinnata Tema kavatsusi ja jagada Temaga rõõmu loodud olevuste õnne üle. “Alguses oli Sõna, ja Sõna oli Jumala juures, ja Sõna oli Jumal. Seesama oli alguses Jumala juu-res” (Jh 1:1, 2). Kristus, Sõna, Jumala ainusündinu, oli üks igavese Isaga – üks olemuselt, iseloomult, eesmärkidelt – ainus olevus, kes suutis täie-likult mõista Jumala kõiki plaane ja eesmärke... Ta on Jumala Poeg..., kes võib enda kohta öelda: “Issanda käes olen ma olnud tema töö alguses, enne kui ta midagi ette võttis muistsel ajal. Igavesest olen ma seatud olema... Kui ta maa alused ära märkis, siis olin mina tema kõrval kui lemmiklaps, olin tema südamerõõm iga päev, rõõmustasin igal ajal tema ees” (Õp 8:22–30 KJV).” – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 34.

Küsimused aruteluks:

1. Miks on uskumine Moosese 1. raamatu loomisloosse piibelliku tar-kuse alus? Miks on evolutsiooniteooria Piiblile igas suhtes vastupidine?
2. Mõtiskle pikemalt mõttekäigust, et tõeline tarkus on miski, mida me ei saa iseenesest tekitada, vaid mida tuleb meile avaldada. Esita mõ-ned näited tähtsatest tõdedest, mida me kuidagi teisiti ei teaks, kui neid poleks meile avaldatud jumaliku inspiratsiooni kaudu? Kuidas me teak-sime näiteks Kristuse surmast ristil ja sellest, mida see meile pakub, kui seda ei oleks avaldatud? Mismoodi oleks lugu seitsmenda päeva hingamispäevaga ja Kristuse teise tulekuga?
3. Kuidas kinnitab Jumala töö, nagu see on avaldatud Moosese 1. raamatu 1. peatükis, tõsiasja, et head ei saa kurjaga kokku segada? Mil-lise vihje annab su vastus mõttekäigule, et keegi saaks näiteks Moosese 1. raamatu loomisloosse lülitada evolutsiooniteoorial põhinevat maail-mavaadet?
4. Kuidas aitab tõsiasja, et Jumal tundis heameelt loomisest, mõista meie hingamispäeva-kogemuse suurema sügavuse ja rikkuse võimalik-kust?

“Olla kõigeks valmis”

Travis ei teadnud, mida oma laagrilistega peale hakata. 12-aastane Logan (pole tema tegelik nimi) oli selles majakeses kõige tõrksam ning tahtis kõike ja kõiki kontrolli all hoida. Ühel öhtul otsustas Logan, et ta ei lähe magama, ning nii sündis Travisel ja tema kaasnõustajal plaan.

“Hästi,” ütlesid nad kangekaelsele laagrilisele, “sa võid olla üleval nii kaua, kui sa Piiblit loed.” Logan nõustus, kui välja arvata see, et tal polnud Piiblit; tegelikult polnud ta midagi sellist iialgi lugenud. Niisiis laenas kaasnõustaja Loganile oma Piibli ning poiss kohtus kuuvalgel ja taskulambi vihus esimest korda elu jooksul Moosese esimese raamatu kangelastega.

Järgmisel hommikul rääkis Logan usalduslikult oma nõustajatele: “Tegelikult leidsin ma sealt täitsa lähedaid lugusid.” Eriti huvitas teda Joosepi lugu ning ta küsis selle kohta palju küsimusi, arutledes, kuidas oli Joosep suuteline kõike seda tegema, mida ta tegi.

“Kuigi Logan käitus ikka tõrksalt, oli võimalik näha, kuidas lülitus sisse teine käik, kui ta hakkas mõtlema sellele, kes me kõik oleme,” meenutab Travis. “Väga tore oli näha muutust, mis nädalaga toimus.”

Enamik lapsi, kes Polarise laagrisse tulevad, ei tunne Piiblit. Travisel meenub selline kord, mil ainult üks laagrisolija teadis Taaveti ja Koljati lugu. “Me tegutseme laste heaks, kes ei kasva kristlikes kodudes, kes ei loe Piiblit. Palju palveid kulub selleks, et selliste lasteni jõuda..., et ära tunda, *kuidas* nendeni jõuda.”

Travis, mehaanikainseneri eriala vanema kursuse üliõpilane Walla Walla Ülikoolis, hakkas töötama Polarise laagris 2011. aastal. Lisaks sellele, et ta on nõustaja, juhendab ta ka mitut õpituba, nagu näiteks veesusasõit ja mudelraketindus.

“Olen tundnud rõõmu igast suvest, seepärast tulen ma ikka ja jälle siia,” ütleb ta. “Olen seda teinud täiega. Kõige tähtsam on see, et olen õppinud väga palju Jumala usaldamise kohta, kuna olen sattunud olukordadesse, milles ma ei tea, kuidas nädalaga toime tulla, aga olen alati tulnud. Ja tagantvaates näen, et isegi karmid sündmused olid positiivsed. See õpetab muidugi Jumalat usaldama.

Arvan, et ma olen nüüd pisut rahulikum, kui mind lihtsalt mingisse olukorda paisatakse. Olen õppinud olema paindlikum, minema voogudesse ja olema valmis kõigeks – sest ma ei tea, mis järgmisena toimub.”

Õige inimese õnnistused

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 10:1–14; Mt 19:19; Õp 11. ptk ja 12. ptk; Jh 3:16; Õp 13. ptk.

Meespeetav tekst: “Õige pea peale tulevad õnnistused, aga õelate suus peitub vägivald” (Õp 10:6).

Nagu pealkiri mõista annab, vaatleb see õppetükk õige inimese õnnistusi. “Õige” kohta kasutatud heebreakeelne sõna *zaddiq* on seekordsete salmide võtmesõna. See on tuletatud sõnast *zedeq* (tõlgitud ka kui “õiglus”), mis esineb kogu raamatut sissejuhatavas osas: “Saalomoni... õpetussõnad..., et võtta õpetust targaks käitumiseks, õigluseks [*zedeq*]...” (Õp 1:1–3). Õpetussõnade raamat räägib meile just seda, et tarkus on õiglus ning “õiglus” tähendab käia Jumala käskude kohaselt – minna usus ja sõnakuulmises sellesse, kelleks Issand on meid kutsunud olema ja mida tegema. Õiglus on and, miski, mis tuleb Jumalalt. Vastandiks on rumalus ja ustavusetus. Tarkus on õigus ehk õiglus; rumalus on patt ja kurjus – ning salmides, mida uurime, on nende vastandamine ilmne.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 31. jaanuariks.

Loe Õp 10:1–7. Milliseid erinevaid põhimõtteid elust ja usust siin avaldatakse?

On selline lugu: kord oli paadis üks mees, kes hakkas puurima paadi põhja oma jalgade juurde auku. Kui paadis olnud inimesed hakkasid nõudma, et ta lõpetaks, vastanud mees: “Teil pole sellega mingit pistmist. Siin on minu koht!” Sellise absurdse vastuse ütleb patune sageli vabanduseks siis, kui ta oma käitumist õigustab. “See on minu elu; teil pole sellega mingit pistmist.” Muidugi on nii, et kõik, mida me teeme või tegemata jätame, mõjutab kaasinimesi, eriti meile kõige lähemal olijaid. Kes poleks kas või laias laastus tundnud teiste inimeste tegevuste tulemusi, olgu häid või halbu?

Vaimse-moraalse elu ja füüsilise-materiaalse elu vahelise seotuse põhimõttega tegeletakse salmides 3–5. Põhiidee on selles, et õelus ehk kõlbluse puudus ei tasu ennast ära isegi siis, kui keegi on rikas; ja teiseks, et õiglus on ühel või teisel viisil alati tasuv isegi siis, kui keegi on vaene.

Salmides 6 ja 7 näeme ajaliselt varasemat kirjapanekut sellest, mida Jeesus sõnastas ütluseks, et himustamine on abielurikkumine ning vihkamine on suguluses tapmisega. Alati ei saa viha ka sõnade taha peita. Meie kehakeel ja hääletoon reedab sageli meie kurjad mõtted. Parim võimalik lähtepunkt headeks suheteks kaasinimestega on: “Armasta oma ligimest nagu iseennast!” (3Ms 19:18; võrdle Mt 19:19). Nii nagu need salmid mõista annavad, võib sinu hea mulje jätta kaasinimestesse kestva jälje. Lõpuks on tegemist priske portsu terve mõistusega: kas hea nimi pole mitte parem kui halb?

Milline tähtis otsus tuleb sinul varsti langetada? Kaalutle hoolikalt – kui sa seda juba teinud ei ole – mõju, mida see valik võib avaldada kaasinimestele heaks või halvaks.

Suu (koos selle osadega, huulte ja keelega) on Õpetussõnade raamatus tähtsaim elund. Ingliskeelses piiblitõlkes NKJV esineb Õpetussõnade raamatus sõna “suu” 50 korral, sõna “huuled” kasutatakse 41 korral ja “keel” 19 korral. Selle elundi kasutamine kõnelemisel on eriti oluline teema Õpetussõnade raamatu peatükkides 10–29.

Põhieeldus on otsustav: meie sõnad on väga võimsad, olgu siis heaks või halvaks. Keel saab olla meile antud andidest kõige parem või kõige hullem. Selline kaksipidine suhtumine keelde on Õpetussõnade raamatu tähtsaim õppetund. Tõsi see on, suu soodustab elu, kuid võib tuua ka surma.

Loe Õp 10:11–14. Kuidas vastandatakse siin õiglase inimese jutt rumala inimese omale?

Pööra tähelepanu 11. salmis olevale väljendile “eluallikas”. See kujund viitab tarkuse väärt omadustele. Sellega tavatsetakse viidata Issandale (Ps 36:10), Eluallikale. Sama sümbolit kasutatakse pühamu puhul, millest voolavad välja veeojad (Hs 47:1, 2). Jeesus kasutab sama metafoori Vaimu anni kirjeldamiseks (Jh 4:14). Nii et õigete suu võrdlemine “eluallikaga” tähendab seda, et see on seotud Jumalaga.

Kõik, mis sellist suud iseloomustab, on “elu” positiivne and. Selle väärtus räägib meile, missugune peaks olema suu tõeline ülesanne. See peaks tugevdama head, mitte kurja, olema elu, mitte surma läte. Siinöeldut võib näha ka Jk 3:2–12.

Tuleta meelde sedagi, et kõne kaudu, “oma väe sõnaga” (Hb 1:3) lõi Jumal taeva ja maa. Seepärast peaks kõnevõime teenima ainult ülesehitavat eesmärki.

Arutle selle üle, kui uskumatult võimsad on sõnad. Sa võid oma sõnadega anda inimesele eneseusku ja lootust ning teda rõõmustada või võid ta maha suruda, hävitada niisama kindlalt nagu siis, kui sa teda füüsiliselt ründaksid. Kui hoolikas oled sina oma keele kasutamisel?

Õigete lootus

“**Ausus** juhib õiglasi, aga valelikkus hävitab truudusemurdjad” (Õp 11:3). Mis tõestab meile selle salmi õigsust? Milliseid näiteid oled näinud või kuulnud, kus see vaimulik tõde on ilmnenu? Ja vastupidi, mida oled sa näinud, millest tuleb välja, et sa pead selle salmi ikkagi usus vastu võtma?

Loe Õp 11. peatükki. Ehkki see puudutab nii mitut teemat, siis millised on mõningad suured õnnistused, mis saavad osaks ustavatele, vastandina sellele, mis juhtub õelatega?

Tuleviku tajumine ja selle väärtustamine, mida veel näha pole (vaata 2Kr 4:18), ajendab õiged elama õigesti. Kuna neil on lootus tulevikuks, käituvad õiged alandlikult, ausalt ja kaastundlikult.

Teist külge vaadates, õelad inimesed elavad ainult praegusele; nad kannavad hoolt ainult selle eest, mida näevad ja vahetult tasuks saavad. Nad mõtlevad eelkõige enesele, mitte kaasinimestele, ning pöörduvad väljapääsu otsides sageli pettuse ja väärkohtlemise poole. Näiteks võivad müüjad, kes petavad kliente võib-olla sellepärast, et kohe suurema hinna tõttu kasu saada, lõpuks oma kliendid sootuks kaotada ja nende äri luhtub (Õp 11:3, 18).

Mõtle ühele või teisele otsusele, mida sul tuleb langetada, ja sellele, kuidas sa need langetad. Kui palju pika aja jaoks (nagu igavik) tehtud plaane sinu valikutes on?

Õigete tõde

Loe Õp 12. peatükki ja võta tähelepanu alla sõnade teema, eriti tõe või vale rääkimise kontekstis. Missuguse sõnumi leiame siit aususe ja valetamise kohta?

Filosoof Sissela Bok on veenvalt näidanud, kuidas valetamine võib ühiskonda kahjustada. Ta kirjutab: “Niisiis, ühiskond, mille liikmed polnud suutelised eristama tõepärasest sõnumit petlikust, vajub kokku.” – *Lying: Moral Choice in Public and Private Life* (New York: Pantheon Books, 1978), lk 19. Sarnaselt märkis ka Augustinus, keda Boki raamatu sissejuhatuses tsiteeritakse, et “kui tõe poolt olemine maha kistakse või kasvõi pisut nõrgestatakse, muutub kõik kaheldavaks.” – Samas, lk 15.

Ellen G White kirjutab: “Valelikud huuled on Tema jaoks jäledad. Tema teatab, et pühasse linna ei sisene keegi, kes pole tark ... ega miski, mis rüvetab, ei miski, mis on jälestusväärne ja sisaldab valet. Ärgu peetagu tõe rääkimist millekski, mida lõdvalt võtta või mille külge ebakindlalt haarduda. Saagu see osaks elust. Kergemeelsusega mängimine ja tõe lõdvalt võtmine ning oma mõtete varjamine selleks, et need meie isekate plaanidega sobiks, tähendab usulaeva põhjaminekut... See, kes toob kuuldavale ebatõdesid, müüb oma hinge odavalt. Tema valed võivad näida hädaolukorras toimivat; talle võib näida, et tema tegevus edeneb sellisel puhul ja mitte ausa käitumise korral; kuid lõpuks jõuab ta punkti, kus ta ei saa mitte kedagi usaldada. Ise valetaja olles ei ole tal usaldust kaasinimeste sõnadesse.” – *My Life Today*, lk 331.

Kui mõtleme sellele, kui suur jõud sõnadel on, siis peame mõtlema ka valetamisele, sest suurem jagu valesid öeldakse välja sõnadega. Kes poleks tundnud torkavat valu, reetmist, rüvetumist siis, kui talle on valetatud? Pole raske ette kujutada, et ühiskond langeks täielikku kaosesse, kui valetamine oleks pigem normiks, mitte normist kõrvalekaldumiseks.

Siin on veel üks vaatevinkel: valetamise mõju sellele, kes valetab. Mõni inimene on sellega nii harjunud, et see ei häiri teda; paljud inimesed aga tunnevad süütunnet ja häbi, kui nad valetavad. See on nende jaoks hea, kuna see tähendab, et neil on Pühale Vaimule veel pisut maad.

Kujuta aga ette ohtu inimesele, kes valetab, kuid isegi mitte ei mõtle sellele.

Millal sina viimati valetasid? Kuidas sa ennast tundsid siis, kui seda tegid?

Õigete tasu

Nagu Õpetussõnade raamatus juba näinud oleme, on palju juhiseid ja õpetusi antud sellisel kujul, milles vastandatakse kaht liiki inimesi. “Tark inimene teeb seda, rumal aga toda.” “Jumalakartlik mees teeb seda, jumalakartmatu teeb toda.”

Muidugi on meis kõigis tegelikult sageli osake tarkust ja osake rumalust. Me kõik (Jeesus välja arvatud) oleme patused, me kõik oleme “ilma jäänud Jumala kirkusest” (Rm 3:24).

Lõpuks jaguneb kogu inimkond ühe või teise poole vahel: need inimesed, kes päästetakse, või need, kes hukkuvad.

Loe Jh 3:16. Missuguse kahe võimalusega seisab inimkond silmitsi?

Loe Õp 13. peatükki. Kuidas vastandab see peatükk õigete kogemuse ja saatuse õelate omale?

Tarku võrreldakse põlevate lampidega, õelaid aga lampidega, mis kustuvad (Õp 13:9). Tark inimene tunneb rõõmu oma töö heast viljast, samas kui patune löikab halba (s-d 2, 25). Oma laste kaudu (Õp 13:22) on tavaliselt tulevik kauemgi, kui tal endal; õel soovib peab jätma oma jõukuse võõrastele, lõpptulemusena õigetele (Õp 13:22).

Mõte on selles, et Issandat uskuda ja Temale kuuletuda on parem viis elamiseks kui elada sõnakuulmatult ja rumalasti.

Kui jätta hetkel käsitlemata teema töötatud igavesest elust, siis millised on mõningad otsesed, igapäevased eelised, mida oled kogenud, elades usus Kristusesse?

Edasiseks uurimiseks: “Ei piisa sellest, et tunnistame usku Kristusesse ja meie nimed on kirikuraamatus kirjas... Ükskõik, mida me räägime, see ei tähenda midagi, kui Kristus ei avaldu õiguse tegudes.” – Ellen G. White, *Kristuse tähendamissõnad*, lk-d 312, 313.

“Inimeste suurim eksitus Kristuse päevil seisnes arvamuses, et ainult tõega nõustumine annab õiguse. Kõik kogemused on näidanud, et tõe teoreetiline tundmine ei saa päästa inimesi... Ajaloo süngeimad peatükid jutustavad fanaatiliste vagatsejate kuritegudest... Sama oht varitseb inimesi ka nüüd. Paljud peavad end kristlasteks lihtsalt sellepärast, et nad on nõus teatud usuliste õpetustega. Kuid nad ei rakenda tõde ellu... Inimesed võivad tunnistada, et nad usuvad tõde, kuid kui see ei muuda neid lahkeiks, kannatlikeks ja sügavalt vaimulikeks inimesteks, saab tunnistustest needus kõigepealt inimesele endale ja mõju kaudu kogu maailmale.

See õigus, mida Kristus õpetas, on südame ja elu kooskõla Jumala tahetega.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk-d 309, 310.

Küsimused aruteluks:

1. Arutlege selle üle, kuidas meie otsused mõjutavad kaasinimesi heas või halvas suunas. Miks on see elu möödapääsmatu tõsiasi? See tõde paljastati esimesena pattulangemise loos, mille puhul tunneb igaüks meist oma elus isegi praeguseni Aadama ja Eeva valiku mõju. Võib tekkida kiussatus mõõta, kui palju head või halba meie otsused tuua võivad, kuid siin on oht, sest me ei tea sageli oma valikute mõju. Miks peame siis Jumala ja Tema käsu valgelt valima teha seda, mis on õige, vaatamata sellele, milliseid tagajärgi kardame sellega kaasnevat?

2. Õpetussõnad tõmbavad terava joone õigete ja alpide vahele ning sellistest salmidest saame teada, mis on õige ja mis vale. Miks tuleb meil siiski olla väga ettevaatlik kellegi rumalaks pidamisega? Teisest küljest, kui sageli oleme saanud petta nende käest, keda me kunagi õigeteks pidasime?

Heather Ueeck kasvas üles Delta Junctionis, väikelinnas Alaska kiirtee lõpus. Lapsena armastas Heather igal suvel laagris käia ja panna kirja oma kogemused ning märkida üles päevased tegevused. Alguspäevadel kirjutas ta: “Ja muidugi tuli meil jumalateenistusel olla ja see oli tobe.”

Sedamööda aga, kuidas aastad kulusid, muutusid laagri jumalateenistused Heatheri jaoks kõnekamateks. Üks jumalateenistus, mis jättis temasse sügava jälje, oli seotud küünla ja õhupalliga. “Nad hoidsid õhupalli süüdatud küünla kohal ja õhupall läks kohe lõhki. Siis valasid nad teise õhupalli vett ja hoidsid seda küünla kohal ning see ei läinud katki! Kõneleja rääkis, et me kõik oleme nagu need õhupallid ja vesi kujutab Kristust. Kui meis on Kristus, siis jahutab Ta meid ning annab meile rahu ja tugevust – Tema on meisse suletud allikas.”

Heather püüab nüüd omakorda laagrisolijatele neid õppetunde edasi anda, kui ta Polarise laagris tegutseb. “Need lapsed ei ole adventistid ja nad ei tule väga headest perekondadest. Nad pole harjunud distsipliiniga, korraldustega ega sellega, et inimesed neist hoolivad. Nad reageerivad sageli üle. Mõnikord näib, nagu vihkaksid nad seda laagrit, aga nad tulevad ikka ja jälle. Isegi siis, kui on heitlemisi, tajuvad nad sügavamal siiski, et tegelikult me hoolime neist.”

Heather nendib, et Polarise laagris töötamine on õpetanud talle kannatlikkust. “Minu töö on juhtida lapsi Jumala juurde. Kannatlikkus ja paindlikkus on väga tähtsad. Ja Jumala usaldamine. See annab mulle jõudu seista silmitsi olukordadega, mis mu elus esile tulla võivad, ning lihtsalt õppida tegelema asjaoludega, mida see maailm mulle peale paiskab. See annab mulle lugupidamise kaasinimeste vastu, kes on minu heaks tegutsenud, ning on kujundanud minus hoiaku, et ka mina tahan teisi inimesi aidata ja olla valguseks maailmas.”

Polarise laager vajab mitme ruumi, näiteks „karutundmise onnikese“ uuendamist, ütleb Heather. Ja nüüd, kui Moodyd on lahkunud, on ainus võimalus laste laagrisse toomiseks teha väikese paadiga mitu poolteistunnist sõitu. Tualetiks ja pesemisruumiks on kaks vana maja, suitsusaun ja Aleknagiki jääkülma vesi.

Kuid algelised majutusvõimalused ei heiduta Heatherit. “Ma olen elanud kogu oma elu Alaskal,” ütleb ta, “ja see [Polarise laager] on kõige kõrgvalisem paik, kus ma kunagi olen olnud. Kuid see on koht, kus ma saan tunda end Jumalale väga ligi. Ma tõepoolest armastan seda.”

See, mida sa näed, pole veel lõpptulemus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 14. ptk; Tn 7:25; Mk 12:30, 31; Õp 15:3; Js 5:20; Õp 15. ptk; Mt 20:26–28.

Meelespeetav tekst: “Mehe meelest on mõnigi tee õige, aga lõpuks on see surmatee” (Õp 14:12).

Paulus on öelnud: “Praegu me näeme aimamisi nagu peeglist” (1Kr 13:12). Me näeme niivõrd vähe ja ka see, mida näeme, käib alati läbi meie oma mõtete filtri. Meie silmad ja kõrvad – tegelikult kõik meie meeled – annavad meile ainult kitsa vaate sellest, mis päriselt kuskil on.

Meid saab ka petta ja mitte ainult sõnadega väljaspoolt, vaid me saame petta iseennastki. Meie unistused, meie vaated elule ja seisukohad võivad anda meile vägagi väänatud pildi sellest, kes me tegelikult oleme ja, mis veelgi hullem – väänatud pildi kõikidest pettustest.

Mida peaksime siis tegema selleks, et ennast selliste pettuste eest kaitsa? Õpetussõnad pakuvad meile aluspõhimõtted. Meil ei tuleks usaldada ennast, nagu rumalad teevad. Meil tuleks hoopis usaldada Issandat, kelle käes on kontroll sündmuste kulu üle isegi siis, kui kõik näib minevat halvasti. Lühidalt, meil on vaja elada usus ja mitte lihtsalt nägemises, kuna meie “olukorra nägemine” võib olla äärmiselt petlik, näidata vaid väikest osa tegelikkusest ja, mis veel halvem – moonutada sedagi väikest osa.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 7. veebruariks.

Loe Õp 14. peatükki. Mida see rumala kohta räägib?

Rumal räägib uhkelt (Õp 14:3). Rumala kirjelduse esimese joonena tuuakse välja tema “uhkus suus”. Kujund “rumala suus on vits” vihjab karistamisele, mis talle lõpuks saabub. Tema huuled paristavad välja uhkeid sõnu ja selle tagajärge vastandatakse targa huultele, mis kaitsevad (vaata ka Tn 7:8).

Rumal pilkab tarkust (Õp 14:6–9). Kuigi rumal näib tarkust otsivat, ei usu ta tegelikult sellesse ja on selle suhtes skeptiline, kahtlev. Ta ei leia tarkust sellepärast, et tema oma mõttes pole temast eraldiolevat tarkust. Kõige hirmuäratavam on tema suhtumine seadusest üleastumisse. Mis saab olla tapvam kui mõiste “patt” naeruvääristamine?

Rumal on kergeusklik (Õp 14:15). Ootamatuna näib tõsiasia, et samal ajal, kui rumal viskab nalja selliste aadete omajate ja järgijate üle, kes ikka veel usuvad tarkuse väärtusesse, on ta kaotanud võime mõelda kriitiliselt selle üle, mida kuuleb; ta usub “iga sõna”. Sellise olukorra iroonia puudutab ilmalikustunud ühiskonna südamikku. Skeptilised inimesed pilkavad Jumalat ja narrivad religiooni, väites, et sellised uskumused on laste ja vanurite jaoks, ometi usuvad nad ise sageli mingeid väga rumalaid asju, nagu näiteks elu tekkimist maal puhta juhuse läbi.

Rumal on impulsiiivne, kannatamatu (Õp 14:16, 29). Kuna rumal usub, et tema enda sees on tarkus, ei võta ta aega järelemõtlemiseks. Tema reageeringud on kiired, peamiselt kihkudest ettekirjutatud.

Rumal avaldab survet kaasinimestele (Õp 14:21, 31). Rõhumise ja salimatuse mehhanismid räägivad rumala inimese hingelaadist. Ta on salimatu kaasinimeste suhtes ning kohtleb neid põlgusega (vaata Tn 7:25; 8:11, 12).

Kerge on näha rumalaid jooni kaasinimestes, aga kuidas on nende nägemisega endas? Millist, kui üldse mingit, neist iseloomuvigadest peaksid sina endale tunnistama ja siis Jumala armu abil võitma?

Loe veelkord Õp 14. peatükki. Mida see targa kohta räägib?

Tark räägib tagasihoidlikult (Õp 14:3). Tark talitseb oma huulte kasutamist. Targa vaikse mõlgutuse põhjuseks on uhke enesekindluse puudumine. Targa jaoks võib kaasinimesel olla õigus; sellepärast võtab tark aega, et tõendid läbi mõelda ja järele kaaluda. Targad vaikivad ka seetõttu, et nad kuulavad, olles valmis teistelt õppust võtma.

Tark hindab õppimist ja teadasaamist (Õp 14:6, 18). Rumalal on raske õppida sellepärast, et ta tunneb end täbarasti, istudes oma õpetaja jalge ees; targal seevastu on kerge õppida, kuna ta on tagasihoidlik. Niisiis tunnevad targad rõõmu õppimise ja kasvamise kogemusest. Just nimelt see tarkuse otsimine, püüd millegi poole, mida neil ei ole, teeb nad targaks.

Tark on mõistlik (Õp 14:29, 33). Targad saavad olla rahulikud, sest nad ei toetu “oma viisidele”, vaid sõltuvad “ülal asuvast” (Õp 14:14 NKJV). Nende usk Jumalasse lubab neil hinge tõmmata ja viljeleda enesekontrolli (Js 30:15). Jumalakartlikkus on see, mis annab neile enesekindluse (Õp 14:26).

Tark on kaastundlik ja teisi tunnetav (Õp 14:21, 31). Kaks käsku “armasta Issandat, oma Jumalat” ja “armasta oma ligimest” on omavahel seotud (Mk 12:30, 31). Ei saa olla nii, et me armastame Jumalat ja kohtleme samal ajal kaasinimesi halvasti. Meie usku väljendab kõige rohkem see, mis-moodi me käitume kaasinimestega, eriti abivajajatega.

“Me ei taipa, kui paljud meist käivad nägemises, mitte aga usus. Usume seda, mida näeme, kuid ei hinda kallihinnalisi töotusi, mida Tema Sõnas meile antud on.” Ellen G. White, *Our High Calling*, lk 85. Mida tähendab käia usus, mitte nägemises? Mismoodi seda tegema peaksime?

“Issanda silmad”

“**Issanda** silmad on igas paigas, valvates kurje ja häid” (Õp 15:3). Millise tunde see salm sinus tekitab ja miks?

Õpetussõnade raamatu kahe järgmise peatüki toon muutub. Need peatükid on teoloogilisemad kui eelnevad. Issandale viidatakse sagedamini kui eelnevates õpetussõnades. Meile räägitakse Tema kohta ka midagi hämmastavat: et Tema silmad on igas paigas (Õp 15:3).

See terav teadvustamine, et Issand on kohal, on just see, mida vana-aja iisraellased nimetasid “Issanda kartuseks”. Sama seose leiame Psalmidest: “Issanda silm on nende peal, kes teda kardavad” (Ps 33:18). Iiob kirjeldab Jumalat samuti Kellenagi, kes “ulatub vaatama maa ääreni, tema näeb kõike, mis taeva all on” (Ib 28:24). Seetõttu teeb Iiob sellise kokkuvõtte: “Issanda kartus – see on tarkus” (Ib 28:18).

See õpetussõna tuletab meile meelde Jumala suutlikkust näha head ja kurja sellele vaatamata, kus need on. Või nagu Saalomon mõistis (1Kn 3:9) – tõeline tarkus on suutlikkus teha vahet hea ja kurja vahel. Inimlikul tasandil peaks selline teadlikkus aitama meil alati meeles pidada, et teeksi-me head, mitte kurja, sest Jumal näeb kõike, mida teeme, ka siis, kui mitte keegi teine ei näe. Me veame ennast ninapidi, kui mõtleme, et kui me nüüd kurja tegemise eest karistusest pääseme, siis pääseme ka tegelikult karistusest. Lõpuks ei pääse me ikka.

Olgem siis hoolsad, sest “ükski loodu ei ole tema ees nähtamatu, vaid kõik on alasti ja paljastatud tema silma ees – tema ees, kellele meil tuleb aru anda” (Hb 4:13).

Loe Õp 15:3; Js 5:20 ja Hb 5:14. Missugune ülioluline sõnum on neis salmides meie jaoks, eriti ajastul, mil kogu arusaam “heast ja kurjast” on sageli ähmastatud, sest inimesed väidavad, et hea ja kuri on suhtelised või lihtsalt inimese ideed, millel pole objektiivset olemasolu lahus sellest, milleks meie neid peame? Miks on selline arvamus heast ja kurjast väga vale ja miks on väga ohtlik sellist mõttesuunda toetada?

Loe Õp 15. peatükki. Miks on rõõm inimesele niivõrd oluline vara?

Pühakiri ei tööta meile rasketest katsumustest vaba elu. Jeesus ise ütles: "Igale päevale piisab oma vaevast" (Mt 6:34). Õp 15:15 selgitab, et halbade päevade keskel on inimesel, kes rõõmsa südame säilitab, ometi parem olla. Valu, kannatused ja katsumused tulevad ning sageli ei saa me kontrollida, millal ja kuidas neid tuleb. Kontrollida saame vähemalt mingilgi määral aga seda, kuidas meie valime neile reageerida.

Loe Õp 15:14, 23. Milline osa on selles rõõmus Jumalal?

Kuigi see kirjakoht ei nimeta täpselt rõõmu põhjust, annab salmides 13 ja 14 leiduv paralleelmõte mõista, et "rõõmus süda" on "mõistlik süda, kes otsib tunnetust". See on niisuguse inimese süda, kel on usk ja kes näeb vahetute tuleproovide taga lunastust, päästmist. Seepärast ongi Jumalasse uskumine väga tähtis; seepärast ongi väga oluline, et me tunnetaksime enda jaoks, oma kogemustest Teda ja Tema armastuse reaalsust. Siis tulgu millised rasked katsumused tahes, seisku silme ees millised kannatused tahes, need, kel on arusaamine, peavad vastu, kuna nad tunnevad enda jaoks Jumala armastust.

Õp 15:23 esitab veel ühe tähtsa mõtte. Rõõmu pakub rohkem see, mida anname, mitte niivõrd see, mida saame. Teistele jagatud hea sõna toob rõõmu andjale. Kes poleks kogenud õnnistusi, mida saame kaasinimestele õnnistuste toomisest, olgu siis sõnade või tegudega või mõlemaga? Oleme Õpetussõnade raamatust juba näinud, et meie sõnad on võimsad. Need võivad teha palju head või palju halba. Ja kuivõrd palju parem on see, et need teevad head, mitte üksnes inimesele, kellele head tehakse, vaid ka inimesele, kes head teeb!

Kui hästi tunned sa enda jaoks Jumala armastust? Mida saaksid teha, mis aitaks sul avada süda sellele olulisele tõele? Mõtle, kui palju parem oleks elu juhul, kui sa tegelikult tunneksid Jumala armastust.

Me kõik unistame ja teeme plaane ning ometi asjalood muutuvad, mõnikord paremaks, mõnikord halvemaks. Piibel tunnistab inimese vastutuse ja vabaduse väärtust. Ometi kinnitab Piibel ka seda, et Jumalal on kontroll sündmuste käigu üle (vaata Õp 20:24; 21:31 ja Tn 2. ja 7. peatükk).

Mida ütleb Õp 16:1? Kuidas meil seda kirjakohta mõista tuleb?

Teeme ettevalmistusi ja plaane, kuid viimane sõna kuulub ikkagi Jumalale. See ei tähenda, et meie ettevalmistused oleksid asjatud. Kuid usuelus töötab Jumal nende plaanide kallal (kui me vaid allutame oma plaanid Jumalale) ning Tema juhib neid (Õp 16:9) ja saadab lõpuks kavatsused korda (Õp 16:3). Isegi meie vaenlaste tegevust kasutab Ta meie heaks (Õp 16:4, 7).

Ehkki selliseid mõttekäike pole lihtne hoomata, eriti siis, kui oleme keerulise olukorraga silmitsi, võivad need meid julgustada ja aidata õppida Jumalat usaldama isegi juhul, kui kõik näib minevat kohutavalt valesti ja meie plaanid ei tule välja nii, nagu olime lootnud. Põhipunkt meie jaoks on õppida allutama kõik Jumalale; kui seda teeme, võime olla kindlad Tema juhtimises ka kõige rängematel aegadel.

Loe Õp 16:18, 19. Milline koht on edasipüüdlikkusel inimese kordaminekutes?

Nii nagu ikka, hoiatab Piibel meid uhkuse eest. Lõppude lõpuks, mille üle on meil, langenud inimestel, uhke olla? Missugune pahe oleks Jumalale veel vastandlikum kui uhkus, patu päritolu algus? (Vaata Hs 28:17.)

Loe Õp 16:33. Mis on juhuse koht inimese kordaminekutes?

Piibel ei jäta ruumi juhusele. Isegi siis, kui keegi mõtleb, et sündmuste kulgu dikteeris juhus, võime olla kindlad, et Jumal kontrollib endiselt olukordi.

Kuidas aitab suure võitluse tõepärasuse mõistmine meil minna läbi mõnestki keerulisest teemast siis, kui püüame aru saada, miks midagi juhtus nii, nagu juhtus?

“Algusest peale on Saatan maalinud inimeste silme ette hüvesid, mida nad üleastumisega omandavad. Nii viis ta eksiteele inglid. Nii kiusas ta patustama Aadama ja Eeva. Nii ahvatleb ta tänapäevalgi suuri rahvahulki eemale kuulekusest Jumalale. Ülekohtutee tehakse meeldivaks, “aga lõpuks on see surmatee” (Õp 14:12). Õnnelikud on need, kes sellele teele eksinuina õpivad tundma patu vilja kibedust ja pöörduvad õigel ajal tagasi.” – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 720.

“Miski ei aita ihu ja hinge tervisele rohkem kaasa kui tänulikkuse ja kiitmise vaimsus. Melanhooliale, rahulolematutele mõtetele ja tunnetele vastupanemine on positiivne kohustus, samamoodi nagu on kohustus palvetada. Kui me oleme taevaga ühendatud, kuidas saame siis käia ringi nagu leinajate seltskond, ägades ja kaeveldes teel Isa koju? Neil inimestel, kes nimetavad end kristlaseks, kuid kaevlevad pidevalt ja tunduvad pidavat rõõmsameelsust ja rõõmu patuks, ei ole tõelist religiooni.” – Ellen G. White, *Tervise teenistuses*, lk 251.

Küsimused aruteluks:

1. Arutlege mõttekäigu üle, et meie vaade tegelikkusele on ikkagi piiratud. Mida see tähendab? Mida tooksid esile sellist, millest tead, et see on päriselt olemas, kuid me lihtsalt ei saa seda kuidagi tajuda? Näiteks, kui palju raadiolaineid (mobiiltelefoni kutsungeid, satelliitprogramme, raadioprogramme) on just praegu sinu ümber kõikjal õhus ja ometi sa ei näe neid, ei kuule ega tunne neid üldse? Kuidas peaks selline reaalsus aitama meil aru saada, kui piiratud on meie meeled? Kuidas aitab sellest arusaamine tajuda meil kõige muu reaalsust, mida me ei näe, näiteks inglite olemasolu?

2. Miks on tähtis saada aru inimese vaba tahte ja vaba valiku tegelikkusest, ehkki Jumal kontrollib lõpuks kõike? Kuigi sellised mõisted (inimese vaba valik, Jumala ülim võim) näivad olevat vastuolus, õpetab mõlemat Piibel – kuidas saame need kooskõlastada?

“Ka nemad väärivad teist võimalust”

Sii, kui Paul ja Christie Brown kolisid nii-öelda vähesoovitavasse kohta, Elkinsisse Lääne-Virginias, ei teadnud nad, et nende kodust saab noorte jaoks magnet.

“Mul on silmad alati noorte poole olnud,” ütleb Paul, “nii et kui ümbruskonna lapsed tahtsid koos meie lastega meie kodus olla, ütlesime: “Hea küll, aga siin on mõned reeglid.

1. Lugupidamine. Te kohtlete ennast ja teisi lugupidavalt, ei vannu ega ülbitse. 2. Ei valeta. Te valetate mulle ja asi otsustatud – uks on seal. 3. Tervisesse ja söömisse puutuv – “ei” uimastitele, “ei” alkoholile, “ei” söögiks kõlbmatule lihale.

Kui noored said aru söögiks kõlblike ja kõlbmatute toitute vahel, püüdsid nad rääkida oma perekondadele seda, mida olid õppinud. “Võis juhtuda nii, et vanaisa küpsetas metsümisejat,” jutustab Paul, “aga lapsed ütlesid talle: “Ei! Meie seda süüa ei hakka!”

Üsna pea palusid külalised luba Brownide juurde *sisse kolida*. “Brayden (kõigi ümbruskonna laste nimed on muudetud) veedab kõik nädalalõpud meie kodus,” ütleb Paul. “See on tema hingamispäevane puhkus ja ta saab oma kodust välja.” Nädala jooksul püüab Brayden hoida oma vägivaldsest alkoholilembesest kasuisast eemale nii palju, kui võimalik.

Hunter ja Wyatt on kaks poissi, kes veedavad suurema osa ajast Brownide juures, mitte oma kodus. Mõlemad on pärit keerulistest peredest ning poisid tunnevad ennast turvaliselt Pauli ja Cindy juures, keda nad oma asendusvanemateks peavad.

“Püüan kohelda kõiki lapsi nii, nagu oma lapsi,” ütleb Paul, “sest nad väärivad seda võimalust.” See hõlmab ka riiete, jalgrataste ja muude asjade hankimist. “Isegi söiduki, millega ma söidan – suure kabiiniga kaubiku – muretsesin selle põhjal, kui paljude laste järgi me vaatame, nii et saaksime neid kooli viia ja koolist koju tuua.”

Vanemate loal on Brownid viinud Braydeni ja Hunteri endaga kaasa rajaleidjate ringi ja kirikusse ning nad isegi maksavad selle eest, et poisid saaksid käia kohalikus adventkiriku koolis. Kahjuks ei anna Wyatti ema oma pojale luba selles tegevuses kaasa lüüa, kuid Braydeni ja Hunteri jaoks on see kogemus muutnud nende elu. 2. novembril 2013. aastal ristiti mõlemad poisid koos Brownide poja Paytoniga Elkinsi seitsmenda päeva adventistide koguduses.

“Oleme elanud siin nüüdseks juba kolm aastat,” ütleb Paul, “ja mu naine tunneb tõsiselt, et Issand pani meid sellesse keskkonda. Seda poleks me ise küll valinud, kuid oleme kindlad, et Issand juhtis meid siia.”

Riidudega hakkama saamine

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 17. ptk; 1Kr 13:5–7; Jh 8:1–11; Õp 18. ptk; Õp 19. ptk; 5Ms 24:10–22.

Meelespeetav tekst: “Parem on kuiv paluke rahus kui kojatäis ohvriliha riiuga” (Õp 17:1).

Veelkord toovad õpetussõnad avalikkuse ette välimuse petlikkuse. Võib näida, et meil on kõik, mida maailm pakub – vara, võim, lõbu, kuulsus –, ometi lokkab esindusliku poole taga pinge ja õnnetu olek. On võimalik, et pinge ja õnnetu olemise põhjuseks on seesama jõukus ja nautlemine, mille poole inimene nii kõvasti püüdleb. Üks egiptuse vanasõna ütleb: “Parem on võtta leiba õnneliku südamega kui rikkust koos meelepahaga.” – Miriam Lichtheim, “Instructions,” *Ancient Egyptian Literature: A Book of Readings*, II kd, lk 156. Õpetussõnade raamatu kohaselt on selle probleemi lahendamise esimeseks sammuks tunnistada endale, mida ma eelistan: rahumeelsed suhted on palju tähtsamad kui jõukus (Õp 17:1). Loeb see, kes me omavahel oleme, mitte niivõrd see, mis meil on. Nõuanne, mis järgneb, aitab tähtsuse järjekorra jälle õigesti paika panna ja juhib meid sisemise rahu poole (heebrea keeles *shalom*), mis teeb meid õnnelikumaks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 14. veebruariks.

Patt ja sõbrad

Loe Õp 17:9; 19:11. Milline oluline mõte neis salmides esile tuuakse? Kuidas peaksime kohtlema kaasinimesi, kes langevad?

Kui keegi midagi ära rikub, siis on kiusatus lugu levitada, kaasinimestele rääkida. *Kas oled kuulnud, mida ta tegi?* Võib-olla toimime nii justkui seetõttu, et oleme teost kohkunud, aga tegelikult meile ikkagi meeldib rääkida teistele seda, mis juhtus. Ühesõnaga, me räägime taga ja selle eest on meid hoiatatud, sest selline käitumine tekitab riidu isegi lähedaste sõprade vahel. Üldsegi, kui su sõber eksib, mis sõber sa siis oled, kui sa käid ringi ja teistele sellest räägid?

Meile antakse nõu viga hoopis “kinni katta”. See ei tähenda aga, et peaksime pattu peitma, toimima nii, nagu midagi poleks iialgi juhtunud, justkui poleks see inimene kunagi valesti teinud. Patt, mida kaetakse, on ikkagi olemas, ka peidetuna. Tegelikult on heebreakeelsel mõistel “kinnikatmine” eriline varjund “andestamisele” (Ps 85:3; Ne 3:37). Armastus, mitte tagarääkimine, peab olema see, kuidas reageerime kellegi teise eksimusele.

Loe Õp 17:17 ja 1Kr 13:5–7. Kuidas aitab armastus toime tulla sõbra veaga?

Me ei armasta sõpra või abikaasat sellepärast, et ta oleks täiuslik. Me armastame nende vigadest ja puudustest hoolimata. Ainult armastuse abil õpime kaasinimesi mitte hukka mõistma, sest meie oma vead ja vajakajäämised teevad meid samamoodi süüdlaseks. Selle asemel tundkem koos nendega kurbust selle üle, mida nad on teinud, ja otsigem võimalusi, kuidas aidata neil sellest välja tulla. Milleks lõpuks sõbrad on, kui mitte selleks?

Mõtle mingile korrale, kui sina päris hullusti eksisid ning sulle anti andeks, sinu eest kanti hoolt ja sind lohutati. Mida räägib see sulle sellest, kuidas peaksid sina, kui võimalik, toimima kaasinimeste suhtes samuti?

Õige armastus ei ole pime. See, et “katame” kellegi vea armastusega, ei tähenda, et me ei näe pattu ega nimeta seda niimoodi. Armastus ja õiglus käivad koos. “Õigluse” kohta kasutatud heebreakeelne sõna *tsedeq* tähendab ka “armastust”, “armulikkust”. Meil ei saa olla tõelist kaastunnet, kui me pole õiglased, ning me ei saa olla õiglased juhul, kui meil pole kaastunnet ja armastust. Need kaks aluspõhimõtet peavad kuuluma kokku.

Näiteks ei tule vaeste suhtes heategemist harrastada õigluse arvelt; siit ka soovitus, et me poleks vaese kasuks kohtus erapoolikud (2Ms 23:3). Kuigi armastus sunnib meid vaest aitama, oleks õiglusevastane olla nende poolt (lihtsalt sellepärast, et nad on vaesed) siis, kui nad teevad valesti. Tõde ja õigus peavad seepärast astuma ühte jalga armastuse ja kaastundega. Toorat, Jumala seadust, iseloomustab selline tark tasakaal ning seda õpetatakse ja tuuakse esiplaanile Õpetussõnade raamatus.

Loe Õp 17:10; 19:25. Mida öeldakse siin noomimise ja vastuseisu vajaduse kohta?

Tõsiasi, et Õp 17:10 järgneb vahetult üleskutsesele katta armastuses viga kinni (Õp 17:9), pole juhuslik. Siinmainitud armastusega seotud “noomimine” asetab armastuse õigesse vaatenurka. Tekst viitab valjule noomitusele.

Loe Jh 8:1–11. Kuidas näeme Jeesust kohtlemas avalikku pattu?

“Naisele andestamise ja julgustamisega elada paremat elu, ilmnes Jeesuse iseloomu täiusliku õiguse ilu. Kuigi Jeesus ei vabanda pattu ega vähenda süüd, ei mõista Ta hukka, vaid päästab. Maailm põlgas eksinud naist, kuid Jeesus rääkis talle lohutuse ja lootuse sõnu. Patuta Päästja tunneb patusele kaasa ning ulatab abistava käe. Ehkki silmakirjalikud variserid mõistsid naise hukka, lausus Jeesus: “Mine ja ära tee enam pattu!” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 462.

Loe Õp 18. peatükki. Kuigi siin tuuakse esile erinevaid valdkondi, on tähelepanu pööratud meie sõnadele. Milliseid tähtsaid arusaamu tuuakse siin esile selle kohta, mida ütleme või ütlemata jätame?

Meie ette seatakse jälle sõnade tegelik jõud; antud juhul näeme, kuidas albid kasutavad oma suud omaenese hukatuseks. 13. salm on eriti õpetlik. Vägagi kerge on rääkima hakata *enne*, kui oleme hoolikalt kuulanud ja märganud, mida meile on öeldud. Vägagi mitmel korral võinuksime ennast ja kaasinimesi säästa liigsest valust ja vaidlusest juhul, kui me vaid oleksime õppinud mõtlema hoolikalt järele selle üle, mida just kuulsime, enne, kui sellele reageerima hakkasime. Tõepoolest on kordi, mil vaikimine on parim vastus.

Loe Õp 18:4. Miks on targa sõnad nagu sügav vesi?

Õpetussõnade raamat kasutab kujundit “sügav vesi” positiivses mõttes tarkuse kohta (Õp 20:5). See kätkeb endas mõisteid rahulik, kuid ka põhjalik ja rikkalik. Targad ei ole pinnapealsed. Nad valivad oma sõnad välja isikliku mõtisklemise ja kogemuste sügavusest. Kes poleks aeg-ajalt imetlenud selliste inimeste sügavaid mõtteid ja taipu, kellel on selgelt tarkust ja tundmist?

Loe Õp 18:21. Mida see tähendab?

Õpetussõnad räägivad meile veelkord seda, mida peaksime juba teadma: meie sõnadel on mõju ning need saavad anda jõudu juurde kas heale või kurjale. Oh, kui hoolikad peaksime siis olema selle võimsa vahendi kasutamisel.

Mõtle korrale, mil keegi sulle kohutavalt haiget tegi. Mida pidanuks see sulle õpetama selle kohta, kui mõjuvõimsad on sõnad? Mida peaks see sulle õpetama selle kohta, kui hoolikas tuleb sinul olla selles, mida ütled?

Loe Õp 18:2. Miks ei vaja rumalad aega oma seisukohtade vormistamiseks?

Albid on eneses kindlad ja nii agarad oma arvamust avaldama, et nad pole huvitatud kaasinimeste käest õppima. Nende kitsarinnalised mõtted astuvad ühte jalga nende avatud suuga. Selline kombinatsioon on tappev. Meil tuleb olla väga-väga hoolikas, et me ei leiaks ennast sama tegemas, eriti sellise teema puhul, mille suhtes oleme veendunud, et meil on õigus.

Eks ole me ju kõik kogenud, et leidsime end mingis punktis, milles tundsimme ennast väga tugevalt, ikka eksinud olevat. See ei tähenda, et meie vaated peaksid olema linta-lõnta; see tähendab lihtsalt, et vajame alandlikkust, tunnistamist, et kellelgi meist pole kõigis asjus õigeid vastuseid ja et isegi siis, kui meie vastused on õiged, on tõde sageli sügavam ja nüansirikkam, kui me suudame hinnata või mõista.

Loe Õp 18:17. Missugune tähtis punkt meile siin esitatakse?

Ainult Jumal ei vaja teist võimalust, selgelt sellepärast, et Tal on see olemuslikult juba olemas, sest Tema silmad on kõikjal (Õp 15:3). Jumal suudab näha iga asjaolu kõiki külgi. Seevastu on meil kõigest üldiselt väga kitsas vaade; vaade, mis kipub veel kitsam olema siis, kui kinnistame end mingi arvamuse külge, eriti teemades, mille kohta mõtleme, et need on tähtsad.

Peaksime nüüdseks siiski teadma, et igal lool on alati kaks külge või isegi rohkem ning mida rohkem teavet meil on, seda paremini saame moodustada selles vallas õige vaate.

Mõtle mingile korrale, mil olid milleski täiesti veendunud, võib-olla vaates, mida olid kogu elu enda omaks pidanud, kuid hiljem leidsid, et sinu arusaam oli kogu aeg olnud vale. Mida peaks see rääkima sulle vajadusest olla avatud võimalusele, et sa võid eksida arvamustes, mille küljes praegu tuliselt oled?

Ühel kuningal tuli määrata oma kuningriigi kõrgeimasse ametisse uus minister. Seda silmas pidades korraldas ta erilise valetamise võistluse: kes suudab kuuldavale tuua suurima vale. Kõik tema ministrid taotlesid seda kohta ning igaüks neist tuli ja ütles välja oma kõige suurema vale. Kuid kuningat need ei rahuldanud; nende valed näisid mannetud. Siis küsis kuningas oma lähimalt ja usaldusväärseimalt nõunikult: "Miks sina ei kandideeri?"

Seepeale vastas nõunik: "Ma ei tahaks Teie Kõrgusele küll pettumust valmistada, aga ma ei saa kandideerida."

"Miks siis?" küsis kuningas.

"Sellepärast, et ma ei valeta kunagi," vastas nõunik. Kuningas otsustas määrata sellesse ametisse tema.

Patustena tuleb vale üle meie huulte kergemini kui arvame; sel põhjusel tuleb meil olla oma sõnadega väga hoolikad.

Loe Õp 19. peatükki. Siin on küll juttu mitmel teemal, aga mida öeldakse siin valetamise kohta?

Õpetussõnade raamat hoiab ülal kõrget eetilist taset. Parem on jääda vaeseks või isegi kaotada edutamine, kui edutatud saamiseks tuleb valetada; juhul, kui me peame selleks kaotama südamepuhtuse (Õp 19:1), kui meil tuleb petta või kui see läheb maksma meile usaldusväarsuse (Õp 19:22).

Loe Õp 19:9. Milline on pealtnägija vastutus?

Juba valetamine ise on halb, kuid valetada kohtus ja vande all on veel halvem. Paljudes riikides on vaelevanne kuritegu ja vägagi tõsine. Sellepärast peab tunnistaja andma usaldusväarsuse kinnituse. Pole juhuslik, et see salm järgneb äramärkimisele "andja sõbrad on kõik" (Õp 19:6) ning vaest vihkavad kõik ta sõbrad ja isegi vennad (Õp 19:7). Mõte on selles, et tunnistust ei tohiks mõjutada altkäemaks ega tunnistajate sotsiaalne seisund.

Loe 5Ms 24:10–22. Millist tähtsat põhimõtet siin näeme ning kuidas rakendada see enda ellu ja oma käitumisse abivajajatega?

Edasiseks uurimiseks: “Tagarääkimise ja keelekandmise vaim on Saatan üks tööriist ebakõla ja riiu külvamiseks, sõprade lahutamiseks ja paljude usu õnnestamiseks meie seisukohtade tõepärasusse. Vennad ja õed on väga varmad rääkima vigadest ja puudustest, mida nad kaasinimestel arvavad olevat, ja eriti neil, kes edastavad kohkumatult neile Jumalast antud noomituse ja hoiatuse sõnumeid.” – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 4. kd, lk 195.

“Selliste kaeblejate lapsed kuulavad kõrvad kikkis ja saavad rahulolematusest mürgitatud. Niiviisi pimedalt sulgevad lapsevanemad teed, mida mööda saaks jõuda laste südamesse. Väga paljud perekonnad võrtsitavad oma igapäevased söögikorrad kahtluste ja küsitavustega. Nad lahkavad oma sõprade iseloomu ja pakuvad seda hõrgu magustoiduna. Selliste laua-kommentaaridega edastavad mitte ainult täiskasvanud, vaid ka lapsed märkimisväärsel hulgal laimu. See ei tule austuseks Jumalale. Jeesus ütles: “Mida te olete teinud kõige vähemale mu vendadest, seda te olete teinud mulle.” Selliselt halvustavad ja kohtlevad kurjalt Kristust need, kes laimavad Tema sulaseid.” – Samas, lehekülg 145.

Küsimused aruteluks:

1. Alati on raske, kui need, keda sa armastad ja kelle eest hoolitsed, eksivad. Ja nii kerge on püüda seda kinni katta. Mismoodi saame sellistes olukordades tasakaalukalt käituda? Muidugi on ütlema selge, et meil tuleb armu osutada nii, nagu on armu antud meie eksimuste puhul. Kuid kas arm tähendab ikka ja alati, et inimene võib karistamatult pattu teha, seismata tagajärgedega silmitsi? Kuidas on õige seesugustes olukordades toimida?

2. Selle nädala õppetükis sai öeldud, et enamik olukordi elus on väga keerukad ja neil on mitu tahku. Nii et isegi sellised asjad, mida teame õiged olevat, on tavaliselt palju keerulisemad, kui meie neid mõistame. Kuidas õppida olema avatud meelega, samas aga mitte mõtlematud?

3. Mismoodi võime valetada isegi ilma sõnu kasutamata?

“Sinu vanemad võivad su üle uhked olla!”

“Minu koer on maha lastud!” purskas Brayden nutma puhkedes välja oma sõbrale Paytonile. “Kas sa peaksid tema matusel kõne?”

Kaheteistkümne-aastane Payton polnud kunagi matust pidanud, kuid tahtes oma sõpra aidata, andis nõusoleku teha, mida saab. “Mõtlesin kõik asjad läbi,” ütles ta. “Koer maetakse minu aeda – Brayden ja mina kaevame haua.” Pärast seda, kui Payton tänukõne pidas, panid poisid hauda koera sööginõu, kaelarihma ja mänguasja, seejärel ajasid nad haua kinni.

Siis, kui Payton ja tema perekond äsja sinnakanti kolinud olid, sõbrunes Payton Braydeniga ja sai teada, millega poisil oma kodus võidelda tuli. “Rääkisin talle, et olen kristlane, ja jutustasin sellest, mida usun,” ütles Payton, “ja siis ütles ta mulle: ma tahan ka seda proovida!”

Brayden hakkas veetma rohkem aega Paytoni kodus ja jäi sageli ka ööseks – eriti reede õhtuti, nii sai ta koos Paytoni ja tema perega minna järgmisel päeval kirikusse. Üsna pea tahtis ka Braydeni nõbu Hunter olla Paytoni juures. “Niisiis ööbis minu toas kolm inimest,” selgitas Payton.

Paytoni magamistuba on küll väiksevõitu, kuid tema süda on suur. Ta sõbrunes veel ühe naabriga, Wyattiga, kelle isa oli sooritanud enesetapu. 13-aastane Wyatt oli juba mitmest koolist minema saadetud ning tema ema ei teadnud, mida temaga ette võtta. Payton võttis Wyatti jaoks aega ning kutsus teda koos teiste poistega rajaleidjate ringi ja kirikusse, kuid Wyatti ema ei lubanud pojal millegi sellisega tegeleda.

Järgmise kolme aasta jooksul rääkis Payton sageli oma usust Wyattiga ning ühel päeval, saanud kuulda, et nad kolivad ära, ulatas Wyatt Paytonile ja tema õele Stormyle kirjakese. Kirjake on Paytoni jaoks nii hinnaline, et ta hoiab seda perekonna laekas alles.

“Armsad Payton ja Stormy

Enne, kui te ära kolite, tahan ma teid tänada. Kui te siia tulite, siis oli mul rada jalge alt kadunud. Ma ei käinud enam kirikus ega kavatsenud sinna kunagi minna. Kui meist sõbrad said, püüdsin ma käituda järsult, kuid sisemiselt tahtsin ma sarnaneda rohkem sinuga, Payton. Siis tulid rasked ajad ja ma kaotasin isa; sinuga rääkimine lohutas mind. Õppisin sinu abil tundma Jumalat. Sa olid ja oled minu jaoks kangelane, innustus ja eeskuju. Sinu vanemad võivad su üle uhked olla, teades, et sa aitasid mul leida Jeesuse.”

Tarkusesõnad

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 20. ptk; 1Kr 12:14–26; Jr 9:23, 24; Õp 21. ptk; Mt 25:35–40; Õp 22. ptk.

Meelespeetav tekst: “Paljud inimesed kuulutavad omaenese headust, aga kes leiaks ühe ustava mehe?” (Õp 20:6).

Teatud määral (tegelikult suurel määral) oleme kõik oma keskkonna saadused. Kuigi pärilikkus etendab suurt osa, jõuab meieni see, mida väärtusteks peame, meie ümber oleva kaudu – meie kodu, hariduse ja kultuuri kaudu. Beebieast peale mõjutab meid see, mida näeme ja kuuleme.

Kahjuks pole see, mida näeme ja kuuleme, meie jaoks alati parim; meie ümber olev maailm on igati langenud ja me ei saa negatiivsega kokku puutumata jääda. Sellele vaatamata on meile antud töötus Püha Vaimu kohta ning meil on Jumala Sõna, mis suunab meie pilgu millegi kõrgema ja parema poole kui maailm.

Sellel nädalal vaatleme erinevaid õpetussõnu ja praktilisi tõdesid, mida need väljendavad, tõdesid, mis südamesse vastu võetuna ja järgituna saavad meil tõesti aidata võita selles langenud maailmas leiduvat negatiivsust ja valmistuda paremaks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 21. veebruariks.

Loe Õp 20:12. Mida õpetab see meile kõikide inimeste väärtuslikkuse kohta?

Erinevalt evolutsiooniteooriast, mille järgi ei ole me kõik midagi muud kui meeletu kosmose juhuslikud saadused, õpetab Piibel, et Jumal lõi kõik inimesed (vaata ka Ap 17:26). Juhuslik pole seegi, et Thomas Jefferson pani õigusena maksma kõikide inimeste võrdväärsuse just seepärast, et nad “on loodud” Jumala poolt. Issandas ja ainuüksi Temas on meie võrdväärsus.

Ehkki meil on sama Valmistaja, ei tähenda see nüüd ometi, et me kõik oleksime ühed-samad. Isegi sarnased kaksikud ei käitu täpselt ühtemoodi. Kirjas korintlastele räägib Paulus meie erinevustest ning rõhutab, et erinevused ei peaks põhjustama kelleski üleolevust, vaid hoopis aitama meil näha vajadust üksteise järele. “Ent silm ei või öelda käele: “Mul ei ole sind tarvis!” või jälle pea jalgadele: “Mul ei ole teid tarvis!” (1Kr 12:21).

Loe Õp 20:9. Mis meid veel üheväärseks teeb?

Patt on teine üleüldine võrdsustaja. Õpetussõna retoorilisele küsimusele antav vastus “mitte keegi” osutab inimkonna traagilisele ja lootusetule olukorrale. Inimesed on kõik ebakindlad ja surelikud ning kogu raha ja võim maailmas ei muuda seda. Pühakirjas väljendatuna ei vii selline viide inimese patuse kohta aga meeleheitele, sest Jeesuse surm ristil ja Tema ülestõusmine on igauhe (ükskõik kui patuse) jaoks sillutanud tee igavese elu töötuseni. Ja see elu tuleb ainuüksi usust Temasse – mitte meie enda tegudest.

“Kui inimene ei saa ühegi oma hea teoga päästet ära teenida, siis peab see olema täielikult armust ja saama patuse inimese poolt omaks võetud sellepärast, et ta võtab omaks Jeesuse ja usub Temasse. See on läbini vaba and. Õigeksmõistmine usust on võitlemistasandist kõrgemal. Ja igasugune selline võitlemine lõpeb niipea, kui selgub, et langenud inimese teened tema heade tegude näol ei saa iialgi tema jaoks hankida igavest elu.” – Ellen G. White, *Faith and Works*, lk 20.

Kas leiad millalgi, et tunned ennast teistest üle (või alamal) olevat? (Sa ei peaks üldse ennast kaasinimestega võrdlema.) Kui jah, siis mida on ristil sulle meie kõigi võrdväärsuse kohta öelda?

“Nende teod käivad nende järel,” ütleb Ilm 14:13 [varasem eestikeelne tõlge] õigete tasu kohta. Ainult tulevik tunnistab inimese tõelist väärtus. Inimesed võivad praegu uhkeldada oma rikkusega, oma teadmistega, oma jõuga ja võib-olla on see kõik tösi. Kuid mida see Jumala silmis tähendab? Väga sageli osutuvad need sepitsused, kordaminekud ja ettevõtmised, mida inimesed tähtsate või mõjuavaldavatena esile tõstavad, mõttetuks räbuks ja seda need tegelikult on. Vaata kas või mõnda meelelahutustööstuse tegelast, armetut inimest, keda kõik fännid jumaldavad ja austavad. See, mida/keha iidoliks peame ja austame, annab võimsalt tunnistust tösi-asjast, kui langenud oleme.

Loe Õp 20:6 (vaata ka Jr 9:23, 24; Mk 9:35). Mida räägivad need kirjakohtad meile sellest, mis on Jumala jaoks tõeline väärtus?

Meie sõprussuhete kõrget kvaliteeti väljendavad pikad ja regulaarsed väikeste tegevuste read, mida teeme kannatlikult ja kindlasti päevast päeva, mitte aga üksik kõmuline armastuse akt või ohver. Igapäevane söök, mida sa abikaasale serveerid, püsiv tähelepanelikkus haige ema või isa suhtes, sinu jätkuvad jõupingutused tööalal – kõik sellised tagasihoidlikud terve elu kestvad teod tõendavad, et su usk on siiras. Vastupidav ustavus on palju väärtuslikum kui esilepurskuvad, kuid harvad armastuse teod.

Sama põhimõte kehtib ka meie suhetes Jumalaga. Palju keerulisem ja kallim on Jumalale elada kui Tema pärast surra, kui mitte muul põhjusel, siis sellepärast, et elamine võtab rohkem aega kui suremine. Püha, kes elab Jumalale, on suurem kui märter, kes sureb Tema pärast. Iga inimene võib väita, et ta usub Jumalat ja teenib Teda; küsimus aga on: *Kas see peab vastu?* Või, nagu Jeesus ütles: “Aga kes peab vastu lõpuni, see pääseb” (Mt 24:13).

Kuidas saad kellelegi ilmutada Kristuse iseloomu kannatlikkust, lahkust ja valmidust tema vajadusi rahuldada? Kui varmalt sa seda teed, vaatamata sellele, mida see sulle maksma läheb?

Loe Õp 20:17; 21:5. Millised praktilised õpetused neist kirjakohtadest leiame?

Varas, kes leiba varastab, saab selle kätte kiiremini kui inimene, kes selle valmistamiseks tööd tegi. Müügimehed, kes valetavad oma halbade kaupade mahamüümiseks, võivad rikastuda kiiremini kui aus kaupmees (võrdle Õp 21:5 järgmise salmiga). Ometi ütleb õpetussõna, et tulevikus pöördub magus “sõmeraks” ning kiiresti omandatud jõukusest saab vaesus. Siin salmis on rida näiteid, mis ilmestavad selle tähelepaneku täpsust:

1. *Pärand* (Õp 20:21): Liiga kiiresti saadud pärandi (viitab sellele, et vanemad on veel elus) mainimine järgneb sellise inimese hukkamõistmisele, kes oma vanemaid neab (Õp 20:20). Kahe kõnealuse salmi vaheline seos on ilmne. Need kirjeldavad olukorda, mille puhul poeg (või tütar) kirub oma vanemaid ja soovib nende surma. Laps võib isegi septseda vanemate surma, selleks et pärandust kätte saada. Sellise käitumise tulemus on traagiline: lamp, mille valgel ta praegu mõnu tunneb, muutub “pilkaseks pimeduseks” (20. s) ning temapoolne vanemate kirumine maksab talle endale kätte, sest see “ei too lõpuks õnnistust” (21. s).

2. *Kättemaks* (Õp 20:22). Sel korral pöördub õpetussõna ohvri poole, kellel võib olla kiusatus tasuda kätte kurja eest, mida temale tehtud on. Nõuanne on: “Oota Issandat!” Ainult siis oled kaitstud, mis osutab sellele, et juhul, kui sa otsid kättemaksuvõimalust, võtad endale ränga riski. Õp 25:21, 22 rõhutavad sama juhtnööri, kasutades kujundina tuliste süte kogumist vaenlase pea peale; tegemist oli egiptuse rituaaliga, mis väljendas kahetsust ja kurjast ärapöördumist. Juhul, kui sa hoidud kättemaksust, siis Õp 20:22 töötuse kohaselt päästab sind Issand ja sedasi (lisaks Õp 25:21, 22) päästad sa oma vaenlase, võites niiviisi kurja ära heaga (Rm 12:21).

Kuidas õpid veel rohkem jälgendama Kristuse iseloomu siis, kui kuri tuleb ära võita heaga? Miks on see meie loomusele lausa vastupidine? Miks on ainsaks mooduseks selleni jõuda oma minale suremine?

Inimese iseloomu mõõdetakse pigem valmisoleku järgi aidata vaeseid ja abivajajaid kui tarkuse või isegi religioosse panuse järgi. Sinu iseloomu loob see, mida sa oma ligimesele annad, mitte aga see, mis sul endal on. Iseloomu mõõduks on see, kes sa oma ligimesele oled. Samaarlane, kes päästab oma ligimese, on Jumala riigile lähemal kui preester vaimulikkonnast (Lk 10.26–37). Õpetussõnade raamat toonitab ja seletab seda tähtsusejärjekorda.

Jumala pärast: esimene põhjus, miks asjad nii järjestada, on Jumal ise, kes seab inimliku kaastunde vaeste vastu ettepoole meie religioossest agarusest (Õp 19:17; 21:13). Sinu kaasaelamine vaestele ja su konkreetsete teod nende heaks on Jumala silmis midagi enam kui mõni sinu vagmaeelne tegu. Tõsi, Jumal isiklikult panustab sellesse töösse niivõrd palju, et siis, kui meie vaestele anname, annaksime nagu otse Jumalale (Mt 25:35–40).

Loe Mt 25:35–40. Mida räägib lugu meile sellest, kuidas Jeesus abivajajatega väga tihedalt samastub? Millise jälje peaks see tõde jätma meie suhtlemisele seesuguste inimestega?

Vaeste pärast: teiseks põhjuseks on vaene inimene, kelle Jumal on loonud rikkaga ühtviisi (Õp 22:2). Inimeste võrdväarsus, mis põhineb tõsi-asjal, et Jumal on nad kõik loonud, teeb vaese inimese samavõrra tähelepanuväärseks kui rikka inimese. Peaksime armastama oma ligimesi selletõttu, kes nad on: Jumala näo järgi tehtud olevused.

Samas, mõtle, kui palju head teeb sinule see, kui sa aidad abivajajaid. Meie põhiolemus on isekas; vaikimisi kaldume vaatama ennast enne ja üle kaasinimeste. Endast andes õpime surema enese minale ja peegeldama paremini Kristuse iseloomu ning mis saab meile sellest väärtuslikum olla?

Mismoodi tajud suuremat isiklikku rahuldust siis, kui aidad abi vajavaid kaasinimesi, selle asemel, et teha midagi ainult enda heaks?

Heebreakeelne haridust tähistav sõna tuleneb sõnast, mis tähendab “üles ehitama” ja “peale hakkama”. Heebrea arusaam haridusest sisaldab just neid mõtteid: harime, kui me “juhatame” last (Õp 22:6). Me ehitame üles, alustame algusest ja paneme aluspõhja tulevikuks. Lapsevanemad ja haridustöötajad on sel juhul ju vastutavad oma laste tuleviku eest ja järelikult maailma tuleviku eest. See, mida teeme oma lastega täna, mõjutab tulevaste põlvete ühiskonda.

Loe Õp 22:6. Mida ütleb see laste õige kasvatamise tähtsusest?

Märkimist väärib, et heebreakeelne sõna “harimise/kasvatamise” kohta on seesama sõna, mida kasutatakse templi “sisseõnnistamise” kohta (1Kn 8:63). Lapse elu algusaegade kasvatus tähendab pühendada oma lapsed Jumalale samamoodi nagu pühendatakse tempel. See avaldab tugevat mõju meie pääsemisele; see ulatub meie elust kaugemale. “Olgu vanemad pühendunud suurele tööle – kasvatada ja õpetada oma lapsed tulevikuks, surematuks eluks.” – Ellen G. White, *Child Guidance*, lk 38. Sellisel kasvatusel on igavene mõte. Apostel Paulus näib vihjavat sellele mõttele siis, kui ta mainib Timoteosele tema lapsepõlves saadud väljaõpet pühade kirjade tundmises, “mis võivad sulle tarkust anda päästeks usu kaudu” (2Tm 3:15).

Loe Õp 22:8, 15. Millise põhimõtte siit leiame?

Kasvatamist saab võrrelda “külvanisega”. Meie ühiskonna ja laste tulevik sõltub sellest, mida oleme külvanud. Kui meie seemneks oli “ülekohus”, siis löikame viletsust (8. s). Kui meie seeme puudutas meie laste südant (15. s), siis ajab meie kasvatuse vits lapseliku rumaluse neist kaugele.

Vägagi sageli õpetame kaasinimesi (eriti lapsi) oma eeskujuga. Mõtles oma eeskujule: missuguse pärandi sa endast jätd? Millistes valdkondades, kui üldse, võiks sinu eeskuju olla parem?

Edasiseks uurimiseks: “Lapsevanemad peaksid olema aususe eeskujud, sest see on lapse südamele jälge jättev igapäevane õppetund. Kõrvalekalduvat pühimõte peaks suunama lapsevanemaid kõigis nende elu asjaajamistes, eriti nende laste kasvatamises ja õpetamises... Vanemad, ärge väänake kunagi tõtt; ärge kunagi rääkige juhendades või eeskuju andes seda, mis pole tõsi. Juhul, kui sa tahad, et su laps räägiks tõtt, räägi ise tõtt.” – Ellen G. White, *Child Guidance*, lk 151.

“Näib, et paljud isad ja emad arvavad, et kui nad oma lapsukesi toidavad ja riietega katavad ning harivad neid selle maailma normatiivide kohaselt, siis on nad oma kohuse täitnud. Nad on liiga hõivatud töötamise või meelelahutamisega ega muuda oma laste kasvatamist oma elukestvaks õppeks. Nad ei püüa õpetada neid selliselt, et nad kasutaksid oma talente oma Lunastaja auks. Saalomoni ei öelnud: “Ütle lapsele, millist teed ta peaks minema, siis ta ei lahku sellelt ka vanas eas!” Ta ütles nii: “Juhata last ta tee peale, siis ta ei lahku sellelt ka vanas eas!”” – Ellen G. White, *Child Guidance*, lk 38.

Küsimused aruteluks:

1. Mõtiskle pikemalt Õp 22:6 mõtte üle. Miks tuleb meil selle kasutamisel ettevaatlik olla? Paljud lapsevanemad on teinud head tööd oma laste kasvatamisel ja ometi teevad nende lapsed täiskasvanuna valesid valikuid. Miks ei tule meil iial unustada vaba tahte ja suure võitluse olemasolu siis, kui vaatleme selliste kirjakohtade tähendust?

2. Vaata veelkord kolmapäevase osa viimast küsimust. Mida see meile meist endist räägib – me saame kaasinimeste aitamisest rahuldustunde, eriti siis, kui me ei saa mitte midagi vastutasuks, eks ole? Mida peaks see tõde rääkima meile tõsiasjast, miks on nii paljud inimesed, kellel on selle maailma jõukust, ikkagi õnnetud?

3. Ehkki meil kõigil pole üheväärselt talente, haridust, kogemusi ja nii edasi, oleme üheväärsed kõige tähtsamas: me kõik vajame päästmiseks risti. Mida peaks see õpetama meile inimese põhiväärtusest ja võrdsest? Ja veel tähtsam – kuidas peaks see tõde mõjutama seda, kuidas me kõiki inimesi kohtleme?

Braydeni tunnistus

Paul Brown ja tema pere on mulle tõeliseks õnnistuseks. Mõni aasta tagasi, kui nad siia kolisid, küsis mu kasuisa Paulilt, kas ma võiksin tema õuemuru niita. Paul nõustus, varsti tekkis side minu ja tema perekonna vahel ning ma leidsin, et nad on väga toredad inimesed. Tema lapsed Payton ja Stormy on väga optimistlikud ja sõbralikud. Nende ema Christie on tõesti tore ja alati valmis mind aitama.

Ühel päeval küsisin Paytoni käest, kus nad laupäeviti alati on. Minu meelest oli veider, et ma ei saanud sellel päeval nende jaoks mingit tööd teha. Payton kutsus mind endaga kirikusse kaasa. Mulle see meeldis, aga üsna pea tüdinesin ära. Kuue kuu pärast tulin tagasi – seekord selleks, et jääda.

Ühinesin rajaleidjate ringiga. Kui me ühest välilaagrist tagasi tulime – Payton, mu nõbu Hunter ja mina –, siis rääkisime koolist. Hunterile ja mulle meie kool ei meeldinud, sest seal oli nii palju kaklusi. Hunter ütles, et ta loodab hakata ühel päeval käima kristlikus kolledžis. Payton küsis: “Miks mitte juba praegu kristlikus koolis käia?” Meie vanemad andsid nõusoleku, et võime käia Highlandi Adventkoolis siin, Elkinsis, ja Paul leidis meile sponsorid. Mulle meeldib koolis väga. Õpetajad ja personal on tõesti toredad ning õpilased on sõbralikud, nad ei kakle.

Ühel päeval, kui me kirikusse läksime, ütles Payton, et ta tahaks saada ristitud. Hunter ja mina ütlesime, et tahame saada ristitud koos temaga. Niisiis käisime kõik koos Piiblit õppimas ja meid ristiti 2. novembril 2013. aastal.

Koguduseliikmed on kõige kenamad inimesed, keda kunagi kohanud olen. Nad on alati meile avatud. Ja pastor Doni jutlustes on alati midagi, mis mulle külge jääb. Mulle meeldivad siinsed inimesed väga – nad on nagu mu teine perekond, kus olen alati oodatud.

See, et ma sain tulla seitsmenda päeva adventistide kogudusse ja seda tundma õppida, on minu jaoks olnud tõeline õnnistus. Keegi teine minu perest ei ole adventist. Nad ei saa aru, miks ma ei tee palju sellist, mida varem tegin. Minu kasuisa ei mõista, miks ma sealihha ei söö – kogu elu ju söin ja alguses oli raske seda enam mitte süüa. Aga ma olen rõõmus, et sellest välja tulin. Olen näinud oma kehakaalus ja isiksuses muutust. Kõik on jäänud selja taha sellest peale, kui mind ristiti.

Tõesõnad

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 22. ptk; Õp 23. ptk; 2Ms 22:20–26; Õp 24. ptk; Ef 5:20; Hs 33:8.

Meelespeetav tekst: “Kas ma ei ole sulle kirjutanud kolm korda nõuandeid ja teadmisi, et õpetada sulle tõde, tõe sõnu, et võiksid vastata oma läkitajale tõe sõnu?” (Õp 22:20, 21).

On näha, et mõni selle nädala õpetussõna vastab egiptuse tekstides olevatele. Inspiratsiooni mõjul võis Saalomon seada neid tekste heebrea vaatenurga päraseks. Nii et egiptlaste sõnad kohtusid Iisraeli Jumala Vaimuga ja said niiviisi jumalikuks ilmutuseks.

See tähelepanek on oluline, sest see tuletab meile meelde “tõe” universaalset, üldist iseloomu. Mis on tõene iisraellaste jaoks, peaks olema tõene ka egiptlaste jaoks; vastasel juhul poleks see tõde. Nii mõnigi tõde on rahvusvaheline, igaühe jaoks.

Selliste noomituste valdkond on ühine mõlemas ühiskonnas. Ükskõik, kes sa oled, kas sa usud või ei usu ja kus iganes sa elad, on olemas üht-teist, mida sa ei peaks tegema.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 28. veebruariks.

Loe Õp 22:17, 18. Mida on meile öeldud selle kohta, kuidas peaks tõde meie elu mõjutama?

Õpilaste esimene ülesanne on kuulata ja panna tähele: “Pööra kõrv ja kuule” (Õp 22:17). Võib öelda ka nii: “Kontsentreeru!” On väga oluline, et tõetsija peab olema agar, tahtma tõesti teada saada, mis on õige, ja siis nii ka tegema.

Kuid sellest pole küllalt, kui õpilane ainult kuulab; isegi õpetatavast mõistusega aru saamisest ei piisa. Mõnigi inimene, kelle peas on palju piibellikke fakte, ei tunne ega koge Tõde ennast (Jh 14:6).

Tõde peaks jõudma inimese sisimasse. Heebreakeelne fraas Õp 22:18 “eneses” viitab “kõhule”. Õppetund ei peaks jääma pindmiseks; see tuleb ära seedida, omastada ja see peab saama meie olemuse osaks. Kui sõnum on kord juba tulnud sügavale meie organismi ja meis juurdunud, siis kerkib see meie huultele ja meie tunnistusel on jõud.

Loe Õp 22:19–21. Mida peaks vilumus tões meie heaks tegema?

1. *Usk* (19. s). Tarkuse õpetamise esmaseks eesmärgiks ei ole tarkus kui selline. Õpetussõnade sihiks ei ole intelligentsemate ja osavamate jüngrite tegemine. Õpetaja suundumus on tugevdada jüngri usaldust Issandasse.

2. *Veendumus* (21. s). Õpilased peaksid teadma, miks need “tõe sõnad” on kindlad; nad peaksid teadma, miks nad usuvad seda, mida usuvad. Usu mõiste ongi uskumine millessegi, millest me täiesti aru ei saa. Ometi peaksid meil olema selle usu jaoks head põhjused.

3. *Vastutus* (21. s). Kasvatuse viimaseks astmeks on saadud “tõe sõnade” jagamine kaasinimestega. Põhiliselt sellepärast on meid adventrahvana ellu kutsutud.

Mõtle kõikidele võimsatele loogilistele põhjustele, mis meil seitsmenda päeva adventistidena uskumiseks on. Mis need põhjused on ning miks ei peaks me kunagi kõhkleva neid endale meelde tuletamast ja kaasinimestega jagamast? Räägi oma vastusest hingamispäeval klassis.

Loe Õp 22:22, 23; 23:10. Mille eest meid siin hoiatatakse?

Ehkki varastamine on alati vale, käsitleb see keeld varastamist vaestelt ja rõhututelt, kes on kaitsetuimad. Nad on tõesti abitud ja seepärast Jumala erilise hoole all (2Ms 22:20–26). Meelde tuleb Taaveti juhtum, kes tappis Uuri ja selleks, et riisuda temalt naine, ning Naatani tähendamissõna uttallest (2Sm 12:1–4). Vaese käest röövimine on rohkem kui kuritegu: see on patt “Issanda vastu” (2Sm 12:13). Kelleltki võtmine, kellel on vähem kui sinul endal, on hullem kui varastamine; siin on tegemist ka argusega. *Kas sellised vargad mõtleavad, et Jumal nende tegusid ei näe?*

Tõsiasi on, ja sellele viitab Õp 22:23, et isegi siis, kui see varas pääseb inimliku karistuse käest, tasub Jumal talle kätte. Vihje Lunastajale (Õp 23:11) võib isegi osutada lõpukohtu jumalikule stsenaariumile (Ib 19:25).

See hoiatus koos teiste Piiblis leiduvatega räägib nendele vastu, kes on huvitatud oma tegevuses “kohesest” tulust, mitte pikaegsetest tulemustest. Nad koguvad varandust ja laiendavad omandit kaasinimeste arvelt ning selle nimel on nad valmis petma ja tapma. Küllap nad praegu naudivad seda, kuid hiljem tuleb selle eest maksta. Selline põhjendus peaks võtma vargalt julguse, kuid peaks ka näitama, et meie eetilised väärtused on keerukalt seotud Jumala kõrgeima võimuga.

Inglismaal olid mõned jumalaeitajad pannud linnaliini bussidesse üles sellise lööklause: “Tõenäoliselt Jumalat ei ole. Lõpeta muretsemine ja naudi elu.” Kuigi sellele võib esitada mitmeid tabavaid vastulauseid, mõtle sellele: juhul, kui Jumalat ei ole, siis need, kes vaestelt riisuvad ja on praegu karistusest pääsenud, ei peaks tõesti millegi pärast muretsema. Tõepoolest, kõik, kes on teinud suurt kurja ja näivad olevat karistusest pääsenud, oleksid siis tõesti karistusest pääsenud.

Kuidas peaks usk Jumalasse ja Tema töötused kohtust andma meile meelerahu kogu selle ebaõigluse juures, mida maailmas praegu näeme?

Kadestada patuseid

Mille eest Õp 23:17; 24:1, 2 ja 24:19, 20 meid hoiatavad?

Miks peaks keegi “patuste” peale kade olema? Vägaagi tõenäoline, et mitte patuste tegude pärast, mida nad sooritavad. Inimesed kadestavad neid sageli pigem kohese kasu (rikkuse, edu, võimu) pärast, mida nad oma kurjusega saavutavad.

Ehkki iga edukas või rikas inimene ei ole mõistagi kuri inimene, siis mõned neist on – ja tõenäoliselt hoiatatakse meid neis salmides just seesuguste inimeste eest. Me näeme nende “head” elu oma vaatenurgast, eriti siis, kui meil on raskusi toimetulekuga, ja kerge on olla kade selle pärast, mis neil on.

Selline vaade on aga ahtake ja lühinägelik. Kiusatus on see, et tasu on kohene: me naudime käesolevat rahuldust. Käesolevast kaugemale vaatav pilk aga saab meid kiusatuse eest kaitsta; see tähendab, et meil tuleb vaadata oma patu vahetust “kasust” kaugemale ja mõelda läbi pikaaegsed tagajärjed.

Kes poleks näinud, kui laastav on patt? Me ei saa sellest kunagi lahti. Võime suuta seda kaasinimeste eest peita, nii et mitte kellelgi, ka meile kõige lähedasematel pole aimu, millega tegeleme (kuigi varem või hiljem saavad nad sellele jälile); või siis suudame ehk petta ennast mõttega, et meie patud ei ole nii halvad. (*Pealegi, vaata, kui palju inimesi teeb veel hullemaid asju!*) Kuid varem või hiljem, ühel või teisel viisil teeb patt selle meile tasa.

Meil tuleb vihata pattu sellepärast, et see on patt. Meil tuleb seda vihata selle pärast, mida see meile, meie maailmale ja meie Issandale teinud on. Juhul, kui tahad näha patu tegelikku hinda, vaata Jeesusese ristil. Seda on meie patt maksma läinud. Ainult selle tõsiasja tajumisest peaks piisama (kuigi sageli ei ole see nii), et tekitama meis soovi pattu vältida ja hoiduda nii kaugele eemale, kui võimalik, neist, kes meid pattu tegema juhiks.

Oled sa kunagi olnud hädas sellega, et kadestad kellegi edu? Milline vahend on parim selle vaimulikult surmava probleemi vastu? (Vaata Ef 5:20.)

Pole juhuslik, et inimese esimene kiusatus käis toidu kohta (1Ms 3:3). Sõnakuulmatus ja vale toidu söömine tõid maailma patu ja surma (1Ms 3.1–7; Rm 5:12). Me ei saa mööda minna ka karmist tõsiasjast, et Piiblis mainitakse viinajoomist esimest korda kohutavalt negatiivse ja alandava loo puhul (1Ms 9:21).

Loe Õp 23:29–35. Kuidas kirjeldavad need salmid alkoholitarbimist?

Kes poleks oma silmaga näinud, millist laastamistööd võib alkohol teha? On küll nii, et mitte igaüks, kes joob, ei joo ennast rentslisse. Kuid on vägagi tõenäoline, et rentslis olevad joodikud ei kujutanud küll oma esimest pitsi võttes ette, et nad lõpuks rentslisse jõuavad.

“Inimene, kes on kujundanud välja joovastavate jookide joomise harjumuse, on pööraselt halvas olukorras. Põhjendustega ei veena teda sellest eneserahuldusest keelduma. Tema magu ja aju on haiged, tema tahtejõud nõrgenenud ning tema isu kontrollile allumatu. Pimeduse jõudude vürst hoiab teda ahelas, mille murdmiseks temal ei ole jõudu.” – Ellen G. White’i märked teosest *Piibli kommentaarid. SPA poolt välja antud*, 3. kd, lk 1162.

Loe Õp 23:1–8. Miks peaksime oma söögiisu kontrolli all hoidma?

Siinne hoiatus on enamat kui lauakombed. See Piibli kirjakoht on hoiatuseks neile, kes armastavad süüa ja kellel on suur söögiisu (Õp 23:2). Siinne kujund – panna nuga kõri juurde – on vägagi kõva: see peab silmas söögiisu ohjeldamist, kuid annab mõista ka toidust tulenevat riski tervisele ja isegi elule. Heebreakeelne sõna (*bin*), mida tõlgitakse “pane hästi tähele”, väljendab mõtet teha vahet eri toitute vahel. Sama sõna kasutab Saalomon siis, kui ta palub tarkust, mis aitaks tal “teha vahet [*bin*] hea ja kurja vahel” (1Kn 3:9). Inspireeritud kirjutaja mõttes on rohkem kui lihtsalt söögiisu kontrolli all hoidmine. Tema nõuande puhul on silmas peetud ka pidusööke ja seltskondlikku joomist, kui meid surutakse ja kiusatakse “ihaldama tema maiuspalu” (Õp 23:3).

Mõtles kellelegi, kellest sa tead, et alkohol on hävitanud ta elu. Miks peaks üksnes see näide aitama sul mõista, miks ei peaks meie mitte kunagi seda mürki endasse kallama?

“**Kui** ma ütlen õelale: Õel, sa pead surema!, sina aga ei räägi, et manitse-da õelat pöörduma tema teelt, siis see õel küll sureb oma süü pärast, kuid tema verd ma küsin sinu käest” (Hs 33:8). Missugune vaimulik põhimõte siin esitatakse? Kuidas võtta see põhimõte ja rakendada oma igapäevaellu?

Aastaid tagasi rünnati öösel ühe läänemaade suurlinna tänaval üht naist. Naine hüüdis appi; mitu inimest kuulsid tema hüüdu, kuid mitte ükski ei näinud isegi vaeva politseisse helistamisega. Inimesed vaatasid aknast välja ja läksid siis tegema seda, mille juurest olid tulnud. Varsti naise karjed vaikusid. Hiljem leiti ta surnuna, mitme pussihaavaga.

Kas inimesed, kes kuulsid tema karjeid, kuid ei võtnud midagi ette, olid tema surmas vastutavad? Kuigi nemad ei rünnanud seda naist, kas naise tappis nende tegutsematus?

Loe Õp 24:11, 112, 23–28. Missugused tähtsad sõnumid on siin meie jaoks?

Moosese seadus hoiatab selgesõnaliselt, et patusüü on ka neil, kes ei teata sellest, mida pealt näevad (3Ms 5:1). Me ei pruugi suuta kuriteole vastu astuda, kuid juhul, kui vaikime sellest, mida näeme, jagame kurjate-gijaga koos süüd. Oma vaikimisega saame kaassüüdlaseks.

Teisalt anname tõe poolt tunnistades “õige vastuse” (Õp 24:26), reagee-rime nii, kuidas vaja, ja käitume vastutustundliku inimesena. Sellist tegu võrreldakse suudlusega huultele, mis tähendab, et inimene hoolib kaasini-mesest.

On traagiline vaikida ja mitte midagi teha, kui sinu tänaval mõrvatakse naisterahvas. Kuid mida öelda igasuguse muu kurja kohta maailmas: nälg, sõda, ebaõiglus, rassism, majanduslik rühumine? Millised on siin sinu kohus-tused?

Edasiseks uurimiseks: "Inimhingi meie ümber tuleb äratada ja päästa või muidu nad hukkuvad. Meil pole hetkegi kaotada. Meil kõigil on mõju, mis räägib kas tõe poolt või vastu. Ma soovin kanda endaga eksimatut tõendit, et ma olen Kristuse üks jünger. Me tahame hingamispäeva religiooni kõrvale veel midagi. Me vajame elavaid põhimõtteid ning igapäevast oma isikliku vastutuse tajumist. Paljud hoiudavad sellest kõrvale ning viljaks on hoolimatus, ükskõiksus valvamisel ja vaimulikkuse puudumine."

– Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 1. kd, lk 99.

"Räägi usust, ela usus, viljele Jumala armastamist; lase paista maailmale kõike seda, kes Jeesus sinu jaoks on. Ülista Tema püha nime. Räägi Tema headusest, jutusta Tema halastusest ja räägi Tema väest." – Ellen G. White, *Our High Calling*, lk 20.

Küsimused aruteluks:

1. Vaadake klassis üle oma vastused pühapäevase osa viimasele küsimusele. Mida saame üksteise vastustest õppida? Mil viisil õppida üles ehitama oma usku sellesse, mida usume?

2. Keegi kirjutas: "Pea meeles kaht tõsiasja: Kristus suri sinu eest ja ühel päeval sured sina." Seoses teispäevase uurimisega, mis rääkis sellest, kuidas peame ühel või teisel viisil patule reageerima, küsigem: mis-suguse olulise õppetunni sellest mõttest tuletada võime?

3. Kordame veel seda Londoni bussides üleval olnud tsitaati: "Tõenäoliselt Jumalat ei ole. Lõpeta muretsemine ja naudi elu." Milliseid probleeme selle mõtteavalduse puhul veel leiad, lisaks sellele, millest õppetükk rääkis? Miks peaks Jumala olemasolu olema midagi sellist, mis inimesed muretsema paneb? Mida räägib see mõte meile sellest, kui hästi on Saatan paljude inimeste meeltes Jumala iseloomu moonutanud? Tooge klassis välja moodusi, kuidas sellele loosungile veel reageerida saaks. Millised oleksid mõned lühidad, sisukad laused, mis võimaldaksid inimestel näha lootust, mis meil Jumalas on?

Aidata misjonitööl edeneda

Siis, kui Dan Jacko ei tegele inimeste käima õpetamisega, abistab ta oma koguduse liikmeid nende vaimulikus käimises. Pastor Dan, väljaõppinud füsioterapeut, teenib ka lihtliikmest pastorina Mountain View'i Liidu kahes koguduses – Elkinsis ja Parsonis, Lääne-Virginias. Samuti õpetab ta Highlandi Adventkoolis Elkinsis põhikooli tasemel bioloogiat ja keemiat. Tema naine Cheryl on koolitaja ja medõde ning töötab K-12 kooli juhina. Nende poeg Jeremy õpetab Piiblit, matemaatikat ja ajalugu.

Uskudes, et misjonitöö on tähtis, viib pastor Dan õpilased ja koguduseliikmed üle aasta misjonireisile. Seni on nad käinud Mehhikos, Panamal, Hondurases ja 2014. aastal Costa Rical.

Costa Rical olles ehtasid nad ühe päevaga üles kiriku ning pidasid õhtuti eri kirikutes vaheaja piiblikooli raames evangeelseid koosolekuid. Vaatamata oma tihedale tööplaanile võttis pastor Dan südameasjaks aidata ühte Costa Rica pastorit, kes on kuue koguduse hingekarjane ja kellel puudub auto.

Pastor Dan ja tema koguduseliikmed ei ehita kirikuid ainult välismaale, vaid ka koju. Hiljaaegu tegid nad juurdeehituse oma kirikule ja koolile, mis paikneb viie ja poole aakrisel maa-alal (2,2 hektarit), ning on rajatud täiesti ilma võlgadeta.

Kõige hiljutisem väljakutse pastor Dani ja 80 Elkinsi koguduse liikme jaoks on kogukonnast tulnud arvukate piibliõppesoovide rahuldamine. 2013. ja 2014. aastal postitasid nad üle kogu Lääne-Virginia osariigi kutseid registreeruda Prohvetikuulutuse Hääle pakutavale Piibli avastamise kursusele. Vastuseid tuli ülevoolavalt – 10 000 inimest andis teada, et nad sooviksid piibliõpet. Neist rohkem kui 200 tuli Elkinsi/Parsonsi piirkonnast.

“Mõned inimesed õpivad Piiblit tundma vahetult, näost näkku,” selgitab pastor Dan, “ja teised eelistavad saada materjale kirja teel, mida siis vaatavad üle kohaliku koguduse liikmed.” Kohalik kogudus on võtnud kohustuse muretseda õppetundide materjali ja postitada seda kirja teel õpivatele inimestele.

“Selle piirkonna teeb veel suuremaks misjonipõlluks niisugune asjaolu,” räägib pastor Dan, “et sul on hulk inimesi, kes ütlevad: ‘Ma usun seda!’, kuid nende perekonnad ei ole asjaga päri ja paljud neist lihtsalt ei tohi lepingut teha.”

Ometi näevad pastor Dan ja tema juhitud väikesed kogudused seda, kui oluline on viia Jeest inimesteni ja teha oma piirkonnas misjonitööd, ning nad on valmis pühendama aega, jõupingutusi ja raha, mida on edasiminekuks vaja.

Maski taga

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 25:2, 3; 26:11, 12; 1Kr 1:20, 21; Õp 26:13–16; 27:5, 6.

Meelespeetav tekst: “Ära tee ennast tähtsaks kuninga ees ja ära asu suurte kohale” (Õp 25:6).

Muljetavaldava mao taga, kes lausub magusaid sõnu ja näib olevat mures Eeva õnne pärast, peitub vaenlane, kes sepitseb salaja tema surma (1Ms 3:1–6). Ennast “valguse inglisi” maskeerides valmistab Saatan kõige ohtlikumat lõksu inimkonna jaoks (2Kr 11:14). Veel ohtlikum ja petlikum on ise ennast üles puhuda; kui väidame end olevat need, kes me pole, petame kaasinimesi ja ka ennast.

Petta võib mitmeti. Üks kõige tavalisem viis on suusõnaliselt. Mõned käesoleva nädala õpetussõnad räägivad meie sõnadest, valelikest sõnadest, lipitsevatest sõnadest, ilusatest sõnadest, mille kaunist kõla ja imelist läbilööki kasutatakse selleks, et katta inetuid mõtteid ja kavatsusi. Meil tuleb olla ettevaatlik nii selles, mida kaasinimestele ütleme, kui ka selles, kuidas tõlgendame seda, mida kaasinimesed meile ütlevad. Ehk võiks selle nädala sõnumi võtta kokku järgmiselt: “Vaata, ma läkitan teid nagu lambaid huntide keskele. Olge siis arukad nagu maod ja tasased nagu tuvid” (Mt 10:16).

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 7. märtsiks.

Elu on täis mõistatusi. Füüsik David Deutsch kirjutas, et “igapäevasündmused on hämmastavalt komplekssed, kui väljendada fundamentaalfüüsika terminites. Kui sa täidad teekatla veega ja lülitad selle sisse, ei suudaks isegi kõik superarvutid Maa peal, mis töötavad universumi aja heaks, lahendada võrrandeid, mis ennustaksid, mida kõike need veemolekulid tegema hakkavad – isegi juhul, kui me suudaksime kuidagi määrata nende algolukorda ja kõike neid väljastpoolt mõjutavat, mis juba ise on kontrollimatu ülesanne.” – David Deutsch (20111–07–21). *The Beginning of Infinity: Explanations That Transform the World* (Kindle Locations 1972–1975). Penguin Group. Kindle Edition.

Kui meid viib segadusse juba miski nii vähetähtis nagu vee molekulid, kuidas võiksime siis arvata, et mõistame Jumala saladusi?

Loe Öp 25:2, 3. Mille tõstab kirjutaja esiplaanile ja kuidas paigutada seda laiemasse plaani?

Jumala au teeb kuningate aust teistsuguseks Tema “mõistatuslik” olemus ja järelikult meie inimlik suutmatuse Teda täielikult mõista. Heebrea keelset sõnatüve *str* (“salajas hoida”, “varjata”), millest tuleneb meie sõna “saladus”, kasutatakse heebrea Pühakirjas sageli selle tõsiasja märkimiseks, et Jumal on ainus õige Jumal (Js 45:14, 15). Jumala juures on asjaolusid, mida me lihtsalt ei suuda mõista. Teisest küljest on kuningatele auks tahtlikkus uurida. Juhi esmasteks omadusteks peaksid olema läbipaistvus ja vastutavus (5Ms 17:14–20). Kuninga ülesanne on “asjad välja selgitada”, see tähendab anda seletusi sündmuste kohta ja selle kohta, mida ta teeb.

Elu kubiseb vastamata küsimustest, kas pole? Sekundi murdosa jooksul võivad näiliselt juhuslikud sündmused tõmmata elule kriipsu peale. Mõni inimene astub ühest tragöödiast teise, samas kui teisel läheb hästi. Kõik see peaks meile rääkima vajadusest elada usus. Mis toimub sinu elus just praegu, mida sul tuleb vastu võtta usus, Jumalat usaldades? Mida muud sul valida on?

Kuigi tegemist pole hiljutise väljamõeldisega (eriti läänemaailmas), on viimastel aastatel hakanud mõju avaldama idee, mis väidab, et tõde on suhtelise olemusega. Selline mõtteviis tähendab, et see, mis on tõde ühe isiku või kultuuri jaoks, ei pruugi olla tõde teise jaoks. Ehkki ühest küljest on see ka õige (mõnes kohas on parempoolne liiklus, teises kohas vasakpoolne), on see teisest küljest ohtlik eksitus, eriti kõlbluse vallas. Teatud asjad on õiged ja teised valed, vaatamata sellele, kus elame või mida isiklikult eelistame. Lõpuks tuleb meil allutada oma vaated Jumala Sõnale ja seal leiduvatele tõdedele. Jumala Sõna peab olema meie lõplik tõe ja vale, hea ja kurja tundmise allikas.

Loe Õp 26:11, 12. (Vaata ka Km 21:25; 1Kr 1:20, 21; 2:6, 7; 2Kr 1:12.) Mida tegemata jätma peaksime kõik hoolsad olema?

Nagu näeme, pole mõte, et teen midagi, mis minu silmis on õige, üldsegi uus. Ometi oli see vale tollal ja on seda praegu. Nagu juba näinud oleme, ei mõista mitte keegi meist kõike; õigupoolest ei mõista me täielikult *mitte midagi*. Meil kõigil on valdkondi, milles on vaja kasvada ja juurde õppida, nii peame alati olema avatud tõsiasi jaoks, et meil ei ole kõiki vastuseid.

Nagu sellest õpetussõnast nähtub, on rumalate ohtlik lugu selles, et nende rumalus mõjutab neid juba ette. Nad on veendunud, rohkem kui varem, oma tarkuses; sellepärast nad kordavad oma rumalust. Nad võivad olla isegi nii veenvad, et kaasinimesed peavad neid targaks, austavad neid ja küsivad neilt nõu, mis võib viia suurte probleemideni (Õp 26:8). Rumalus levib, sellele pannakse külge silt “tarkus” ja nõnda on see palju-palju laastavam. Pealegi on albid nii albid, et neil pole oma alpusest aimugi.

Kui sageli on sul kiusatus minna kompromissile selle suhtes, mida sa tead olevat põhiväärtuse, põhitõe? Mis siis ikkagi juhtub, kui teatud põhiväärtused põrkuvad? Kuidas teada, milline neist teistest paremaks osutub?

“Laisk pistab käe kaussi, aga ei viitsi seda suu juurde viia” (Õp 26:15).

Just nii, nagu õpilaste puhul, kes kulutavad rohkem aega ja energiat eksamil spikerdamiseks ettevalmistamisele kui aine enda õppimisele, on iroonia selles, et laisk tegutseb kõvasti oma laiskusele vabanduste leidmise nimel!

Loe Õp 26:13–16. Mille eest meid siin hoiatatakse?

Laisal võib olla õigus: “Noor lõvi on tee peal!” (Õp 26:13). Sellepärast on targem jääda koju, et ohuga mitte silmitsi seista. Kuid just seda tehes kaotame kõik need võimalused, mida elu pakub. Me ei saa kunagi tunda rõõmu roosi kaunidusest siis, kui me ei võta riski saada okaste torkeid. Me ei ole võimelised liikuma edasi juhul, kui kardame takistusi. Inimene, kes ei söanda pühenduda, ei maitse iialgi elu täiust.

Vaata veel mõnd neis salmides leiduvat kujundit. Nii nagu uks pöörleb hingedel, kuid ei lähe mitte kuhugi, nii keerab laisk inimene end oma asemel; see tähendab, ta vahetab küll asendit, kuid ikkagi kuhugi välja ei jõua.

15. salmis on veel üks kujund, veel jalustrabavam. Laisk pistab käe kausi toitu võtma, *kuid on liiga laisk, et kätt tagasi suu juurde tuua ja ennast toita*.

Kuid veelgi hullem on intellektuaalne laiskus, laiskade kitsarinnalisus ja oma seisukoha kindlus. Sellepärast on neil alati õigus, nad on targemad kui seitse tarka meest (Õp 26:16) ega ole avatud kaasinimeste arusaamadele, mis on võib-olla targemad kui nende endi omad. Inimestel, kes arvad, et neil on kõik vastused, ei ole tavaliselt vastuseid.

“Kohtus ei mõisteta inimesi hukka sellepärast, et nad on siiralt valet uskunud, vaid sellepärast, et nad pole uskunud tõde ega kasutanud võimalusi tõe väljaselgitamiseks.” – Ellen G. White, *Patriarhid ja prohvetid*, lk 55. Kuidas mõistame oma osa, andmaks kaasinimestele “võimalus” tõde välja selgitada? Kus meie vastutus algab ja kus see lõppeb?

Juhul, kui oleme oma sõprades rohkem pettunud kui oma vaenlastes, siis seepärast, et ootame oma sõpradelt head ja vaenlastelt halba. Alati see aga nii ei lähe. Just seepärast annavad õpetussõnad meile hoiatuse, et sõber käitub mõnikord nagu vaenlane ja vaenlane nagu sõber.

Loe Õp 27:5, 6. Millal võib noomituse olla märk armastusest?

Armastus ei seisne üksnes musitamises ja meeldivates sõnades. Armastus kohustab meid mõnikord oma sõpra või last noomima ning sellega riskime näida vastumeelsed, hukkamõistvad ja arvustavad. Võime isegi sõpra kaotada, kui midagi välja ütleme. Kui me aga ei hoiata oma sõpra selle suhtes, mida nad teevad, eriti juhul, kui see neid kahjustab, siis mis sõbrad me üldse oleme?

Avameelne noomituse on märk sellestki, et meie armastus ei toetu illusioonidele ega pretensioonidele, vaid põhineb tõel ja usaldusel.

Loe Õp 27.17. Missugune mõju võib sõpradevahelisel vastasseisul olla?

Kujund “raud ihub rauda” annab mõista vastastikku kasu saamist. Õige vastasseisuga läbiproovitud sõprus parandab sõpruse kvaliteeti, kuid teeb veel midagi – ergutab ja tugevdab mõlemat isiksust. Selle kujundi põhjal muutuvad mõlemad relvad tõhusamateks. Me saame lõpuks eesseisvateks võitlusteks vaimselt paremini ette valmistatud. Inimesed, kes leiavad varjupaiga ainult endas ja oma ideedes ega seisa mitte kunagi silmitsi erinevate vaadete väljakutsega, ei kasva tundmises ega iseloomus.

Oled sa saanud kunagi noomida millegi pärast, mis sulle tõesti kahju tegi? Mõtle, kui sind poleks selle eest hoiatatud? Hoia seda mees ja mõtle nüüd sellele, et kui sinul on vaja sama teha kellegi teise jaoks, siis kuidas teed seda pigem lepitaval viisil kui hukkamõistval ja arvustaval moel?

Loe Öp 26:17–23. Kirjuta järgnevatele ridadele kokkuvõtlikult see, mida siin öeldakse.

Veelkord tulevad õpetussõnad tagasi tõsiasja juurde, kui võimsad on sõnad, kuid käsitlevad sel korral laimamisest ja tülitsemisest põhjustatud kahju. Need, kes laimavad su vaenlast sinu silme all selleks, et panna sind arvama, et nad on sinu poolel, on tegelikult “süte” sarnased: nad toidavad tüli ja õhutavad lõkkele suuremate ebameeldivuste leeki (21. s).

“Põlevad huuled”, mis kõlavad nii ilmekalt, võivad varjata “kurja südant” (23. s). Poliitik, kes soovib valituks osutada, müügimees, kes soovib oma kaupa maha müüa, elumees, kes tahab võrgutada üht naist – kõik nad tunnevad kõneosavuse jõudu.

Käesoleva kirjakoha mõte on selles, et meil tuleb olla ettevaatlik isegi ilusa jutu uskumisel. Selline jutt võib olla ohtlik just sellepärast, et see on ilus. Mõned inimesed on väga head rääkijad; nende jutt kõlab nii veenvalt, nii siiralt ja hoolivalt, samal ajal kui sisimas toimub midagi hoopis teistsugust. Kuigi me kõik oleme langenud seesuguste inimeste ohvriks, oleme mingis kohas ise olnud süüdi samas patus: ütled kellelegi üht, kuid mõtled või tunned midagi täiesti teist.

“Kõik, mida kristlased teevad, peaks olema nii silmanähtav nagu päikesevalgus. Tõde on Jumalast; pettus oma tohutult arvukates vormides on Saatanast... Täpset tõde rääkida pole sugugi kerge ega iseeneslik. Me ei saa rääkida tõtt ilma, et me tunneksime tõde, ning väga sageli tõkestavad eelarvamuslikud seisukohad, hingelised mõjutused, poolik teadmine ja otustamisvead õiget arusaamist sellest, millega meil on tegemist! Me saame rääkida tõde ainult siis, kui meie meeli pidevalt juhivad Tema, kes on tõde.” – Ellen G. White, *Reflecting Christ*, lk 71.

Kui avatud ja läbipaistev oled sina selles, mida ütled? Kui palju jääb sinul vajaka sõnade ja tegude vahelisest ühtsusest, kui üldse? Kas sa tõesti mõtled, et selline kahekeelsus jääb alles määramata ajaks? (Vaata Mt 10:26, 27.)

Edasiseks uurimiseks: “Jumala Vaimu tegevus ei kõrvalda meist vajadust harjutada oma võimeid ja talente, vaid õpetab meid kasutama iga võimet Jumala auks. Kui inimese võimed on Jumala armu erilise juhtimise all, on neid võimalik kasutada maa peal parimal viisil. Teadmiste puudumine ei suurenda ühegi ennast Kristuse järelkäijaks tunnistava inimese alandlikkust või vaimulikkust. Intellektuaalne kristlane suudab kõige paremini hinnata jumaliku sõna tõdesid. Kristust saavad kõige paremini austada need, kes teenivad Teda arenenud mõistusega. Kasvatuse suureks eesmärgiks on võimaldada meil kasutada vaimujõudu, mida Jumal meile andnud on, sel moel, kuidas see esindab Piibli religiooni ja edendab Jumala au.

Oleme võlgu Temale, kes meile elu andis, talentide eest, mis meie kätte on usaldatud, ja meie ülesanne oma Looja suhtes on harida ja täiustada neid talente.” – Ellen G. White, *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, lk-d 361, 362.

Küsimused aruteluks:

1. Vestelge veel rohkemate mõistatuste üle, mida me igapäevaelus kohtame, olgu looduses, inimsuhetes või usuküsimustes ning küsimustes Jumala olemuse ja pääste kohta. Elu üks iroonia on see, et mida rohkem me teada saame, seda rohkem me taipame, kui vähe teame. Miks on öeldu veelgi tõesem vaimulike tõdede suhtes?

2. Millised on mõned “tõed”, mis on tõepoolest suhtelised, kultuuri-pärsed ja muutuvad? Kuidas eristame neid tõdedest, mis on igavesed, universaalsed ja muutmatud? Miks on väga tähtis tunda nendevahelist erinevust? Miks on ajalike tõdede segiajamine igaveste tõdedega üks suurim oht, millega silmitsi seisame?

3. On öeldud, et targad inimesed hoiavad sõbrad ligi ja vaenlased veel ligemal. Mida see tähendab? Kuidas peaksime kristlastena sellisesse kõnekäändu suhtuma? Mismoodi saab siin aidata Mt 10:16?

“Veel rohkemate uste” avamine

Bridgeportis, Lääne-Virginia osariigis koguneb Harrisoni maakonna ainus adventkogudus igal hingamispäeval kohalikus presbüteriaanlaste kirikus. Kuigi neil ei ole veel oma hoonet, on Central Hillsi seitsmenda päeva adventistide koguduse liikmed nendega kindlas ehituspartnerluses.

Vastusena Piibli avastamise kursuse postitustele on Central Hillsi kogudus saanud rohkem kui 300 sooviavaldust Piiblit tundma õppida – kõik need on Harrisoni maakonnast. Pastor James Volpe ja tema 30 koguduseliiget teevad parima, et asja edasi viia. Räägivad mõned kõige aktiivsemad liikmed – Angela (21), Heather (20) ja Lee (22).

“Me sõitsime maja juurest maja juurde,” meenutab Heather, “ja ulatasime inimestele kaks esimest õppevihikut ning küsisime, kas nad tahaksid isiklikke külastusi või jätkata õppimist kirja teel. Üks naisterahvas, keda kohtasime, palus, et tuleksime tagasi, ja nii otsustasime Angelaga koos, et teeme seda. Õppisime iga nädal koos selle naisega Piiblit tundma.”

“Sellel talvel võttis tema poeg endalt elu. Piibliõpe jäi meil soiku, kuid külastame teda ikka. Aitasime teda tänupüha ja jõulude aegu. Mõnikord tuleb ta kirikusse.” Heather ja Angela on selle õpilasega uuesti piibliõpet alustamas.

Lee ei anna küll inimestele vahetult piiblitunde, kuid ta asus asja kallale ja organiseerib materjalide saatmist postiga. “Ma kannan hoolt selle eest, et täidetud õppevihikud saaksid üle vaadatud, ja saadan need siis tagasi nii, et õpilane saab alustada järgmise vihiku täitmist. Kui möödub terve kuu ja me pole õppurist midagi kuulnud, teeme meeldetuletuskirja ja katsume temaga ühendust saada.”

Central Hillsi koguduseliikmed on toetavad ja koguduse noored tunnevad vägagi, et nad on kaasatud.

“Meie noortegrupp on tugevamaks muutunud,” ütleb Angela. “Mulle on alati meeldinud kuidagi kaasa lüüa – ma lihtsalt ei teadnud, kuidas.”

“Ma arvan, et see on üks esimesi kordi, mil rakendame praktikas kõike seda, mida iga nädal kuuleme; me osaleme päriselt aktiivselt ja näeme kogudust kasvamas,” lisab Lee.

Heather usub, et isiklike piiblitundide andmine on üks parim meetod koguduse kasvuks ja vaimulikuks pühendumiseks. “Kõik noored olid koos ja jagasid õppevihikuid. Siis hakkasime koos Angelaga järsku piiblitunde andma, ma tunnen sellest rõõmu. See pani mind vaimulikult kasvama.”

“Selles piirkonnas hakatakse korraldama evangeelseid seeriakoosolekuid, kuid meie antavad piiblitunnid ja kontaktide loomine aitab kogudusel kasvada. See avab veel rohkem uksi.”

Elada usust

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 28:4, 7, 9; Rm 1:16, 17; Gl 3:24; Õp 28:5; 1Jh 2:15–17; Õp 29:13.

Meelespeetav tekst: “Inimeste kartmine paneb püünise, aga kes loodab Issanda peale, on kaitstud” (Õp 29:25).

Väga paljud hääled kutsuvad meid mitmesse suunda. Kuidas inimene teab, mis on õige ja mis vale? Vastus peitub Jumalas ja on kirja pandud Tema ilmutuses. Peame õppima Jumalale toetuma ja Tema seadusele kuuletuma. Ülejäänud tuleb siis ise järele.

Jeesus ütles meile seda lausega “Otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi” (Mt 6:33). Meil tuleb seada Jumala usaldamine ja Tema järel käimine esimeseks; kui tõstame esimeseks midagi teist, on tegemist pesuehtsa ebajumalateenistusega. Ja me saame õppida Jumalat usaldama ainult usuelu elades. Kristlik teekond ongi just *teekond*; meil tuleb langetada valikud, et teeme seda, mida Issand meil teha on käskinud, ja jätame siis tagajärjed Tema hooleks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 14. märtsiks.

Õpetussõnade raamatus esineb 13 korral sõna *Torah* – “seadus” või “õpetus” – ning neli neist kordadest on Õp 28. peatükis (4. salmis kaks korda, 7. ja 9. s). Kuigi Õpetussõnade raamatus tähendab selle sõna kasutamine tavaliselt targa mehe “õpetust” (Õp 13:14), on sel sõnal iisraellaste traditsioonis vaimulik kaastähendus ja see viitab jumalikule ilmutusele, nagu kogu Õpetussõnade raamat tõendab (Õp 29:18).

Loe Õp 28:4, 7 ja 9. Mida räägivad need salmid meile seaduskuuleka elu tähtsusest?

See, mis tegi Iisraeli rahva muudest rahvastest teistsuguseks, ei olnud nende mõtteviis ega isegi mitte nende “vaimulikud” ja mõistelised teoloogilised vaated. Neid tegid “pühaks” ehk “eristasid” kõikidest teistest rahvastest nende konkreetset valikut, muuhulgas näiteks toidu, puhkeaja ja looduskeskkonna vallas, nende suhted naabrite ja perega. Ideaalis olid need valikud seaduse ja selles leiduvate põhimõtete kese.

Meie, inimesed ei saa siiski iseenesest targad olla; me ei suuda alati hea ja kurja vahel isegi vahet teha (1Kn 3:9). Niisiis vajame jumalikku seadust, mis aitab meil omandada arukust. Seda võib öelda ka nii: tarkuse omandamine ei sõltu mõistuse või vaimu treenimisest; see on olemuslikult seotud kuulekusega seadusele, mis on väljaspool meid, meie kultuuri, isiklikku psühholoogiat ja soove.

Selleks seaduseks on mõistagi Jumala igavene seadus. Ja selle seaduse järgi toimimine on tõepoolest usutegu. “Sest ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi päästeks igähele, kes usub, juudile esmalt ja siis kreeklasele. Sest Jumala õigus on ilmunud evangeeliumis usust usku, nii nagu on kirjutatud: “Aga õige jääb usust elama” (Rm 1:16, 17).

Milliseid raskusi ja probleeme on sulle osaks saanud sellepärast, et sa kohustusid usus pidama Jumala seadust? Kuivõrd teistsugune oleks su elu siis, kui sa ei oleks seda pidanud?

Ükskõik, kui oluline on Jumala Seadus (Toora) usuelu jaoks, ei ole see siiski ise elu allikas. Vastupidi, seadus näitab meile, mis on patt, ning patt viib surma (vaata Rm 7:7–13). Toorale annab mõjujõu hoopis asjaolu, et see tuleb Jumalalt. Jumalast lahus oleks Toora käsumeelne usutunnistus, millel poleks midagi tegemist Tema algse kavatsusega. Jumala seadusele sõnakuulelik elu on *koos* Jumalaga elatud elu. Toora ei asenda Jumalat; see on vaid õpetaja (Pauluse võrdluse kohaselt), kes suunab õpilased nende meistri juurde (Gl 3:24).

Loe Gl 3:24 koos kaastekstiga. Kuidas suunab seadus meid Jeesuse juurde nii, et me võiksime tõepoolest saada “õigeksmõistetud usust”?

Õpetussõnade raamat ei ole pelk tarkuseraamat; eelkõige on see raamat Jumalast, kes on tarkuse *avaldanud*. Otsides tarkust seadusele kuuletumise abil, tõmbume ligemale Issandale ja päästele, mida Ta pakub meile *tasuta*, usu kaudu Jeesusesse.

Loe Õp 28:5. Mis on meie jaoks see “täiesti mõistmise” võti?

5. salmis kasutatakse sõna “mõistma” kahel korral, samamoodi nagu 4. salmis kasutatakse kahel korral sõna “seadus”. Need kaks salmi on seotud: seaduse täitmine (4. s) ja Issanda otsimine (5. s) kuuluvad kokku. Selle tegevuse sihiks ei ole aga lihtsalt teada ja teha, mis õige (5. s). “Mõistavad täiesti” [ingliskeelne ja varasem eestikeelne tõlge kasutavad väljendit “mõistavad kõik” – tlk] lihtsalt seetõttu, et see tuleb “kõige” Jumalalt. Vana-aja Iisraeli jaoks ei olnud kõige tundmine lahutatud vaimulikust kogemusest. Usk oli tihedalt seotud intelligentse ja ratsionaalse mõistmisega. Mõeldamatu oli uskuda ilma mõtlemata või mõelda ilma usuta, sest Jumal oli mõlema väärtustekogumi alus.

Miks on nii mõistuspärane uskuda Jumalasse? Miks on palju ebaloogilisem ja mõistmatum Jumal kõrvale jätta kui Temasse uskuda?

Loe 1Jh 2:15–17. Mille eest meid siin hoiatatakse ja kuidas saame ennast kaitsta ohu eest, millest need salmid räägivad?

Kuigi arusaam sellest, mida tähendab “rikas”, varieerub suuresti, esitab Õpetussõnade raamat nii mõnegi juhise selle kohta, kuidas “rikkaks” saada ja kuidas ka “rikkusega” ümber käia, kui see sul on.

1. *Ära saa rikkaks vaese kulul* (Õp 28:8). Sinu jõukust ei tunnistata õigeks juhuks, kui sa omandad selle vaeste arvelt. Nagu juba näinud oleme, räägib Piibel väga kõva sõnaga nende vastu, kes kurnavad võorast tööjõudu oma kasuks.

2. *Anna vaesele* (Õp 28:27). Vastandina Õp 28:25 nimetatud “aplale” saab vaeste vastu helde inimene õnnistatud.

3. *Tööta tublisti* (Õp 28:19). Jõukus ei peaks olema varastamise või juhu tulemus, vaid tulema tasuna meie kõva töötegemise eest. Töötasu sõltub meie töö väärtusest. Et olla rikkad, selleks peame teenima.

4. *Ära püüa saada rikkaks kiiresti* (Õp 28:20, 22). Need õpetussõnad toovad esile kaks võimalikku stsenaariumi: (1) kui sulgeme silmad mõne ebaausa tegevuse ees, saame selle tulemusena niisuguse tegevuse kaassüüdlasteks (Õp 28:22); (2) kui oleme nii agarad nautima oma vanemate jõukust, et röövime neilt selle, millest neil praegu elada tuleb (Õp 28:24). Kõige halvem on see, et need, kes nii teevad, õigustavad väärtegusid oma meeltes seni, kuni veenavad ennast, et nad pole midagi valesti teinud. See pärast nad ütlevad: “See pole üleastumine!”

Raha on selles maailmas väga võimas jõud, just seepärast räägib Piibel sellest palju. Kui sina, nagu üsna palju teisigi, igatsed raha, kuidas siis tagada, et sa ei langeks lõksu, mida Jeesus nimetas “rikkuse petlikuks ahvatluseks” (Mk 4:19)?

Loe Õp 29:13. Millest siin jutt käib?

Vaene ja rikas on võrdõiguslikud (Õp 29:13). Siin kasutatud võrdlus valguse kohta viitab loomisele. Mõlemad – nii rikka kui ka vaese – on loonud Jumal (Õp 22:2). Mõlemal on eluand ning päike paistab mõlemale. Nii nagu rikkale on antud hoiatus selle kohta, kuidas vaest kohelda, tuleb vaesel armastada ka oma rõhujat, kelleks on teatud juhtudel rikas (Mt 5:44, 45).

Mis on Õp 28:3 sõnum?

Vaesel on samad kohustused nagu rikkal (Õp 28:3). Vaesusega ei tohiks ülekohut vabandada. Tõsiasi, et sa võid olla allasurutud, ei anna sulle õigust suruda alla teisi. Jeesuse tähendamissõna andestamatust sulasest, kes survas temast vaesemat, näitab et vaese ootamatu käitumine (võiks ju mõelda, et ta tundis teisele vaesele inimesele kaasa) pole sugugi harukordne (Mt 18:22–35). Õp 28:3 kujutab vihm, mis on tavaliselt õnnistuseks, laastavat valangut; selline kujund räägib niisuguse käitumise ebanormaalsusest ja pettumusest, mida see valmistab.

Mis on Õp 28:6 sõnum?

Vaga vaene on parem kui õel rikas (Õp 28:6). Tavapärase tarkuse kohaselt võiks eeldada, et jumalakartlik inimene ei ole vaene, sest vaesus on eeldatavasti laiskade õiglane karistus (Õp 24:34). Kuid elureaalsus on palju keerukam. Vaesed võivad olla ebaõigluse või nende kontrolli alt väljas olevate olukordade ohvrid. Sageli see nii on. Kõigele vaatamata on väärtuskaala, mida Õpetussõnade raamat kaitseb, selge ja ühemõtteline. Vagadus on palju tähtsam kui rikkus ning edukus ei ole jumalakartlikkuse lollikindel indikaator.

Mida teha, kui oleme kiusatud materiaalse kasu nimel oma väärtustega kompromissile minema? Kompromiss tuleb lihtsamalt, kui me arvame. Kuidas ennast selle eest kaitsta?

Kõigest sellest, mida saame õpetada oma lastele, oma õpilastele ja iga-ühale, kes on avatud meilt õppima, on ehk tähtsaim siinöeldu, mille kohta Paulus kirjutab, et inimesed “hukkuvad, sellepärast et nad ei võtnud vastu tõe armastust” (2Ts 2:10). Loomulikult, kuna Jeesus on Tõde, siis õpetada kaasinimesi tõde armastama tähendab õpetada neid armastama Jeesust ning mis oleks sellest veel olulisem?

“Ükskõik, millisel uurimisalal me ka töötaksime, tõsise kavatsusega tõde leida, me puutume kokku nähtamatu, võimsa Intellektiga, kes tegutseb kõiges ja kõigi kaudu. Inimvaim astub ühendusse Jumala Vaimuga, ajaline Ajatuga. Sellisel ühendusel on hindamatu mõju ihule, hingele ja vaimule.” – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 14.

Loe Õp 29:15 (vaata ka Õp 29:19). Millise tähtsa õppetunni siit leiame – mitte üksnes kasvatusel kohta, vaid elu kohta üldiselt?

Kuigi meie eeskuju on tähtis – eriti neile, keda me ei saa noomida või karistada – on mõningatel juhtudel vaja enamat. See käib eriliselt meie laste kohta. Mõnikord on lapsi vaja karistada selleks, et nad õigele teele tagasi tuua.

Meie kõigi olemus on langenud ja allakäinud ning see kehtib ka nende imetlusväärsete lapsukeste kohta, keda me armastame – meie laste kohta. Me ei tee oma lastele ega endale kuidagi head siis, kui laseme neil teha, mida nad iganes tahavad. Tõsiasi on, et lapsed vajavad distsipliini, kuid vähe sellest – *nad tahavad distsipliini*. Nad vajavad teadmist, et piirid kehtivad ja et neil tuleb piirides püsida. Emale, kes usub, et ta peab lugu oma laste vabadusest, kui laseb neil teha kõike, mida nad tahavad, ilma et ta neile kunagi “ei” ütleks, saab lõpuks osaks “häbi” (Õp 29:15) – teda häbis-tatakse ja kahtlemata tunneb ta oma laste pärast südamevalu. Kui mitte nüüd, siis kunagi, kui lapsed on juba täiskasvanud.

Mida õppisid sina lapsena, mille külge oled täiskasvanuna jäänud? Kuidas on need teadmised aidanud sinu elu praegu paremaks muuta?

Edasiseks uurimiseks: “Jumala seadused põhinevad muutmatul kõlbelisel sirgjoonelisusel ja on sellise struktuuriga, et need soodustavad inimeste õnnelikkust, kes neid peavad... Religioon toob inimese isiklikku suhtesse Jumalaga, kuid mitte ainult; taevaseid põhimõtteid tuleb elus läbi elada selleks, et need võiksid aidata ja õnnistada inimkonda.” – Ellen G. White, *Sons and Daughters of God*, lk 267.

“Kui jäetakse hooletusse laste õpetamine Jumalale, jäädvustatakse kuri ning lükatakse vaenlase ridadesse paljud need, kes targa hoole all oleksid hakanud tegema koostööd Kristusega. Väärad mõttekäigud ja rumal, valestisuunatud kiindumus on tohtnud jooni, mis on muutnud lapsed eba-meeldivateks ja õnnetuteks, on kibestanud lapsevanemate elu ning laotanud oma piinarikast mõju põlvkonnast põlvkonda. Iga laps, keda lastakse oma teed minna, häbistab Jumalat ning teeb häbi oma isale ja emale... Oma kohustust hooletusse jättes ja lastele vales järele andes sulgevad lapsevanemad lastele Jumala linna väravad.” – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, 5. kd, lk-d 325, 326.

Küsimused aruteluks:

1. Vene kirjanik Lev Tolstoi kasvas küll üles kristlikus kodus, kuid taganes oma usust paljudeks aastateks. Eakamana seisis ta kriisi ees: *mis mõtet on elul, eriti sellisel elul, mis kindlasti lõppeb surmaga?* Kuigi ta otsis vastuseid igast eluvaldkonnast, ei leidnud ta ainsatki. Lõpuks tajus ta, et ainus loogiline vastus elu ja selle tähenduse jaoks leidub usus – milleski, mis ületas loogika enese. Tähendab, tema loogika käskis tal astuda loogikast kaugemale, usu maailma, selleks et saada vastused elu mõttele. Miks on usk Jeesusesse tõesti kõige loogilisem valik, mida langetada, selleks et meil oleks elu mõte ja eesmärk?

2. Kuidas sa aru saad – mida tähendab armastada tõde? Kuidas me tõde armastame? Tõde armastada peaks ju tähendama, et meil tuleb seda esmalt tundma õppida. Kuidas me tõde tundmisele tuleme? Ja kuidas tagada, et me ei laseks mitte millelgi takistada tõe armastamist üle kõige?

Headus saab alati tasutud

Miranda Starr, Lääne-Virginia osariigis asuva Parkersburgi Akadeemia õpetaja, tahtis oma esimese ja teise klassi lastega eksperimenti teha.

“Piiblitunnis õppisime headusest ja sellest, kuidas see nakkab,” ütleb ta. “Tahtsime näha, kas see tegelikult ka toimib.”

Mirandale tuli mõte – miks mitte minna Eagle Pointi, kohalikku põetushaiglasse, kus õpilased saaksid harjutada oma lugemisoskust ja sõbrustada hoolealustega? “Midagi sellist olin ma alati teha tahtnud,” ütleb ta. “Meil on tavaks laulda, mõtlesin ma, kuid mida me nende heaks veel teha saame, et sõprust luua?”

Mõte innustas ja jaanuarikuuks lugesid õpilased piisavalt soravalt, et ette lugeda.

“Me käime Eagle Pointis igal teisel reedel,” selgitab kaheksa-aastane Ben. “Me laulame kõikidele kokkutulnutele ja loeme oma partneritele.”

“Endale partnereid leida polnud raske,” sekkub juttu seitsmeaastane Reagan. “Me nägime neid, vaatasime neile otsa ja siis valisime ühe sellepärast, et nad meeldisid meile!”

Õpilased valivad raamatu või raamatud, mida nad tahavad oma partneritele ette lugeda, ning teretulnud on omavahel raamatute vahetamine siis, kui enda raamat on läbi loetud.

Kui õpilased loevad, loovad nad ka sõprust. “Minu partneri nimeks on miss Jane,” ütleb kuueaastane Sophia. “Ma lugesin loomade jälgedest ja punarebasest. Ta rääkis mulle, et kord oli temal olnud koduloomaks rebane!”

Hoolealused tunnevad neist külastusest ilmselgelt rõõmu ja räägivad, kui head lugejad õpilased on. “Mulle meeldib näha, kui mu partner naeratab,” lisab Ben.

3–8 klassi lapsed osalevad ka. “Mulle päris meeldib seal käia,” ütleb üheksa-aastane Ryleigh. “Seal on üks mees, kellele ma loen – Mark. Ta on alati õnnelik, kui mind näeb, ja ütleb “Jumal armastab sind”. Ta meeldib mulle päriselt ja ma soovin, et käiksime isegi sagedamini.”

Õpilaste külaskäikude tunnustamiseks korraldas Eagle Point nende auks vastuvõtu ja kinkis Miranda Starrile tänukirja: “Aasta noored vabatahtlikud – Parkersburgi Akadeemia. Te olete paljude südamed teinud soojaks hoolivusega, mida ilmutate. Vabatahtlikud on säravad tähed.”

Nende “headuse eksperimenti” valgelt teab Miranda, et see oli edukas. “Headus tuli tagasi. Me püüdsime neile rõõmu tuua, kuid nemad andsid rohkem rõõmu meile.”

Targa alandlikkus

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 30. ptk; Lk 18:9–14; Ib peatükid 3 ja 39 ning 40:1, 2; 1Jh 1:9; Ilm 3:14–18; Ps 104:24.

Meespeetav tekst: “Õndsad on need, kes on vaimus vaesed, sest nende päralt on taevariik” (Mt 5:3).

Piiblis peetakse alandlikkust tähtsaks vooruseks. Prohvetitest suurima, Moosese kohta on öeldud, et ta oli alandlikum kõigist, kes kunagi elanud (4Ms 12:3). Mi 6:8 põhjal ootab Jumal inimeselt põhikohustusena seda, et ta “käiks alandlikult koos oma Jumalaga”. Jeesus rõhutas samuti, et alandlikkus on ideaal, mille kristlased peaksid omaks võtma: “Kes nüüd iseenast alandab selle lapse taoliseks, see on suurim taevariigis” (Mt 18:4).

Millest lõpuks kellelgi üldse kiidelda on? Iga hingetõmme, iga südamelööök, iga and, iga talent tuleb ainult Jumalalt, kelle “sees meie elame ja liigume ja oleme” (Ap 17:28). Ning risti valgel on kogu meie oma õigus “määratud riide sarnane” (Js 64:5); kuidas siis kiidelda?

Sellel nädalal vaatame õpetussõnu alandlikkusest. Oma olukorda kaaludes – kui rumal on olla midagi muud kui alandlik.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 21. märtsiks.

Kelleks sa ennast pead?

Loe Õp 30:1–3, 32, 33. Mida need salmid ütlevad?

Neist salmidest nähtuv eneseeitus on paras lahtiütlemine vana aja Lähis-Ida kuningate tavapärasest enese esiletõstmisest, kellele meeldis sageli kiidelda oma tarkuse, saavutuste ja sõjaliste võitudega. Saalomoni kohta on pandud kirja sõnad, et ta sai “rikkuse ja tarkuse poolest suurimaks kõigist kuningaist maa peal” (1Kn 10:23; Kg 2:9). Ja siis muidugi Nebukadnetsar, kes hüüatas: “Eks see ole see suur Paabel, mille ma oma võimsa jõuga olen ehitanud kuninglikuks valitsuspaigaks ja oma väarikuse auks?” (Tn 4:27).

Kuna Õpetussõnade raamatus vaadeldavate sõnade kirjapanija mõistab oma võhiklikkust, nimetab ta kiitlemist “rumalaks”. “Rumala” kohta kasutatud heebreakeelne sõna on *nabal*; selline nimi on Naabalil, kelle käitumine on rumala uhkuse võrdkuju (1Sm 25. ptk). Niisugusel kiitlemisel, mille taga on uhkus, on varuks kellegi alandamine ning seega viha ja võitlus. Apostel Pauluski nimetas “rumalateks” mõningaid oma koguduse liikmeid, kes pidasid ennast targaks ja lausa kiitlesid sellega (2Kr 11:18, 19).

Loe Lk 18:9–14. Miks on variseri moodi olemine kergem, kui arvata võib? Kuidas tagada, et me ei langeks vägagi peenel moel samasse lõksu?

Sul peaks olema kahju inimestest, kes kiitlevad (harilikult on see niikuinii ebakindluse varjamine); see näitab vaid, kui ennast petvad ja võhiklikud nad tegelikult on.

Pühade teadmine?

Uhkus tõuseb neis, kes ei tunne isiklikult Issandat. See inimene aga, kes elab läbikäimises Jumalaga, on alandlik, sest ta on pidevalt ühenduses Temaga, kes on meist kõigist mõõtmatult suurem. Kui mõtleme universumi suurusele ning tajume, et kummardame Teda, kes lõi universumi, ja et seesama Jumal kannatas Jeesuse isikus meie eest ristil – siis on selliseid mõtteid silme ees hoides kujuteldamatu, et tahaksime olla uhked.

Loe Õp 30:3–6. Mida räägivad need salmid meile Jumala võimsusest, ülevusest ja mõistatuslikkusest?

Väljendit “pühade teadmine” tuleb mõista tähenduses “tarkus Jumalast”. Seejärel küsitakse viis retoorilist küsimust, mis sunnivad meid tunnistama, et väga paljut Jumala kohta me tõesti ei mõista.

Loe Õp 30:4 leiduvad küsimused. Millise väljakutse need meile esitavad?

Kuna Jumal on Looja (esimesed neli küsimust), siis ületab Ta kaugelt meie arusaamisvõime (viies küsimus). Iobi raamatus esitab Jumal Iobile sarnased küsimused ning Iob mõistab, et ta ei saa millegagi võrrelda Jumalat ega Tema eesmärke (Ib 38. ptk – 40:2).

Tõsiasi, et Jumal on Looja ning meie ei suuda Teda täielikult mõista, annab meile üliolulise õppetunni selle kohta, kuidas peaksime vastu võtma Tema kirjaliku ilmutuse, mida õpetlased ikka kahtluse alla seavad. Kes oleme meie – kelle arusaamine isegi kõige lihtsamatest looduse ilmingutest on ähmane ja täis mõistatusi –, et esitame Jumala Sõnale väljakutse osade suhtes, mis meid häirivad või segadusse ajavad?

Mõtiskle loomise hiilguse ja salapära üle. Mida peaks see meile rääkima Looja hiilgusest ja salapärast? Miks peaks see hiilgus ja salapära looma meis turvatunnet ja lootust?

Ei liiga palju ega liiga vähe

Selles kirjakohas (Õp 30:7–9) on Õpetussõnade raamatu ainus palve. Mitte juhuslikult ei järgne see pöördumine vahetult kinnitusele, et Jumal on suur Looja (Õp 30:4), ning töotusele, et Tema on ustav (Õp 30:5).

Loe Õp 30:7–9. Miks peaks keegi just nii paluma?

Enne, kui me Jumalalt midagi palume, on tähtis üle vaadata, kas meie suhe Temaga on tugev. Juhul, kui valetame, siis käitume nii, nagu poleks kõiketeadvat Jumalat üldse olemas. Just seepärast peaks andekssaamisele eelnema meie patutunnistus (1Jh 1:9). Me ei saa Jumalat ninapidi vedada; Tema näeb meid täpselt sellistena, nagu oleme. Kui me palvetame, väljendab dramaatiline pörmuni alandumine, justkui surnuna mullal olemine (Nl 3:29), meie aupaklikkust ja alandlikkust, kuid näitab ka, et oleme teadlikud oma vaimulikust alastiolekust Tema ees.

Õp 30:8 palub kirjutaja Jumalal mitte “anda” talle vaesust ega rikkust. Esimest korda kasutatakse tegusõna “andma” Piiblis inimestega seoses siis, kui Jumal andis neile toidu (1Ms 1:29). Seepärast on toit paljudes kultuurides traditsiooniliselt palvega seotud. See põhivajadus, mis teeb meid Loojast Jumalast nii sõltuvaks, näitab, et meie ellujäämise keskmes on palvekogemus.

Need kaks palvesoovi taotlevad inimese iseloomu tasakaalustamist, kuid mitte ainult. Need suunavad tähelepanu ühte punkti: Jumala aule. Juhul, kui saame liiga vähe, varastame ja solvame Jumalat; juhul, kui saame liiga palju, ei tunne me vajadust Jumala järele ja võime Tema olemasolu isegi eitada. Märkimist väärib tõsiasi, et ainult viimatinimetatud hädaohtlik seisukord saab viia Jumalaga ühenduse katkestamiseni; esimene hoiab meid tõenäolisemalt Temaga kokkupuutes.

Meie Isa palve väljendab samasugust kahekordset hoolt: (1) “Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev” (Mt 6:11) rahuldab meie vajadused ja mitte rohkem ning (2) “Ära saada meid kiusatusse” (Mt 6:13) kannab hoolt meie vajaduste eest.

Mõtle, kui väga sa Jumalast sõltud. Kuidas aitab kasvõi sellise ilmse tõsiasja alati meeles hoidmine sul usus kasvada? Millised ohud varitsevad siis, kui selle sõltuvuse unustame?

Nii nagu alandlikkus on positiivne ja toob õnnistusi, on alandlikkuse puudumine ohtlik ja toob needusi. Olles tõstnud esile vooruse tasu ja vilja ning õhutanud sellega üles alandlikkusele, annab Õp 30. peatükk karmi hoiatuse uhkusest tingitud ohtude kohta.

Neab oma vanemaid (Õp 30:11, 17). Agur alustab sellise kategooriaga, sest see esindab ülbuse tõsisemat astet – lapsed põlgavad neile elu andnud allikat. Tähtsusetus on, et oma vanemate austamise käsk on käskudest ainus, millega on seotud elu töötamine (2Ms 20:12; Ef 6:2, 3), ning sellest üleastumine näeb ette surmanuhtluse (2Ms 21:15, 17).

On eneseõige (Õp 30:12, 20). Patuste olukord, kes arvavad, et nad on õiged, on halb, sest nad jäävad oma patusse, uskudes, et on puhtad ega vaja andestust. Just seepärast on patutunnistus andestuse saamiseks nii põhjanev (1Jh 1:9). Laodikealastele, kes väidavad, et nad on rikkad, intelligentid ja hästi riietatud (kuigi ei tea, et on vaesed, pimedad ja alasti), antakse nõu hankida Jumala käest vahendid, millega oma haledat olukorda parandada (Ilm 3:14–18).

“Siin kujutatakse inimesi, kes uhkeldavad nende käes oleva vaimuliku tarkuse ja eesõigustega. Kuid nad ei ole reageerinud nendele ärateenimatutele õnnistustele, mida Jumal tahab neile osaks saada lasta. Nad on olnud täis vastuhakku, tänamatust ja Jumala äraunustamist; ja ometi käitub Tema nendega nagu armastav, andestav isa tänamatu, isemeelse pojaga. Nad on Tema armu tagasi löönud, Tema eesõigusi kuritarvitanud, Tema võimalusi halvustanud ning on rahuldunud vajumisega sügavamasse enesega rahulollu, haletsusväärse tänamatusesse, öönsasse vormilikkusesse ning silmakirjalikkusesse.” – Ellen G. White, *Faith and Works*, lk 83.

On põlglik (Õp 30:13, 14). Ülbest loodud pilt ei ole ilus. Kuigi ülbete näol on uhke vaade, ei jää ülbuse ainult sinna: see väljendub põlguses, mida ülbused ilmutavad nende suhtes, kes nende meelest on neist alamad. Kujundid “hambad” ja “lõualuud” (Õp 30:14) näitavad lihtsalt, kui halvad nende teod on.

Mõttele sellele, kuidas oled sina kohelnud kaasinimesi, eriti neid, kelle suhtes oled tundnud üleolekutunnet (enamik meist tunneb seda mõnikord, eks ole?). Kuidas asjad korda seada? Kuidas ilmutada alandlikkust, mida on vaja olukorra korda seadmiseks?

Kogu Piiblis on kasutatud loodusest pärit kujundeid selleks, et õpetada meile vaimulikke tõdesid. Ka sinne õpetussõna räägib loodust kasutades meile midagi alandlikkusest.

Loe Õp 30:18, 19. Mida siin inimliku arusaamise piiratud kohta öeldakse?

Agur näeb mõistetamatut mitmeski “tavalises” olukorras. Ta esitab siin üsna paeluva segu temale mõistatuseks olevast. Esimesed kaks käivad loomade kohta – taeva all vaikselt liuglev kotkas ja maad mööda tasa liikuv madu. Seejärel pöördub mõte kahe inimtegevuse juurde – laevasõidule merel ja mehe naisevõtule. Isegi tänapäevase teadusliku tarkuse juures jääb nii palju mõistatuseks. Kuivõrd oluline on siis, et me ei kaotaks iialgi aukartust elu sügavuse ja suursugususe ees. Selline hoiak aitab meil kindlasti jääda Jumala ees alandlikuks.

Loe Õp 30:24–28. Millised looduse imed veel autori tähelepanu ja imetluse pälvivad?

Huvitav, et vahetult järgnevad salmid (Õp 30:20–23) käsitlevad inimlikku rumalust, ülbust ja pahet. Seejärel pöördub autor loomariigi poole, osutab väikestele ja tähelepandamatutele olevustele, kuid kasutab neile osutades sama heebreakeelset sõna “tark”, mida kasutatakse inimeste (Õp 3:13) ja Jumala puhul (Ib 12:13; Ps 104:24). Teaduse kogu tänase arengu juures jääb meil lõpuni mõistmata, miks need loomad just niimoodi käituvad. Seda enam hämmastas nende käitumine tarka meest tollal. Ja ta oli tõesti tark, sest üheks tarkuse suurimaks tunnuseks on tunnistada, kui vähe me kõige tavalisematestki asjadest teame.

Mõtle mingile “kõige lihtsamale” asjale looduses: puulehele, veetilgale, merikarbile. Kuidas peaks tõsiasi, et needki on täis mõistatusi, hoidma meid alandlikena?

Edasiseks uurimiseks: “Me peaksime olema Jumala Sõna suhtes aupaklikud. Isegi trükitud kõite suhtes peaksime üles näitama austust sellega, et mitte kunagi ei pruugi seda labaselt ega käi sellega hooletult ümber. Ja kunagi ei peaks Pühakirja tsiteerima naljaviluks või sõnastama teravmeelseks ütluseks. “Jumala iga sõna on selge”, “need on hõbe, mis savist ahjus sulatatud ja seitsmekordselt puhastatud” (Õp 30:5; Ps 12:7).” – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 244.

“Kristuse esimesed sõnad olid õnnistussõnad. Õnnelikud on need, ütles Ta, kes tunnevad oma vaimulikku vaesust ja vajadust lunastuse järele. Evangeelium ei saa jõuda vaimulikult uhketeni, kes väidavad, et nad on rikkad ega vaja midagi; see saab jõuda ainult nendeni, kes on alandlikud ja kahetsevad... Jumal ei saa inimese päästmiseks teha mitte midagi seni, kuni inimene ei anna end täielikult Jumala juhtimise alla. Alles siis võib ta saada anni, mida Jumal soovib anda. Inimene, kes tunneb oma vajadust, saab kõik; ta jõuab Temani, kelles elab kogu täius.” – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk-d 299, 300.

Küsimused aruteluks:

1. Mõtiskle lunastusplaani üle ja selle üle, mida läks maksma meie päästmine. Tähendab, me oleme nii langenud, nii rikutud ja kurjad, et üksnes vaimselt uuesti sündimisest ei piisaks meie patust lunastamiseks. Kuitahes palju me ka muutume ja paraneme, ei saa uuestisünd ega parandamine meid päästa. Me vajame asemikku, kedagi, kes võtaks seaduslikult sisse meie koha ja kelle õigusest piisaks selleks, et meie asjad Jumalaga korda seada. Mida peaks selline tegelikkus iseenesest rääkima meile tösiast, miks on ülbust ja uhkust niisugustes langenud olevustes nagu meie üks halvemaid patte?

2. Millistel eri viisidel sõltub meie olemasolu Jumalast? Mis looduses näitab meile, kuidas Jumal meie olemasolu hoiab?

3. Mõtiskle pikemalt Õp 30:7–9 palve üle. Vaata siinset tasakaalu. Kuidas tasakaalustada kõik see, mida teeme? Miks on see väga tähtis?

Kolm korda päästetud

Jesse kaotas oma ema siis, kui oli 4-aastane. Üheksandaks eluaastaks elas Jesse kasuperes. Teismelisena kohtus ta noormehega, kes mängis korvpalli. Kui Jesse oma nime ütles, üllatus noormees. “Sinu ema ja minu isa olid õde ja vend!”

Nõbu viis Jesse oma koju ja tutvustas ülejäänud perekonnale. Siis saigi Jesse teada, et tema ema oli surnud komplikatsioonide tagajärjel, kui Jesse isa oli ta läbi peksnud.

Jesse kolis oma onu juurde ja kuna ta seesmiselt vihast pulbitses, astus ta USA rahvuslikku õhuvalvesse ning läks sealt üle USA mereväkke. Noormees abiellus, sai kolm last, kuid lahutas hiljem. “Sisemiselt tundsin ennast haavatuna ja tühjana,” meenutab ta. “Taaskord polnud mul enam perekonda ja ma olin täiesti üks.”

Tundes, et elu ei vääri elamist, läks Jesse oma vintpüssi ja laskemoo-naga merekaldale, kavatsusega elule lõpp teha. Mere ääres lonkides istus ta kivile. Varsti saabus politseinik ning Jesse tõstis püssi palge, hoiatades, et ta ei ligineks. Siis saabus mereväebaasi kolonel ning käskis tal püssi ära panna. Jesse keeldus. Kui ta nägi aga oma isa tulemas, pani ta püssi suhu ja vajutas päästikule. Käis pauk ja Jesse kukkus selili, kuid oli elus. Kuul oli jäänud toppama poole silindri peale.

Jesse tagandati mereväest ja ta üritas veelkord enesetappu. Seekord lõpetas ta haigla kiirabiosakonnas, kus kohtas dr Nozakit, seitsmenda päeva adventistist arsti, kes püüdis teda päästa. Kui Jesse pärast operatsiooni ärkas, leidis ta voodi peatsist Piibli, mille dr Nozaki oli sinna pannud. Jesse peitis Piibli ära, kuid leidis iga päev eest uue.

Siis, kui Jesse haiglast välja lasti, õhutas dr Nozaki teda lugema Johannese evangeeliumi. Lõpuks Jesse nõustus. Arst helistas talle iga päev, tahtes teada, kas tal on toitu ja riideid. Ajapikku tajus Jesse, et dr Nozaki tööpoolest hoolis temast, ja ta õppis arsti usaldama. Ta alustas piiblitundi-dega ning arst kutsus ta kirikusse.

Ühel päeval läks Jesse tagasi kivi juurde, kus ta oli püüdnud ennast tappa, ja tänas Jumalat, kes oli ta elu päästnud. Ta jätkas Piibli tundmaõppi-mist ja ta ristiti seitsmenda päeva adventistide kogudusse. “Esimest korda oma elus,” ütles ta, “tundsin ma rahu.”

Hiljem leppisid Jesse ja ta naine arsti julgustava tegutsemise abil ära. Nad abiellusid uuesti dr Nozaki kodus.

Naine ja viin

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Õp 31. ptk; Ib 29:15; Õp 8. ptk; 1Kr 1:21; Ilm 14:13.

Meeslepetav tekst: “Ära anna oma rammu naistele, oma teid nende hooleks, kes hävitavad kuningaid! Ei sünni kuningail, Lemuel, ei sünni kuningail juua veini ega vürstidel himustada vägijooki” (Õp 31:3, 4).

Õpetussõnade raamat algab isa õpetustega (Õp 1:1, 8; 4:1) ja lõppeb ema õpetustega (Õp 31:1). Nimi *Lemuel* võib vihjata Saalomonile; kui nii, siis oli Lemueli emaks Saalomoni ema ning tema hoiatas oma poega kahe kuninga jaoks hävitava ohu eest: viina ja naiste eest.

Seos viina ja naise vahel on sihilik. Kuningas, selleks et valitsejana mõjuvõimas olla, peab olema ettevaatlik mõjude suhtes, millega ta silmitsi seisab, ja need kaks tegurit võivad olla väga võimsad. Kuigi hea naine toob kasu, on alkohol alati hädaks.

Isa juhised kandsid hoolt vaimuliku tarkuse omandamise pärast. Ema lõpusõnades on hool, et see tarkus saaks rakendatud tegelikku ellu. Sest isa õpetatud vaimulikud põhimõtted ei tähendaks midagi juhul, kui ema pakutud praktiline nõu jääks ellu rakendamata.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 28. märtsiks.

“Ta elagu” toost?

Paljudes kultuurides seostatakse alkoholijoomist eluga. Inimesed tõstavad klaasi ja soovivad üksteisele pikka iga, iroonia on aga selles, et iga klaasitäis toimib just elu hävitamise suunas. Kenasti kujundatud pudelid, poetilised ja naljakad joomalaulud, nutikad äriettevõtjad ning isegi mõned “teaduslikud” avastused julgustavad joojaid mõtlema, et alkohol on nende jaoks hea. Õpetussõnad on juba hoiatanud meid selle surmava pettuse eest (Õp 23:30–35). Nüüd tuleb see teema uuesti esile, näidates joo-bega kaasnevat veelgi suuremat laastamist.

Loe Õp 31:4, 5, 8, 9. Mida need salmid üheskoos ütlevad ja kuidas saab nende sõnumit rakendada Issanda iga järelkäija, mitte üksnes kuningas?

Sarnaseid sõnu kasutab Iiob, rääkides sellest, et ta oli “pimedale silmadeks ja jalutule jalgadeks” (Ib 29:15). Seega peaksid kuningas või need, kel on vahendeid, aitama vaest ja abivajajat – neid, kes on “keeletud” selles mõttes, et neil pole häält, sest keegi ei kuula neid.

Viina laastav mõju ilmneb selleski, kui kergesti väänatakse kellegi õigust. Alkohol on halb lihtrahvale, kuid kuninga või võimukandja jaoks võib alkohol tekitada kohutavaid olukordi. Joobes kuningas “unustab seaduse” ega tea, mis õige on, kuid, veel halvem, ta annab välja ka väänatud kohtuotsuse: süüdlane kuulutatakse süütuks ja süütu süüdlaseks.

Siin on kaalul võime teha vahet õige ja vale vahel, hea ja kurja vahel. Viinajoomise keeld on põhitarkus ja sellena peaks iga inimene seda ka võtma. Märkimist väärib, et mure millegi sellise pärast oligi põhjus, miks preestritel eriliselt keelati joovastavate jookide joomine: “... et saaksite teha vahet püha ja ebapüha vahel” (3Ms 10:9, 10).

Kes poleks näinud alkoholi laastavat toimet väga paljude inimeste elus? Kuidas aidata kaasinimestel, eriti noortel, jääda kaineaks, manustamata seda, mis neid ja kaasinimesi ainult kahjustab?

Loe Õp 31:6, 7. Kuidas peame neid kirjakohti mõistma?

Nende salmide kiire lugemine jätab mulje, et Lemueli ema lubab veini või muud alkoholi tarbida inimesel, kes on suremas [6. s “norutaja” asemel on varasemas eestikeelses tõlkes ja ingliskeelses – “kes on hukka minemas” – tlk] või inimesel, kel on depressioon (7. s). Sellise mõtte väljalugemine läheb aga vastuollu nii vahetu kaastekstiga – Lemueli ema oli just hoiatanud kuningat vägijookide joomise eest – kui ka Õpetussõnade raamatu üldise kontekstiga, mis järjekindlalt ja rõhutatult keelab vägijookide joomise.

Liiati pole suurt mõtet pakkuda hukkujale midagi, mis teeb tema tervise ja enesetunde veel halvemaks. Anda alkoholi depressioonis olevale inimesele on sama, mis anda soola kellelegi, kellel juba on veevaegus. Nagu me teame, on Jumala jaoks olulised meie ihu ja meie tervis, nii et me ei saa neid salme, eriti konteksti arvestades, võtta julgustamisena alkoholi kasutamiseks.

Tähtsaim aga – analüüsides väljendi “norutaja” [= “kes on hukka minemas”] kasutamist Õpetussõnade raamatus, näeme, et see tegusõna seostatakse alati õelaga (Õp 10:28; 11:7, 10; 19:9; 21:28; 28:28). Väljendi “kes on hukka minemas” abil osutab Lemueli ema tegelikult õelale. Samamoodi nagu väljend “kelle hing on kibestunud” [“kel on südamekurbus”] viitab depressioonis inimesele (Õp 31:6), kes nagu õelgi muutub tundetuks ja “unustab” vaesuse (Õp 31:7).

“Saatan kogus langenud inglid kokku, et välja mõelda mingi moodus, kuidas inimperekonnale võimalikult palju kurja teha. Esitati üks ettepanek teise järel, kuni Saatan ise lõpuks ühe plaani välja mõtles. Ta võtab viinapuu vilja, samuti nisu ja veel mõne Jumala poolt toiduks antud saaduse, töötleb need mürkideks, mis laostavad inimese psüühilise, vaimse ja moraalse võimekuse, ning saab nende kasutaja meeled täielikult enda kontrolli alla. Joovastava joogi mõju all on võimalik inimest panna sooritama igasuguseid kuritegusid. Väärastatud isu kaudu saab maailma paheliseks muuta. Juhtides inimesi alkoholi jooma, sunnib Saatan nad järjest ja järjest madalamale laskuma.” – Ellen G. White, *Temperance*, lk 12.

“**Tubli** naine on palju enam väärt kui pärlid. Kes leiab tema?” (Õp 31:10).

Kes on Õp 31:10 “tubli naine”? Rida tunnusmärke annavad mõista, et kirjapanijal mõlkus mõttes midagi rohkemat kui vaid jumalakartlik naine või ideaalnaine. Jälgides selle raamatu mitmeid löike (Õp 1:20–33; 3:13–20; 4:5–9; Õp 8. ptk), on meil põhjust järeldada, et “tubli naine” esindab tarkust. Tarkuse isikustamine, naisena esitamine, on õigustatud nii sellepärast, et heebrea keelne sõna “tarkuse” kohta, *chokmah* on naissoost nimisõna, kui ka sellepärast, et see võimaldab heebrea kirjutajal tuua esile igasuguseid meie igapäevaelu konkreetseid õppetunde. Tarkust ei kujutata mingi kõrge ja kättesaamatu ideaalina, vaid väga praktilise ja vastutuleliku naisena, kes võiks saada meie elu kaaslaseks.

See viimane õpetus tarkuse kohta antakse edasi kauni akrostilise poeemi kaudu: iga värsirida algab erineva heebrea tähega, tähestikulises järjekorras; sama vormi esineb Nutulaulude raamatus ja mitmes psalmis.

Võrdle Õp 8. ptk teksti meie praeguse tekstiga “tublist naisest”. Millised iseloomustavad jooned ilmnevad tarkuse kohta “tubli naise” näol?

1. Ta on väärtuslik ja väärib otsimist (Õp 31:10; 8:35).
2. Tema väärtus on suurem pärlite omast (Õp 31:10; 8:10, 11, 18, 19).
3. Ta toob toidu lauale (Õp 31:14; 8:19).
4. Ta on tugev (Õp 31:17, 25; 8:14).
5. Ta on tark (Õp 31:26; 8:1).
6. Teda ülistatakse (Õp 31:28; 8:34).

Kuigi me elame niinimetatud infoajastul ja kuigi oleme õppimise kaudu omandanud palju rohkem teadmisi kui varasemad põlvkonnad, osutavad vähesed asjad sellele, et meie põlvkond on targem kui eelnevad põlvkonnad. Tõepoolest, nii nagu ütles Martin Luther King Jr: “Oleme juhindunud rakettidest ja viinud inimesed eksiteele.”

Loe 1Kr 1:21. Mida see sulle ütleb ja kuidas aitab see mõte sul usust elada?

Õp 31. ptk tubli naine on virk; ta töötab kõvasti ja on väga aktiivne. Poeem rõhutab omadust (Õp 31:27), mis iseloomustab tarka ja on vastand rumalale (Õp 6:6; 24:33, 34). Tema tegevusvaldkond on laiahaardeline ja konkreetne. Olla vaimulik inimene ei tähenda istuda jõude ja tuua ettekäändeks, et hoolime väga tähtsatest religioossetest teemadest ning meil pole aega kanda hoolt “argiste” asjade eest. (Vaata Lk 16:10.) Naine, kellest jutt, “töötab virkade kätega” [“teeb tööd oma kätega heal meelel” – varasem eestikeelne tõlge ja NKJV – tlk] (Õp 31:13). Huvitav on, et seda väga vaimulikku isikut ei kujutata siin kordagi palvetamas või mõtisklemas. Teda näidatakse asjaliku ja tootliku naisena, paljuski evangeeliumidest tuntud Martana (Lk 10:38–40).

Loe Õp 31:12, 15, 18. Miks see naine alati töötab?

Naine isegi ei puhka. Ta tegutseb “kogu oma eluaja” (12. s), ka öösiti (15 ja 18. s). Tema aktiivne ja valvas kohalolu kehtib kogu aeg. Tema pideva tähelepanu põhjuseks on tema vastutus. Tal tuleb olla kohal; muidu tuleks korratud.

Loe Õp 31:20, 25. Kuhumaani tema ettevõtmised ulatuvad?

Siin puudutame oma töö ja jõupingutuste üht tähtsat punkti: aeg paneb need proovile. Ainult tulevik ilmutab meie tegude kvaliteedi. Töötada targalt tähendab töötada tulevikule mõeldes, mitte vaid kohest tasu silmas pidades.

Ilmutusraamatu salm (kuigi see ei käsitle päris täpselt sedasama) on väga tähtis: “Õndsad on surnud, kes nüüdsest peale surevad Issandas! Jah, Vaim ütleb, et nad võivad hingata oma vaevadest, sest nende teod lähevad nendega kaasa” (Ilm 14:13).

Kui sinu elus on eriline naine (abikaasa, ema, muu pereliige, õpetaja, ülemus või sõber), siis mida saad teha, näitamaks talle, et sa hindad teda kõige selle eest, mida ta sinu heaks on teinud?

Loe Õp 31:26–31. Millised teised tähtsad jooned selle naise juures ilmnevad? Miks on need tähtsad meie kõigi jaoks, vaatamata sellele, kes me oleme?

Nagu oleme kogu selle veerandaasta jooksul näinud, on rõhk asetatud sõnadele, sellele, mida ütleme. Seda naist tuntakse tema tarkuse ja tema heatahtlikkuse järgi. Need on seotud. Lõpuks ei saa keegi väita, nagu poleks heatahtlikkus tarkuse väljendus, eriti kui saame aru, et tarkus pole ju üksnes see, mida teame, vaid mida ütleme ja teeme?

Pööra tähelepanu ka fraasile “sõbralik õpetus”. See tähendab, et sõbralikkus ei ole ainult mingi põgus omadus, mis ta suust läbi vilksatab. See on “helduse käsuõpetus” [varasem eestikeelne tõlge ja ingliskeelne tõlge – tlk], tema enda olemasolu põhimõte. Kui võimas oleks, kui kõik meie suust väljatulev juhinduks “helduse käsuõpetusest”, “sõbralikust õpetusest”.

Loe Õp 31:30. Missugune tähtis punkt siin avaldub, mida nii sageli unustatakse?

Liigagi sageli hinnatakse naisi ainult välise väljanägemise järgi; see on nii madal ja pinnapealne tähis. Piibel toob esile, kui “tühine”, kui asjatu seesugune suhtumine lõpuks on. Selle naise tõeline ilu peitub tema iseloomus ja selles, kuidas ta iseloom avaldub tema elus ja töös. Ilu on alati mööduv; iseloom võib püsida igavesti. “Inimeste hulgas tundud suured inimesed on nagu jäljed liival, kuid laitmatu iseloom kestab igavesti.” – Ellen G. White, *God’s Amazing Grace*, lk 81.

Millistel oma elu aladel on sul vaja näha enda iseloomu paranemist? Selle pärast palvetada on hea, kuid milliseid konkreetseid positiivseid samme tuleb sul astuda selleks, et näha kasvamist?

Edasiseks uurimiseks: “Kui nad lubasid oma isule veini olid selle erutava stiimuli all, oli nende otsustusvõime ähmane ning nad ei suutnud vahet teha püha ja argise vahel. Vastupidi Jumala poolt selgesti väljendatud juhiste le häbistasid nad [Naadab ja Abihu] Teda sellega, et kasutasid ohverdamisel püha tule asemel ebapüha. Jumala viha tabas neid; Tema juurest lähtus tuli ja hävitas nad.” – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, 3. kd, lk 295.

“Las lapsed ja noored õpivad Piiblist, kuidas Jumal on austanud igapäevaseid askeldusi... Las nad loevad... targast naisest, keda kirjeldab Õpetussõnade raamat, kes “muretseb villu ja linu ning töötab virkade kätega”, kes “annab oma perele rooga ja määratud osa oma teenijatele”, kes “istutab viinamäe” “ja teeb oma käsivarred tugevaks”, kes “avab oma pihu viletsale ja sirutab vaestele mõlemad käed”, kes “valvab tegevust kijas ega söö laiskuse leiba” (Õp 31:13, 15, 16, 17, 20, 27).” – Ellen G. White, *Kasvatus*, lk 217.

Küsimused aruteluks:

1. Miks on täielik hoidumine alkoholist, täiskarsklus, ainus õige valik? Mida head saab küll tulla ükskõik mis liiki alkoholi tarbimisest? Teisalt, mõtle kõiksugusele kahjule, mida see sageli põhjustab.

2. Peatu pikemalt mõttel, et ehkki meil on palju rohkem teadmisi, ei pruugi meil olla rohkem tarkust. Mismoodi saavad teadmised ilma tarkuseta olla isegi ohtlikumad kui teadmiste puudumine ilma tarkuseta? Millised on värsked näited selle kohta, kui hävitav võib teadmine ilma tarkuseta olla?

3. Vaata üle “tubli naise” iseloomulikud jooned. Kuidas saavad usklikud rakendada ellu põhimõtteid, mis nende erinevate olukordade kirjelduste taga on, vaatamata oma soole, abieluseisule või vanusele?

4. Õpetussõnade raamat on täis praktilist tarkust. See peaks meile rääkima, et meie religioonil, kogu oma kõrge teoloogia ja vaimulike mõõdetega, on ka väga praktiline külge. Kuidas tagada, et me ei lööks käega usu praktilistele tahkudele siis, kui püüame täita Tema teoloogilisi ja vaimulikke mõõtmek?

“Hingamispäeva kingad”

Becky vajas uut kingapaari. Ta astus sisse oma lemmikpoodi Newport Beachis, Californias, ja valis kingapaari välja, kuid leidis, et tema suurus laos polnud.

Müüja Dwight McKeever kinnitas talle, et tema suurus tellitakse ning kingad on kolmapäeva pärastlõunaks kohal.

Becky tuli kolmapäeval tagasi, kuid kingad polnud veel kohale jõudnud. Neljapäeval polnud kingi ikka veel. Kui Becky reede pärastlõunal poodi astus, selgitas Dwight, et kaubaauto polnud veel jõudnud, kuid see tuleb iga-tahes. Becky ootas mõne minuti, aga ütles siis, et tal tuleb minna. Viisteist minutit pärast tema lahkumist kauplusest saabusid kingad.

Dwight helistas kiiresti Becky koju ja jättis sõnumi. Pisut hiljem helistas naine tagasi ja seletas, et ta kannab järgmisel päeval veel vanu kingi ning tuleb uutele järgi laupäeva õhtul.

Mõni minut hiljem astus Becky poeuksest sisse: “Tulin teile lihtsalt teada andma, et ma pole pahane, et kingad õigeaks ajaks ei jõudnud, ja et mulle on sügava mulje jätnud kõik see, mida olete selle probleemi lahendamiseks teinud.” Siis pöördus ta minekule.

“Aga teie kingad?” küsis Dwight. “Tulen neile järele homme õhtul,” kõlas vastus ning Becky astus ukse poole. Mõeldes, et võib-olla on naisel raha vaja, pakkus Dwight talle laenu, kuid probleem polnud rahas. Pettunud Dwight ei suutnud mõista, milles asi oli.

Lõpuks Becky selgitas: “Ma olen kristlane. Ma tahan Jumalat hingamispäeval austada.”

“Hingamispäeval?” Ainus, mida Dwight hingamispäevast teadis, oli rokkgrupp nimega “Black Sabbath”.

“Mina olen ka kristlane,” ütles mees naisele, “aga mis sellel kingade ostmisega pistmist on?”

“Kui te olete kristlane,” vastas naine naeratades, “siis peate teadma, et kümme käsku on andnud meile korralduse pidada hingamispäeva pühaks, ja see tähendab, et me ei peaks siis ostma ega müüma.”

Dwightis tärkas huvi ja ta tahtis rohkem teada saada. Becky kutsus ta Ilmutusraamatu seminarile, mis siinkandis toimus, ja mees võttis kutse vastu. “Olin mõne korra Piiblit käes hoidnud ja tahtes teada, kuidas see lõppeb, olin pöördunud kohe viimase raamatu juurde, kuid ei saanud midagi aru,” meenutab ta. “Seal oli see peadega metsloom, aga tema mind väga muretsema ei pannud, sest ma teadsin, et kõik tuumarelvad võivad need pead minema pühkida.”

Kui ta seda Beckyle rääkis, siis Becky naeris. “Te võiksite tulla seminarile ja teada saada, mida see kõik tegelikult tähendab.”